2026/1086

2026 5 29

Pagal tarptautinę viešąją teisę, juridinę galią turi tik JT EEK tekstų originalai. Šios taisyklės statusas ir įsigaliojimo data turėtų būti tikrinami pagal paskutinę statusą nurodančio JT EEK dokumento TRANS/WP.29/343 versiją, kurią galima rasti https://unece.org/transport/road-transport/status-1958-agreement-and-annexed-regulations

JT taisyklė Nr. 83 „Suvienodintos transporto priemonių patvirtinimo nuostatos, atsižvelgiant į teršalų išmetimą pagal variklinių degalų reikalavimus“ [2026/1086]

Įtrauktas visas galiojantis tekstas, įskaitant:

09 serijos pakeitimus. Įsigaliojimo data – 2026 m. rugsėjo XX d. (dar nepatvirtinta)

Šis dokumentas yra skirtas tik informacijai. Autentiški ir teisiškai privalomi tekstai: ECE/TRANS/WP.29/2026/25 (su pakeitimais, padarytais ataskaitos ECE/TRANS/WP.29/1190 66 punktu ir V priedu)

WP.29–198–06

GRPE-94-24r1

TURINYS

Taisyklė

1. Taikymo sritis
2. Terminų apibrėžtys
3. Patvirtinimo paraiška
4. Patvirtinimas
5. Specifikacijos ir bandymai
6. Rezervuota
7. Patvirtinto tipo išplėtimas
8. Gamybos atitiktis
9. Eksploatuojamų transporto priemonių atitiktis
10. Sankcijos už gamybos neatitiktį
11. Visiškas gamybos nutraukimas
12. Pereinamojo laikotarpio ir specialiosios nuostatos
13. Už patvirtinimo bandymus atsakingų techninių tarnybų ir tipo patvirtinimo institucijų pavadinimai bei adresai

Priedai:

1. Variklio bei transporto priemonės charakteristikos ir su bandymais susijusi informacija

   1 priedėlis. Bandymo ataskaita

2 Pranešimas

   1 priedėlis. Gamintojo atitikties 3 tipo reikalavimams deklaracija

   2 priedėlis. Gamintojo atitikties apsaugos nuo klastojimo, saugumo ir kibernetinio saugumo reikalavimams deklaracija tipo patvirtinimo atsižvelgiant į išmetamuosius teršalus tikslais

   3 priedėlis. Gamintojo atitikties 6 tipo reikalavimams deklaracija

4 priedėlis. Gamintojo atitikties 1 tipo reikalavimams deklaracija

5 priedėlis. Gamintojo atitikties 4 tipo reikalavimams deklaracija

6 priedėlis. Gamintojo atitikties grynųjų elektrinių transporto priemonių grynosios elektrinės ridos santykio esant žemai temperatūrai laboratorinio bandymo reikalavimams deklaracija

7 priedėlis. Gamintojo atitikties galios nustatymo reikalavimams deklaracija

3 Patvirtinimo ženklo išdėstymas

4. Eksploatuojamų transporto priemonių išmetamųjų teršalų atitikties patikros metodika

1 priedėlis. Transporto priemonių atrankos ir neigiamo sprendimo dėl transporto priemonių priėmimo kriterijai

2 priedėlis. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties 4 tipo bandymų taisyklės

3 priedėlis. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties ataskaita

4 priedėlis. Patvirtinimą suteikusiosios tipo patvirtinimo institucijos metinė eksploatuojamų transporto priemonių atitikties ataskaita

5 priedėlis. Skaidrumo aprašai

5. Eksploatuojamų transporto priemonių baterijų patvarumo atitikties patikros metodika

1 priedėlis. Transporto priemonės apžiūra

6 3 tipo bandymas

7. Manipuliavimo įtaisai ir manipuliavimo strategijos

1 priedėlis. AES ir BES vertinimo ir patvirtinimo metodika

2 priedėlis. Dokumentų rinkiniai

8 6 tipo bandymas

9. Apsauga nuo klastojimo, saugumas ir kibernetinis saugumas

1 priedėlis. Aukšto lygio saugumo spragos / grėsmės, saugumo spragų ar išpuolių metodų pavyzdžiai ir rizikos mažinimo priemonių pavyzdžiai

10. Etaloninių degalų specifikacijos

10a Dujinių etaloninių degalų specifikacijos

11. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikros metodika, skirta grynųjų elektrinių transporto priemonių elektrinės ridos santykio esant žemai temperatūrai laboratoriniam bandymui

12 Eksploatuojamų transporto priemonių stabdžių išmetamų teršalų atitikties patikros metodika

13 Eksploatuojamų transporto priemonių vidinės stebėsenos sistemų atitikties metodika

1 priedėlis. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikrų ir neprivalomos OBM sistemų regioninės rinkos priežiūros metodai

2 priedėlis. OBM šeimai taikomi atitikties kriterijai

1. Taikymo sritis

Šioje taisyklėje nustatomi techniniai motorinių transporto priemonių tipo patvirtinimo, atsižvelgiant į išmetamųjų karterio dujų kiekį (3 tipo bandymas) ir žemos temperatūros sąlygomis variklio išmetamų teršalų kiekį (6 tipo bandymas), reikalavimai.

Be to, šioje taisyklėje nustatomos eksploatuojamų transporto priemonių pro išmetimo vamzdį išmetamų teršalų ir degalų garavimo išlakų, baterijos patvarumo, grynųjų elektrinių transporto priemonių elektrinės ridos santykio esant žemai temperatūrai, stabdžių išmetamų teršalų kiekio ir vidinės stebėsenos taisyklės, taip pat apsaugos nuo klastojimo, saugumo ir kibernetinio saugumo taisyklės bei manipuliavimo įtaisai ir manipuliavimo strategijos.

1.1. Ši taisyklė taikoma M_1 ir N_1 kategorijų transporto priemonėms ([1]).

Gamintojo prašymu N_2 kategorijos transporto priemonėms, kurių didžiausia masė yra nuo 3,5 iki 5 tonų ir kurios yra pagamintos N_1 kategorijos transporto priemonės tipo pagrindu, patvirtinimo institucija gali suteikti tipo patvirtinimą atsižvelgiant į išmetamuosius teršalus, jei transporto priemonė atitinka N_1 kategorijos transporto priemonės tipui keliamus reikalavimus.

2. Terminų apibrėžtys

Taikant šią taisyklę vartojamos JT taisyklėje Nr. 154 pateiktos apibrėžtys, nebent toliau nurodoma kitaip, tuomet tokiu atveju vartojamos šios apibrėžtys:

2.1. transporto priemonės tipas – transporto priemonės tipo atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį reikalavimus pagal JT taisyklės Nr. 154 3.0.1 punktą atitinkanti transporto priemonių grupė;

2.2. Rezervuota.

2.3. didžiausioji masė – transporto priemonės gamintojo nurodyta techniškai leidžiama didžiausia masė (ji gali būti didesnė nei nacionalinės administracijos nustatyta didžiausioji leidžiamoji masė);

2.4. – 2.7. Rezervuota.

2.8. karteris – vidiniais arba išoriniais vamzdžiais, skirtais dujoms ir garams išeiti, su alyvos nusodintuvu sujungtos vidinės arba išorinės variklio ertmės;

2.9. – 2.11. Rezervuota.

2.12. taršos kontrolės įtaisai – transporto priemonės sudedamosios dalys, kurios kontroliuoja ir (arba) riboja teršalų ir degalų garų išmetimą;

2.13. eksploatuojamų transporto priemonių atitiktis – veikla, susijusi su eksploatuojamomis transporto priemonėmis, sistemomis, atskirais techniniais mazgais ar komponentais, atliekama siekiant patikrinti atitiktį šioje taisyklėje nustatytiems patvarumo reikalavimams;

2.14. eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymas – atitikties bandymas ir įvertinimas pagal šios taisyklės 9 punktą;

2.15. tinkamai prižiūrima ir naudojama – bandomosios transporto priemonės atveju tai reiškia, kad ši transporto priemonė atitinka 4 priedo 1 priedėlyje nustatytus pasirinktos transporto priemonės priimtinumo kriterijus;

2.16. – 2.18. Rezervuota.

([1]) Kaip apibrėžta Suvestinėje rezoliucijoje dėl transporto priemonių konstrukcijos (R.E.3), dokumentas ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.7, 2 punktas, www.unece.org/transport/vehicle-regulations/wp29/resolutions.

2.19. transporto priemonės tipo patvirtinimas – transporto priemonės tipo patvirtinimas pagal šią taisyklę;

2.20. – 2.25. Rezervuota.

2.26. šaltasis paleidimas vykdant OBD kontrolinių įtaisų eksploatacinių savybių stebėjimą reiškia, kad, paleidus variklį, variklio aušalo temperatūra arba lygiavertė temperatūra yra ne aukštesnė kaip 35 °C ir ne daugiau kaip 7 °C didesnė už aplinkos temperatūrą, jeigu taikoma;

2.27. – 2.34. Rezervuota.

2.35. reagentas – produktas, išskyrus degalus, laikomas transporto priemonėje ir pagal išmetamųjų dujinių teršalų kontrolės sistemos signalą tiekiamas papildomo išmetamųjų teršalų apdorojimo sistemai;

2.36. Rezervuota.

2.37. nešiojamoji išmetamųjų teršalų matavimo sistema (PEMS) – Taisyklės Nr. 168 4 priede nustatytus reikalavimus atitinkanti nešiojamoji išmetamųjų teršalų kiekio matavimo sistema;

2.38. pagrindinė išmetamųjų teršalų kontrolės strategija (BECS) – išmetamųjų teršalų kontrolės strategija, veikianti esant tam tikram variklio sukimo momento ir sūkių dažnio intervalui, jei neįjungta papildoma išmetamųjų teršalų kontrolės strategija;

2.39. papildoma išmetamųjų teršalų kontrolės strategija (AECS) – išmetamųjų teršalų kontrolės strategija, įsijungianti ir pakeičianti arba pakoreguojanti pagrindinę teršalų išmetimo strategiją tam tikru tikslu, reaguodama į tam tikrą aplinkos ir (arba) eksploatavimo sąlygų visumą ir veikianti tik tol, kol yra tos sąlygos;

2.40. trečioji šalis – šalis, turinti teisėtą interesą ir prieigą prie tinkamų bandymų įrenginių atitikties patikroms ir bandymams atlikti, kai šie įrenginiai yra akredituoti pagal standartus EN ISO/IEC 17020 ir EN ISO/IEC 17025;

2.41. manipuliavimo įtaisas – bet kuris konstrukcijos elementas, dėl kurio važiavimo (ne reglamentuojamo bandymo) metu transporto priemonė neatitinka šios taisyklės reikalavimų, nors iš to elemento matyti, kad bandymo metu transporto priemonė tuos reikalavimus atitinka, arba konstrukcijos elementas, kuris manipuliuoja duomenimis, susijusiais su jutikliais, degalų ar elektros energijos sąnaudomis, elektrine rida ar baterijos patvarumu;

2.42. manipuliavimo strategija – strategija, dėl kurios važiavimo (ne reglamentuojamo bandymo) metu transporto priemonė neatitinka šios taisyklės reikalavimų, nors iš tos strategijos matyti, kad bandymo metu transporto priemonė tuos reikalavimus atitinka, arba strategija, kurią taikant manipuliuojama duomenimis, susijusiais su jutikliais, degalų ar elektros energijos sąnaudomis, elektrine rida ar baterijos patvarumu;

2.43. klastojimas – variklio arba elektros variklio, transporto priemonės taršos kontrolės įtaisų ir sistemos, varymo sistemos, traukos baterijos, odometro, OBFCM įtaiso, OBD sistemos arba OBM sistemos, įskaitant bet kokią tų sistemų programinę įrangą ar kitus loginio valdymo elementus ir jų duomenis, išjungimas arba pakeitimas, dėl kurių transporto priemonė nebeatitinka šios taisyklės reikalavimų;

2.44. baterija – įkraunamoji elektros energijos kaupimo sistema (ĮEEKS), įrengta elektrifikuotoje transporto priemonėje ir daugiausia naudojama traukos tikslais;

2.45. naudojamoji baterijos energija (UBE) – baterijos tiekiama energija nuo sertifikavimo tikslais taikomos bandymo procedūros pradžios iki to laiko, kai įvykdomas sertifikuojant taikomos bandymo procedūros nutraukimo kriterijus;

2.46. elektrinė rida – rida, kuri būtų nustatyta taikant transporto priemonės sertifikavimo tikslais taikomą ridos bandymo procedūrą, jei bandymas būtų atliktas dabartiniu transporto priemonės eksploatavimo laikotarpio momentu, naudojant sumontuotą pirminę bateriją;

2.47. sertifikuota rida ($Range_{certified}$) – elektrinė rida, nustatyta atliekant transporto priemonės sertifikavimą pagal Taisyklės Nr. 154.04 C1 priedo 3 priedėlį;

2.48. išmatuota rida ($Range_{measured}$) – elektrinė rida, nustatyta dabartiniu transporto priemonės eksploatavimo laikotarpio momentu, taikant sertifikavimo tikslais taikomą bandymo procedūrą pagal Taisyklės Nr. 154.04 C1 priedo 3 priedėlį;

2.49. sertifikuotos energijos būklė (SOCE) – tam tikru eksploatavimo laikotarpio momentu išmatuotas arba vidinės sistemos rodomas UBE našumas, išreiškiamas sertifikuotos naudojamosios baterijos energijos procentine dalimi;

2.50. sertifikuotos ridos būklė (SOCR) – tam tikru eksploatavimo laikotarpio momentu išmatuota arba vidinės sistemos rodoma elektrinė rida, išreiškiama sertifikuotos ridos procentine dalimi;

2.51. minimalusis eksploatacinių savybių reikalavimas (MPR) – minimalusis patvarumo rodiklis, išreikštas SOCE arba SOCR tam tikru transporto priemonės eksploatavimo laikotarpio momentu, kurį pasiekus laikoma, kad transporto priemonė atitinka šios taisyklės nuostatas dėl patvarumo;

2.52. deklaruojamasis eksploatacinių savybių reikalavimas (DPR) – gamintojo deklaruota SOCE arba SOCR vertė, kuri yra didesnė už atitinkamą MPR vertę ir kuri vėliau tampa minimaliuoju patvarumo rodikliu, kurį pasiekus laikoma, kad tas gamintojas atitinka šios taisyklės patvarumo nuostatas;

2.53. SOCR stebėsenos įtaisas – transporto priemonėje įrengtas aparatas, kuris, naudodamas algoritmą, apdorojantį iš transporto priemonės sistemų surinktus duomenis, apskaičiuoja sertifikuotos ridos būklę;

2.54. SOCE stebėsenos įtaisas – transporto priemonėje įrengtas aparatas, kuris, naudodamas algoritmą, apdorojantį iš transporto priemonės sistemų surinktus duomenis, apskaičiuoja sertifikuotos energijos būklę;

2.55. vidinė SOCR ($SOCR_{read}$) – SOCR stebėsenos įtaiso nustatytas sertifikuotos ridos būklės įvertis;

2.56. vidinė SOCE ($SOCE_{read}$) – SOCE stebėsenos įtaiso nustatytas sertifikuotos energijos būklės įvertis;

2.57. išmatuota SOCR ($SOCR_{measured}$) – sertifikuotos ridos būklė, nustatyta išmatuotą ridą padalijus iš sertifikuotos ridos pagal šios taisyklės 5 priedo 3.1.2 punktą;

2.58. išmatuota SOCE ($SOCE_{measured}$) – sertifikuotos energijos būklė, nustatyta išmatuotą naudojamąją baterijos energiją padalijus iš sertifikuotos naudojamosios baterijos energijos;

2.59. V2X – traukos baterijų naudojimas išoriniam galios ir energijos poreikiui patenkinti, pavyzdžiui, V2G (angl. *Vehicle-to-Grid*) technologija, taikoma tinklo stabilizavimui naudojant traukos baterijas, V2H (angl. *Vehicle-to-Home*) technologija, taikoma traukos baterijas naudojant kaip gyvenamųjų namų energijos kaupiklius vietiniam optimizavimui arba kaip avarinius energijos šaltinius elektros energijos tiekimo sutrikimo metu ir V2L (angl. *Vehicle-to-Load*, energija tiekiama tik prijungtiems įrenginiams) technologija, taikoma elektros energijos tiekimo sutrikimo metu ir (arba) veiklai lauke įprastomis sąlygomis;

2.60. bendras ne traukos tikslais perduotos energijos kiekis – visas iš baterijos kitais nei traukos tikslais perduotas energijos kiekis (kWh), reikalingas konkrečiai N kategorijos transporto priemonės paskirčiai, neįskaitant salono oro kondicionavimo / šildymo ar kitų funkcijų, jau esančių M kategorijos transporto priemonėse;

2.61. SOCX – atitinkamai sertifikuotos energijos būklė arba sertifikuotos ridos būklė;

2.62. pagrindinis eksploatavimo laikotarpis – ne ilgiau kaip 160 000 km rida arba 8 metai, nelygu, kuris terminas ankstesnis;

2.63. papildomas eksploatavimo laikotarpis – laikotarpis pasibaigus pagrindiniam eksploatavimo laikotarpiui, bet ne ilgesnis kaip 200 000 km rida arba 10 metų, nelygu, kuris terminas ankstesnis;

2.64. smulkusis gamintojas (SVM) – gamintojas:

a) kuris pagamina mažiau kaip 10 000 naujų M_1 kategorijos motorinių transporto priemonių arba 22 000 naujų N_1 kategorijos motorinių transporto priemonių, įregistruojamų Europos Sąjungoje per kiekvienus kalendorinius metus, ir kuris:

i) nepriklauso susijusių gamintojų grupei arba

ii) priklauso susijusių gamintojų grupei, kuri atsakinga iš viso už mažiau nei 10 000 naujų M_1 kategorijos motorinių transporto priemonių arba 22 000 naujų N_1 kategorijos motorinių transporto priemonių, įregistruojamų Europos Sąjungoje per kiekvienus kalendorinius metus, arba

iii) priklauso susijusių gamintojų grupei, tačiau naudojasi savais gamybos įrenginiais ir projektavimo centru.

b) jei tai kitos šią taisyklę taikančios susitariančiosios šalys už Europos Sąjungos ribų, SVM gali būti apibrėžtas jų regioninės teisės aktų sistemoje.

3. Patvirtinimo paraiška

3.1. Transporto priemonės tipo patvirtinimo paraišką tipo patvirtinimo institucijai pagal šios taisyklės reikalavimus pateikia transporto priemonės gamintojas ar jo įgaliotasis atstovas.

3.1.1. 3.1 punkte nurodyta paraiška rengiama pagal informacinio dokumento pavyzdį, nustatytą šios taisyklės 1 priede.

3.1.2. Be to, gamintojas pateikia šią informaciją:

a) visus atitinkamus dokumentus, kuriais techniškai pagrindžiamas manipuliavimo įtaisų ir manipuliavimo strategijų nebuvimas;

b) atitikties apsaugos nuo klastojimo, saugumo ir kibernetinio saugumo sistemų reikalavimams deklaraciją (2 priedo 2 priedėlis);

c) jei taikoma, atitikties 3 tipo bandymo reikalavimams dėl karterio išmetamųjų dujų deklaraciją (2 priedo 1 priedėlis);

d) tam tikrais atvejais – kitų tipo patvirtinimų kopijas su atitinkamais duomenimis, pagal kuriuos būtų galima išplėsti patvirtinimo taikymo sritį;

e) atitikties JT taisyklei Nr. 85 arba JT taisyklei Nr. 177 (jei taikoma), JT taisyklės Nr. 154 1A arba 2 lygiui, JT taisyklės Nr. 168 dėl realiomis važiavimo sąlygomis išmetamų teršalų kiekio (RDE) (jei taikoma) 1A arba 2 lygiui, JT taisyklei Nr. 179 dėl stabdžių išmetamų kietųjų dalelių ir JT taisyklei Nr. 180 dėl vidinės stebėsenos (OBM) ir aplinkosauginio transporto priemonės paso (EVP) įrodymą.

3.2. Informacinio dokumento, susijusio su variklio išmetamais teršalais, pavyzdys pateikiamas šios taisyklės 1 priede.

3.3. Šios taisyklės 5 skirsnyje aprašytiems bandymams atlikti už tipo patvirtinimo bandymus atsakingai techninei tarnybai pateikiama pavyzdinė transporto priemonių tipo transporto priemonė.

3.3.1. Šios taisyklės 3.1 punkte nurodyta paraiška rengiama pagal informacinio dokumento pavyzdį, nustatytą šios taisyklės 1 priede.

3.3.2. Taikydamas 3.1.2 punkto a papunktį, gamintojas turi laikytis šios taisyklės 7 priedo dėl bandymų, metodų ir procedūrų, skirtų nustatyti, ar nėra manipuliavimo įtaisų ir manipuliavimo strategijų.

3.3.2.1. Šie bandymai, metodai ir procedūros apima transporto priemonių gamintojams, tipo patvirtinimo institucijoms ir kitiems subjektams, kurie turi užtikrinti, kad nebūtų manipuliavimo įtaisų ir manipuliavimo strategijų, priskirtus vaidmenis ir pareigas, ir yra nurodyti 7 priede.

3.3.3. Šios taisyklės 3.1.2 punkto b papunkčio tikslais taikomos 9 priede išdėstytos nuostatos dėl apsaugos nuo klastojimo, saugumo ir kibernetinio saugumo.

3.3.4. Rezervuota.

3.3.5. Mišrius degalus naudojančios transporto priemonės tipo patvirtinimo paraiška turi atitikti JT taisyklės Nr. 154 5.8 punkte nustatytus papildomus reikalavimus.

3.3.6. Dėl sistemos konstrukcijos, sudedamosios dalies arba atskiro techninio mazgo pakeitimų, padarytų po tipo patvirtinimo, tipo patvirtinimo galiojimas savaime nenutrūksta, jeigu šių sistemų, sudedamųjų dalių arba atskirų techninių mazgų originalios savybės nepakeičiamos tiek, kad sumažėtų variklio arba išmetamųjų teršalų kiekio kontrolės sistemos veiksmingumas.

3.4. M_1 arba N_1 kategorijos transporto priemonės patvirtinamos atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų raides, kaip nurodyta 3 priedo A3/1 lentelėje, atsižvelgiant į atitinkamą naudingumo koeficientą, nustatytą pagal JT taisyklės Nr. 154 B8 priedo 5 priedėlio A8.App5/1 lentelėje nurodytą vertę.

3.5. Gamintojas pagal šį reglamentą tipo patvirtinimą, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, suteikusiai tipo patvirtinimo institucijai (toliau – patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija) pateikia dokumentų, susijusių su bandymų skaidrumu, rinkinį su reikiama informacija, suteikiančia galimybę atlikti bandymus pagal 4 priedo 5.9 punktą.

4. Patvirtinimas

4.1. Jei pagal šiuos pakeitimus patvirtinti pateikto tipo transporto priemonė atitinka šios taisyklės 5 dalies reikalavimus, suteikiamas transporto priemonės tipo patvirtinimas.

4.2. Kiekvienam patvirtintam tipui suteikiamas patvirtinimo numeris.

4.2.1. Tipo patvirtinimo numeris turi būti sudarytas iš keturių dalių. Kiekvienas segmentas atskiriamas ženklu *.

1 skirsnis: didžioji raidė E ir tipą patvirtinusios susitariančiosios šalies skiriamasis numeris ([2]).

2 skirsnis: skaičius 83, toliau raidė R, po jos:

a) du skaitmenys (jei taikoma – su nuliais priekyje), rodantys pakeitimų seriją, į kurią įtrauktos JT taisyklės techninės nuostatos, taikomos patvirtinimui (jei JT taisyklės redakcija yra pradinė – 00);

([2]) 1958 m. Susitarimo susitariančiųjų šalių skiriamieji numeriai nurodyti Suvestinės rezoliucijos dėl transporto priemonių konstrukcijos (R.E.3) 3 priede, dokumentas ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.7, 3 priedas, www.unece.org/transport/vehicle-regulations/wp29/resolutions.

b) pasvirasis brūkšnys (/) ir du skaitmenys (jei taikoma – su nuliais priekyje), rodantys pakeitimų serijos papildymo, taikomo patvirtinimui (jei patvirtinimų serijos redakcija yra pradinė – 00), numerį;

c) pasvirasis brūkšnys (/) ir dvi raidės, rodančios išmetamųjų teršalų kiekio standartą (pvz., FL), kaip apibrėžta 3 priedo A3/1 lentelėje.

3 skirsnis: keturių skaitmenų eilės numeris (jei taikoma – su nuliais priekyje). Seka pradedama skaičiumi 0001.

4 skirsnis: dviejų skaitmenų eilės numeris (jei taikoma – su nuliais priekyje), žymintis išplėtimą. Seka pradedama skaičiumi 00.

Visi skaitmenys turi būti arabiški.

4.2.2. Šios taisyklės patvirtinimo numerio pavyzdys:

E11*83R09/01/FL*0123*01

Pirmasis pagal 09 serijos pakeitimų 01 papildymą Jungtinės Karalystės suteikto patvirtinimo Nr. 0123 išplėtimas – patvirtinimas pagal Euro 7A išmetamųjų teršalų kiekio standartą.

4.2.3. Ta pati susitariančioji šalis negali suteikti to paties numerio kitam transporto priemonės tipui.

4.3. Pranešimas dėl transporto priemonės tipo patvirtinimo, jo išplėtimo arba atsisakymo suteikti patvirtinimą pagal šią taisyklę perduodamas šią taisyklę taikančioms Susitarimo šalims naudojant šios taisyklės 2 priede pateikto pavyzdžio blanką.

4.3.1. Iš dalies pakeitus šį tekstą, pvz., nustačius naujas ribines vertes, Susitarimo šalims pranešama, kurie iš jau patvirtintų transporto priemonių tipų atitinka naująsias nuostatas.

4.4. Prie kiekvienos transporto priemonės, atitinkančios pagal šią taisyklę patvirtintą transporto priemonių tipą, aiškiai matomoje ir lengvai prieinamoje vietoje, nurodytoje patvirtinimo formoje, pritvirtinamas tarptautinis patvirtinimo ženklas, kurį sudaro:

4.4.1. apskritimas, kuriame įrašyta raidė E ir tipą patvirtinusios šalies skiriamasis numeris;

4.4.2. į dešinę nuo 4.4.1 punkte aprašyto apskritimo – šios taisyklės numeris, toliau raidė R, brūkšnelis ir patvirtinimo numeris.

4.4.3. Patvirtinimo ženkle po tipo patvirtinimo numerio turi būti papildomas simbolis, kurio paskirtis – atskirti išmetamųjų teršalų normą, pagal kurią suteiktas patvirtinimas. Pasirenkant šią raidę, naudojama šios taisyklės 3 priedo A3/1 lentelė.

4.5. Jeigu transporto priemonė šalyje, patvirtinusioje tipą pagal šią taisyklę, atitinka transporto priemonių tipą, patvirtintą pagal vieną ar kelias kitas prie Susitarimo pridėtas taisykles, 4.4.1 punkte nurodyto ženklo kartoti nereikia; tokiu atveju taisyklė, patvirtinimo numeriai ir papildomi visų JT taisyklių, pagal kurias buvo suteiktas patvirtinimas (šalyje, kuri suteikė patvirtinimą pagal šią taisyklę), simboliai išdėstomi vertikaliais stulpeliais į dešinę nuo šios taisyklės 4.4.1 punkte nurodyto simbolio.

4.6. Patvirtinimo ženklas turi būti aiškiai įskaitomas ir nenutrinamas.

4.7. Patvirtinimo ženklas tvirtinamas greta arba ant transporto priemonės duomenų plokštelės.

4.7.1. Šios taisyklės 3 priede pateikti patvirtinimo ženklo išdėstymo pavyzdžiai.

5. Specifikacijos ir bandymai

5.1. Bendri klausimai

5.1.1. Gamintojai turi įrodyti, kad visų naujų transporto priemonių tipas patvirtintas pagal šią taisyklę. Šie įsipareigojimai apima taisyklėje nustatytų išmetamųjų teršalų kiekio ribas.

Gamintojai užtikrina, kad būtų laikomasi tipo patvirtinimo procedūrų, skirtų gamybos atitikčiai, eksploataciniam tinkamumui, apsaugai nuo klastojimo, saugumui ir kibernetiniam saugumui, taip pat manipuliavimo įtaisams ir manipuliavimo strategijoms patikrinti.

Be to, gamintojas turi taikyti technines priemones, kuriomis būtų užtikrinta, kad pagal šią taisyklę per visą transporto priemonių eksploatavimo šioje taisyklėje, JT taisyklėje Nr. 154 ir JT taisyklėje Nr. 168 nurodytomis bandymų sąlygomis laikotarpį būtų veiksmingai ribojamas pro išmetimo vamzdį išmetamų teršalų kiekis. Šioje taisyklėje eksploatavimo laikotarpį sudaro pagrindinis eksploatavimo laikotarpis ir papildomas eksploatavimo laikotarpis. Transporto priemonėms, kurioms pradėtas skaičiuoti papildomas eksploatavimo laikotarpis, išmetamų dujinių teršalų kiekio ribinėms vertėms koreguoti taikomas patvarumo daugiklis 1,2. Taigi eksploatacinio tinkamumo priemonės tikrinamos laikotarpiu iki 10 metų arba per 200 000 km ridą (nelygu, kas pasibaigia pirmiau).

Nustatant eksploatacinį tinkamumą ypač tikrinamas pro išmetamąjį vamzdį išmetamų teršalų kiekis pagal JT taisyklėje Nr. 154 nustatytas išmetamų teršalų kiekio ribas.

5.1.2. Gamintojai projektuoja, konstruoja ir surenka transporto priemones taip, kad jos atitiktų šios taisyklės, JT taisyklės Nr. 154 ir JT taisyklės Nr. 168 reikalavimus.

5.1.3. Rezervuota

5.1.4. Rezervuota

5.1.5. Rezervuota

5.1.6. Rezervuota

5.1.7. Rezervuota

5.2. Bandymų atlikimas

A lentelėje yra parodytos įvairios tam tikro tipo transporto priemonės tipo patvirtinimo galimybės.

A lentelė. Reikalavimai

Bandymų reikalavimų taikymas suteikiant tipo patvirtinimą ir išplečiant patvirtintą tipą

<table>
<tr><td colspan="11">Bandymų reikalavimų taikymas suteikiant tipo patvirtinimą ir išplečiant patvirtintą tipą</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Transporto priemonės kategorija</td><td colspan="9" rowspan="2">Kibirkštinio uždegimo variklį turinčios transporto priemonės, įskaitant hibridines</td><td colspan="2" rowspan="2">Slėginio uždegimo variklį turinčios transporto priemonės, įskaitant hibridines transporto priemones</td><td rowspan="2">Grynosios elektrinės transporto priemonės</td></tr>
<tr></tr>
<tr><td></td><td colspan="4">Vienarūšiai degalai</td><td colspan="4">Dvirūšiai degalai (2)</td><td>Mišrūs degalai</td><td colspan="2">Vienarūšiai degalai</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Etaloniniai degalai</td><td rowspan="2">Benzinas</td><td rowspan="2">SND</td><td rowspan="2">GD / biometanas</td><td rowspan="2">Vandenilis (ICE)</td><td>Benzinas</td><td>Benzinas</td><td>Benzinas</td><td>Benzinas</td><td rowspan="2">Dyzelinas</td><td rowspan="2">Benzinas</td><td rowspan="2">—</td></tr>
<tr><td>SND</td><td>GD / biometanas</td><td>Vandenilis (ICE)</td><td>Etanolis (E85)</td></tr>
</table>

Bandymų reikalavimų taikymas suteikiant tipo patvirtinimą ir išplečiant patvirtintą tipą											
Transporto priemonės kategorija	Kibirkštinio uždegimo variklį turinčios transporto priemonės, įskaitant hibridines								Slėginio uždegimo variklį turinčios transporto priemonės, įskaitant hibridines transporto priemones		Grynosios elektrinės transporto priemonės
	Vienarūšiai degalai				Dvirūšiai degalai ([2])			Mišrūs degalai	Vienarūšiai degalai		
Išmetamosios karterio dujos ([1]) (3 tipo bandymas)	Taip	Taip	Taip	—	Taip (tik benzinas)	Taip (tik benzinas)	Taip (tik benzinas)	Taip (tik benzinas)	—	—	—
Išmetamieji teršalai esant žemai temperatūrai (6 tipo bandymas)	Taip	—	—	—	Taip (tik benzinas)	Taip (tik benzinas)	Taip (tik benzinas)	Taip (abi degalų rūšys)	—	—	—
Eksploatuojamų transporto priemonių atitiktis	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip (kaip ir suteikiant tipo patvirtinimą)	Taip (kaip ir suteikiant tipo patvirtinimą)	Taip (kaip ir suteikiant tipo patvirtinimą)	Taip (kaip ir suteikiant tipo patvirtinimą)	Taip	Taip	Taip

([1]) Transporto priemonės gamintojo atitikties deklaracija suteikiant tipo patvirtinimą, kad yra sumontuota uždara karterio sistema arba nuvedimas į išmetimo vamzdį. Patvirtinimo institucija gali pareikalauti atlikti bandymą.

([2]) Jei dvirūšių degalų transporto priemonė yra pateikta kartu su mišrių degalų transporto priemone, taikomi abiejų bandymų reikalavimai.

5.3. Bandymų aprašas:

5.3.1. Rezervuota.

5.3.2. Rezervuota.

5.3.3. 3 tipo bandymas (karterio išmetamų dujų patikra).

5.3.3.1. Išskyrus atvejus, kai tipo patvirtinimo tikslais patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija reikalauja atlikti bandymą, gamintojas pateikia, kaip nurodyta 3.1.2 punk-to c papunktyje, pasirašytą atitikties 3 tipo bandymo reikalavimams dėl karterio išmetamųjų dujų deklaraciją. Šia atitikties deklaracija pakeičiami šioje taisyklėje nustatyti tipo patvirtinimo bandymų reikalavimai.

Gamintojo atitikties 3 tipo bandymo reikalavimams dėl karterio išmetamųjų dujų deklaracijos šablonas pateikiamas 2 priedo 1 priedėlyje.

Jei patvirtinimo institucija reikalauja atlikti šį bandymą, pvz., atliekant gamybos atitikties vertinimą (žr. 8 dalį), jis atliekamas su visomis 1 dalyje nurodytomis transporto priemonėmis, išskyrus transporto priemones su slėginio uždegimo varikliais.

5.3.3.1.1. Su transporto priemonėmis, kurios gali būti varomos benzinu, SND arba GD, 3 tipo bandymas turėtų būti atliekamas naudojant tik benziną.

5.3.3.1.2. Neatsižvelgiant į 5.3.3.1.1 punkte išdėstytą reikalavimą, atliekant 3 tipo bandymą vienarūšiais degalais varomos dujinės transporto priemonės bus laikomos tik dujiniais degalais varomomis transporto priemonėmis.

5.3.3.2. Kai bandoma pagal šios taisyklės 6 priedą, variklio karterio ventiliacijos sistema neturi leisti karterio dujoms patekti į atmosferą.

5.3.4. Rezervuota.

5.3.5. 6 tipo bandymas (išmetamo anglies monoksido ir angliavandenilių vidutinio kiekio patikra po šaltojo paleidimo, esant žemai aplinkos temperatūrai).

5.3.5.1. Šis bandymas atliekamas su visomis 1 dalyje nurodytomis transporto priemonėmis, išskyrus transporto priemones su slėginio uždegimo varikliais.

5.3.5.1.1. Transporto priemonė pastatoma ant važiuoklės dinamometro su krovinio ir inercijos modeliavimo įtaisu.

5.3.5.1.2. Bandymą sudaro keturi NEDC grindžiamo I tipo bandymo pirmosios dalies paprastojo miesto ciklai. Pirmoji bandymo dalis aprašyta šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo 6.1.1 punkte ir pavaizduota to paties priedo A4a/1 paveiksle. 780 sekundžių trunkantis bandymas žemos aplinkos temperatūros sąlygomis atliekamas be pauzių ir pradedamas paleidus variklį.

5.3.5.1.3. Žemos aplinkos temperatūros bandymas atliekamas, kai aplinkos temperatūra yra 266 K (–7 °C). Prieš bandymą transporto priemonės kondicionuojamos vienodomis sąlygomis, kad bandymų rezultatus būtų galima pakartoti. Kondicionavimas ir kitos bandymo procedūros atliekamos pagal šios taisyklės 8 priede pateiktą aprašą.

5.3.5.1.4. Per bandymą išmetamosios dujos yra atskiedžiamos ir paimamas proporcingas bandinys. Bandomos transporto priemonės išmetamos dujos yra atskiedžiamos, paimamas ir pagal šios taisyklės 8 priede nurodytą metodiką tiriamas ėminys, tada pamatuojamas bendras atskiestų išmetamųjų dujų kiekis. Atskiestose išmetamosiose dujose tiriamas anglies monoksido ir bendras angliavandenilių kiekis.

5.3.5.2. Pagal 5.3.5.2.2 ir 5.3.5.3 punktų reikalavimus bandymas kartojamas tris kartus. Išmesto anglies monoksido ir angliavandenilių masė turi būti mažesnė nei 2 lentelėje pateiktos vertės.

2 lentelė

Po šaltojo užvedimo bandymo anglies monoksido ir pro išmetamąjį vamzdį išmetamų angliavandenilių kiekio ribinė vertė

Bandymo temperatūra 266 K (–7 °C)			
Transporto priemonės kategorija	Klasė	Anglies monoksido masė (CO) L_1 (g/km)	Angliavandenilių masė (HC) L_2 (g/km)
M	–	15	1,8
N_1	I	15	1,8
	II	24	2,7
	III	30	3,2
N_2	–	30	3,2

5.3.5.2.1. Nepaisant 5.3.5.2 punkto reikalavimų, bent dviejų iš trijų kiekvieno teršalo bandymų rezultatai turi būti žemesni nei ribinė vertė. Vienas iš bandymo rezultatų gali viršyti ribinę vertę ne daugiau kaip 10 proc. Aritmetinis tų trijų kiekvieno teršalo bandymų rezultatų vidurkis turi būti mažesnis už nustatytą ribinę vertę. Jei viršijamos daugiau kaip vieno teršalo nustatytos vertės, nėra svarbu, ar tai įvyksta tame pačiame bandyme, ar skirtinguose bandymuose.

5.3.5.2.2. 5.3.5.2 punkte nurodytų bandymų skaičius gamintojo prašymu gali būti padidintas iki 10, jei pirmųjų trijų rezultatų aritmetinis vidurkis yra mažesnis nei 110 proc. ribinės vertės. Šiuo atveju po bandymo taikomas tik tas reikalavimas, pagal kurį visų 10 rezultatų aritmetinis vidurkis turi būti mažesnis už ribinę vertę.

5.3.5.3. 5.3.5.2 punkte nurodytų bandymų skaičius gali būti sumažintas pagal 5.3.5.3.1 ir 5.3.5.3.2 punktų nuostatas.

5.3.5.3.1. Jei per pirmą bandymą gautas kiekvieno teršalo rezultatas yra ne didesnis nei 0,70 L, atliekamas tik vienas bandymas.

5.3.5.3.2. Kai 5.3.5.3.1 punkto reikalavimas neįvykdomas, atliekami tik du bandymai, jei per pirmąjį bandymą gautas kiekvieno teršalo rezultatas yra ne didesnis nei 0,85 L, pirmų dviejų rezultatų suma yra ne didesnė nei 1,70 L, o antrojo bandymo rezultatas yra ne didesnis nei L.

($V_1 \leq 0{,}85$ L ir $V_1 + V_2 \leq 1{,}70$ L ir $V_2 \leq$ L).

6. Rezervuota

7. Patvirtinto tipo išplėtimas

7.1. Rezervuota.

7.2. Patvirtinto tipo išplėtimas atliekant žemos temperatūros bandymą (6 tipo bandymas).

7.2.1. Skirtingos standartinės masės transporto priemonės.

7.2.1.1. Patvirtinto tipo išplėtimas suteikiamas tik toms transporto priemonėms, kurių standartinės masės atveju reikia naudoti dvi gretimas didesnes ekvivalentinės inercijos vertes ar bet kurią mažesnę ekvivalentinės inercijos vertę.

7.2.1.2. N kategorijos transporto priemonių atveju patvirtinto tipo išplėtimas suteikiamas tik mažesnės standartinės masės transporto priemonėms, jei jau patvirtintos transporto priemonės išmetamųjų teršalų kiekis neviršija transporto priemonei, kuriai prašoma suteikti patvirtinto tipo išplėtimą, nustatytų ribinių verčių.

7.2.2. Transporto priemonės su skirtingais bendraisiais pavarų perdavimo skaičiais

7.2.2.1. Transporto priemonėms su skirtingais pavarų perdavimo skaičiais patvirtinto tipo išplėtimas suteikiamas tik tam tikromis sąlygomis.

7.2.2.2. Siekiant nustatyti, ar galima suteikti patvirtinto tipo išplėtimą, kiekvienam 6 tipo bandyme naudotam perdavimo skaičiui nustatomas santykis

$$(E) = |(V_2 - V_1)|/V_1,$$

kai variklio sūkių skaičius yra 1 000 min^{-1}, V_1 yra patvirtinto tipo transporto priemonės greitis, o V_2 yra transporto priemonės tipo, dėl kurio prašoma suteikti patvirtinto tipo išplėtimą, greitis.

7.2.2.3. Jei kiekvienam perdavimo skaičiui apskaičiuotas santykis $E \leq 8$ proc., patvirtinto tipo išplėtimas suteikiamas nekartojant 6 tipo bandymų.

7.2.2.4. Jei bent vieno perdavimo skaičiaus atveju apskaičiuotas santykis E > 8 proc., o kiekvieno perdavimo skaičiaus atveju apskaičiuotas santykis E ≤ 13 proc., pakartojami 6 tipo bandymai. Bandymai gali būti atliekami gamintojo pasirinktoje laboratorijoje, jei tam pritaria techninė tarnyba. Bandymų ataskaita siunčiama už tipo patvirtinimo bandymus atsakingai techninei tarnybai.

7.2.3. Transporto priemonės su skirtinga etalonine masė ir perdavimo skaičiais

Patvirtinto tipo išplėtimas suteikiamas skirtingos standartinės masės transporto priemonėms ir transporto priemonėms su skirtingais perdavimo skaičiais, jei laikomasi visų 7.2.1 ir 7.2.2 punktuose nustatytų sąlygų.

8. Gamybos atitiktis

8.1. Kiekviena transporto priemonė, turinti šioje taisyklėje nurodytą patvirtinimo ženklą, turi atitikti patvirtintą transporto priemonių tipą, atsižvelgiant į sudėtines dalis, turinčias įtakos variklio teršalų išmetimui ir išmetamųjų karterio dujų kiekiui. Gamybos atitikties procedūros turi atitikti nustatytas 1958 m. susitarimo 1 apraše (E/ECE/TRANS/505/Rev.3) esant toliau nurodytiems reikalavimams:

8.1.1. Kai taikoma, atliekamas šios taisyklės A lentelėje aprašytas 3 tipo bandymas. Specialiosios gamybos atitikties procedūros nustatytos 8.2 punkte.

8.1.2. Smulkiesiems gamintojams gamybos atitikties reikalavimai netaikomi.

8.2. Transporto priemonės atitikties patikra atliekant 3 tipo bandymą.

8.2.1. Jei reikia atlikti 3 tipo bandymo tikrinimą, jis atliekamas laikantis toliau nurodytų reikalavimų.

8.2.1.1. Tipo patvirtinimo institucijai nustačius, kad gamybos kokybė atrodo netinkama, iš šeimos atsitiktine tvarka atrenkama viena transporto priemonė ir su ja atliekami 6 priede aprašyti bandymai.

8.2.1.2. Gamyba laikoma atitinkančia nustatytus reikalavimus, jei ši transporto priemonė atitinka 6 priede aprašytų bandymų reikalavimus.

8.2.1.3. Jeigu išbandyta transporto priemonė neatitinka 8.2.1.1 punkto reikalavimų, iš tos pačios šeimos atsitiktine tvarka atrenkamos dar keturios transporto priemonės ir su jomis atliekami 6 priede aprašyti bandymai. Bandymus galima atlikti su nemodifikuotomis transporto priemonėmis, kurių rida ne didesnė kaip 15 000 km.

8.2.1.4. Gamyba laikoma atitinkančia nustatytus reikalavimus, jei ne mažiau kaip trys transporto priemonės atitinka 6 priede aprašytų bandymų reikalavimus.

9. Eksploatuojamų transporto priemonių atitiktis

9.1. Priemonių, kuriomis užtikrinama eksploatuojamų transporto priemonių, kurių tipas patvirtintas pagal šią taisyklę, atitiktis, imamasi pagal šios taisyklės 4 priedą dėl pro išmetimo vamzdį išmetamų teršalų ir degalų garavimo išlakų, 5 priedą dėl baterijos patvarumo, 11 priedą dėl grynųjų elektrinių transporto priemonių elektrinės ridos esant žemai temperatūrai, 12 priedą dėl stabdžių išmetamų teršalų ir 13 priedą dėl vidinės stebėsenos sistemų.

9.2. Eksploatuojamų transporto priemonių išmetamųjų teršalų ir degalų garavimo išlakų atitikties patikros

9.2.1. Atliekant eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikras patikrinama, ar per pagrindinį ir papildomą transporto priemonių eksploatavimo laikotarpį veiksmingai ribojamas variklio išmetamų teršalų, išskyrus CO_2, ir pasirinktinai degalų garavimo išlakų kiekis.

9.2.2. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikrai naudojamos tinkamai prižiūrimos ir eksploatuojamos transporto priemonės, kaip nurodyta 4 priedo 1 priedėlyje, patikrą pradedant tuomet, kai transporto priemonė nuvažiuoja 15 000 km arba kai praeina šeši mėnesiai nuo jos eksploatavimo pradžios (taikomas vėliau įvykdytas kriterijus), ir baigiant tuomet, kai transporto priemonė nuvažiuoja 200 000 km arba kai praeina dešimt metų nuo jos eksploatavimo pradžios (nelygu, kas įvyksta pirmiau). Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties reikalavimams dėl degalų garavimo išlakų kiekio patikrai naudojamos tinkamai prižiūrimos ir eksploatuojamos transporto priemonės, kaip nurodyta 4 priedo 1 priedėlyje, patikrą pradedant tuomet, kai transporto priemonė nuvažiuoja 30 000 km arba kai praeina 12 mėnesių nuo jos eksploatavimo pradžios (nelygu, kas įvyksta pirmiau), ir baigiant tuomet, kai transporto priemonė nuvažiuoja 200 000 km arba kai praeina dešimt metų nuo jos eksploatavimo pradžios (nelygu, kas įvyksta pirmiau).

Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikrų reikalavimai taikomi 10 metų po to, kai užregistruojamos paskutinės tai eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimai priklausančios transporto priemonės, kurios turi būti bandomos pagal 9.2.3 punktą, kaip apibrėžta 4 priedo 3 dalyje.

9.2.3. Eksploatuojamų transporto priemonių patikros nėra privalomos, jeigu metinis eksploatuojamų transporto priemonių šeimai priklausančių transporto priemonių, kurias ketinama parduoti šią taisyklę taikančiose susitariančiosiose šalyse, skaičius ankstesniais kalendoriniais metais buvo mažesnis nei 5 000. Europos Sąjungos atveju tai taikoma visai Sąjungai. Dėl tokių eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimų gamintojas tipo patvirtinimo institucijai pateikia ataskaitą apie pretenzijas dėl su teršalų išmetimu susijusios garantijos ir atitinkamo remonto, kaip nustatyta 4 priedo 4 punkte. Tokios eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimos vis tiek gali būti pasirenkamos bandymams pagal 4 priedą.

9.2.4. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikros nėra privalomos suteikiant tipo patvirtinimą smulkiųjų gamintojų pagamintoms transporto priemonėms.

9.2.5. Gamintojas ir patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija atlieka eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikras pagal 4 priedą. Kitos tipo patvirtinimo institucijos, techninės tarnybos ir kiti subjektai gali atlikti eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikrų dalis pagal 4 priedo nuostatas.

9.2.6. Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija, atlikusi atitikties vertinimą pagal 4 priedo 6 dalį, priima sprendimą, ar šeima neatitiko eksploatuojamų transporto priemonių atitikties nuostatų, ir patvirtina pagal 4 priedo 7 dalį gamintojo pateiktą taisomųjų priemonių planą.

9.2.7. Jei tipo patvirtinimo institucija, techninė tarnyba arba kiti subjektai nustato, kad eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeima neatitinka eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikros kriterijų, ji nedelsdama apie tai praneša patvirtinimą suteikusiai tipo patvirtinimo institucijai.

Gavusi tokį pranešimą patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija informuoja gamintoją, kad eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeima neatitinka eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikrų reikalavimų. Gamintojas ir patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija laikosi 4 priedo 6 ir 7 dalyse nustatytų procedūrų, taip pat gamintojas parengia taisomųjų priemonių planą ir pateikia jį patvirtinimą suteikusiajai tipo patvirtinimo institucijai.

9.2.8. Gamintojas užtikrina, kad per visą transporto priemonės, kurios tipas patvirtintas pagal JT taisyklę Nr. 154, eksploatavimo laikotarpį jos galutiniai RDE išmetamų teršalų kiekio rezultatai, nustatyti pagal JT taisyklę Nr. 168 dėl RDE ir išmesti per bet kurį pagal tą taisyklę atliktą RDE bandymą, neviršytų išmetamųjų teršalų ribinių verčių, atsižvelgiant į patvarumo daugiklį, kaip nurodyta 5.1.1 punkte, jei taikoma.

9.3. Eksploatuojamų OVC-HEV ir PEV transporto priemonių baterijų patvarumo atitikties patikros

9.3.1. Eksploatuojamų transporto priemonių baterijų patvarumo atitiktis tikrinama tinkamai prižiūrimose ir eksploatuojamose transporto priemonėse pagal 5 priedo reikalavimus.

9.4. Eksploatuojamų grynųjų elektrinių transporto priemonių elektrinės ridos esant žemai temperatūrai atitikties patikros

9.4.1. Eksploatuojamų grynųjų elektrinių transporto priemonių elektrinės ridos santykio esant žemai temperatūrai atitiktis tikrinama tinkamai prižiūrimose ir eksploatuojamose transporto priemonėse pagal 11 priedo reikalavimus, kai bendras atstumas (odometro rodomo nuvažiuoto atstumo ir virtualiojo atstumo (jei taikoma) suma) yra nuo 3 000 km iki 40 000 km arba kai transporto priemonė yra ne senesnė kaip 2 metų, skaičiuojant nuo transporto priemonės pagaminimo dienos, nelygu, kuri data ankstesnė.

9.5. Eksploatuojamų transporto priemonių stabdžių išmetamų teršalų atitikties patikros

9.5.1. Eksploatuojamų transporto priemonių stabdžių išmetamų teršalų atitiktis tikrinama tinkamai prižiūrimose ir eksploatuojamose transporto priemonėse pagal 12 priedo reikalavimus.

9.6. Eksploatuojamų transporto priemonių OBM sistemų atitikties patikros

Smulkiesiems gamintojams šie reikalavimai netaikomi.

9.6.1. Eksploatuojamų transporto priemonių OBM atitikties patikrai pagal 13 priedo reikalavimus naudojamos tinkamai prižiūrimos ir eksploatuojamos transporto priemonės, patikrą pradedant tuomet, kai transporto priemonė nuvažiuoja 30 000 km arba kai praeina 12 mėnesių nuo jos eksploatavimo pradžios (taikomas vėliau įvykdytas kriterijus), ir baigiant tuomet, kai transporto priemonė nuvažiuoja 200 000 km arba kai praeina 10 metų nuo jos eksploatavimo pradžios (taikomas pirmiau įvykdytas kriterijus).

10. Sankcijos už gamybos neatitiktį

10.1. Pagal šią taisyklę suteiktą transporto priemonės tipo patvirtinimą galima panaikinti, jeigu nesilaikoma 8.1 punkte išdėstytų reikalavimų arba jei su transporto priemone arba atrinktomis transporto priemonėmis atliktų bandymų, nurodytų 8.1.1 punkte, rezultatai neatitinka privalomųjų.

10.2. Jeigu šią taisyklę taikanti susitariančioji šalis panaikina savo anksčiau suteiktą patvirtinimą, ji apie tai kitoms šią taisyklę taikančioms susitariančiosioms šalims nedelsdama praneša naudodama šios taisyklės 2 priede pateikto pavyzdžio pranešimo formą.

11. Visiškas gamybos nutraukimas

Visiškai nutraukęs pagal šią taisyklę patvirtinto tipo transporto priemonių gamybą, patvirtinimo sertifikato turėtojas apie tai informuoja tipą patvirtinusią tipo patvirtinimo instituciją. Tokį pranešimą gavusi institucija apie tai praneša kitoms šią taisyklę taikančioms 1958 m. Susitarimo šalims, naudodama šios taisyklės 2 priede pateikto pranešimo blanko kopijas.

12. Pereinamojo laikotarpio ir specialiosios nuostatos

12.1. Bendrosios nuostatos

12.1.1. Nuo oficialios 09 serijos pakeitimų įsigaliojimo datos nė viena šią taisyklę taikanti susitariančioji šalis negali atsisakyti patvirtinti tipų pagal šią taisyklę su pakeitimais, kurių serijos numeris yra 09.

12.2. Tipo patvirtinimai

12.2.1. Nuo 2026 m. lapkričio 29 d. šią taisyklę taikančios susitariančiosios šalys patvirtina naujus transporto priemonių tipus, tik jeigu jie atitinka visus šiuos reikalavimus:

a) transporto priemonėms, patvirtintoms pagal raides FL arba FE, kaip nurodyta šios taisyklės su 09 serijos pakeitimais 3 priedo A3/1 lentelėje, taikomus reikalavimus;

b) JT taisyklės Nr. 85 reikalavimus ir, kai taikoma, JT taisyklės Nr. 177 su 01 serijos pakeitimais reikalavimus;

c) JT taisyklės Nr. 154 su 04 serijos pakeitimais 1A arba 2 lygio reikalavimus;

d) JT taisyklės Nr. 168 dėl RDE su 01 serijos pakeitimais 1A arba 2 lygio reikalavimus;

e) JT taisyklės Nr. 180 dėl OBM reikalavimus;

f) JT taisyklės Nr. 179 dėl stabdžių išmetamų kietųjų dalelių reikalavimus.

12.2.2. Nuo oficialios 09 serijos pakeitimų įsigaliojimo datos šią taisyklę taikančios susitariančiosios šalys neprivalo pripažinti tipo patvirtinimo, suteikto ne pagal šią taisyklę su 09 serijos pakeitimais.

12.2.3. Nuo 2030 m. sausio 1 d. šią taisyklę taikančios susitariančiosios šalys patvirtina naujus transporto priemonių tipus, tik jeigu jie atitinka:

a) transporto priemonėms, patvirtintoms pagal raides GL, kaip nurodyta šios taisyklės su 09 serijos pakeitimais 3 priedo A3/1 lentelėje, taikomus reikalavimus;

b) JT taisyklės Nr. 85 reikalavimus ir, kai taikoma, JT taisyklės Nr. 177 su 01 serijos pakeitimais reikalavimus;

c) JT taisyklės Nr. 154 su 04 serijos pakeitimais 1A arba 2 lygio reikalavimus;

d) JT taisyklės Nr. 168 dėl RDE su 01 serijos pakeitimais 1A arba 2 lygio reikalavimus;

e) JT taisyklės Nr. 180 dėl OBM reikalavimus;

f) JT taisyklės Nr. 179 dėl stabdžių išmetamų kietųjų dalelių 01 serijos pakeitimų reikalavimus po minėtos serijos įsigaliojimo.

12.2.4. 12.2.4. Nuo 2030 m. sausio 1 d. šią taisyklę taikančios susitariančiosios šalys neprivalo pripažinti transporto priemonių, kurios neatitinka JT taisyklės Nr. 154 12.2.3 punkto nuostatų ir 5 priedėlio 3 dalies reikalavimų, tipo patvirtinimų.

12.2.5. Iki 2030 m. birželio 30 d. šią taisyklę taikančios susitariančiosios šalys negali atsisakyti pripažinti M1 arba N1 kategorijos transporto priemonių, kurias pagamino smulkieji gamintojai, tipo patvirtinimo, suteikto pagal šios taisyklės ankstesnių serijų pakeitimus.

12.2.6. Nuo 2030 m. liepos 1 d. šią taisyklę taikančios susitariančiosios šalys patvirtina naujus smulkiųjų gamintojų transporto priemonių tipus, tik jeigu jie atitinka:

a) transporto priemonėms, patvirtintoms pagal raides GS arba GT, kaip nurodyta šios taisyklės su 09 serijos pakeitimais 3 priedo A3/1 lentelėje, taikomus reikalavimus. Laikoma, kad pakanka išduoti gamintojo atitikties deklaraciją, apimančią 3 ir 6 tipo bandymus;

b) JT taisyklės Nr. 85 reikalavimus, išskyrus 6 dalį, ir, kai taikoma, JT taisyklės Nr. 177 su 01 serijos pakeitimais reikalavimus, išskyrus 11 dalį. Laikoma, kad pakanka išduoti gamintojo atitikties deklaraciją, apimančią didžiausios (sistemos) galios / sukimo momento bandymus;

c) JT taisyklės Nr. 154 su 04 serijos pakeitimais 1A, L1C arba 2 lygio reikalavimus, išskyrus 5.11 punktą ir 8 dalį. Laikoma, kad pakanka išduoti gamintojo atitikties deklaraciją, apimančią JT taisyklėje Nr. 154 nustatytus bandymus;

d) JT taisyklės Nr. 168 dėl RDE su 01 serijos pakeitimais 1A arba 2 lygio reikalavimus, išskyrus 12 dalį. Laikoma, kad pakanka išduoti gamintojo atitikties deklaraciją, apimančią RDE bandymus;

e) JT taisyklės Nr. 180 dėl OBM 7.9 ir 7.10 punktų reikalavimus;

f) JT taisyklėje Nr. 179 dėl stabdžių išmetamų kietųjų dalelių nustatytus reikalavimus, išskyrus 10 dalį.

12.2.7. Nuo 2030 m. liepos 1 d. šią taisyklę taikančios susitariančiosios šalys neprivalo pripažinti smulkiųjų gamintojų transporto priemonės tipo patvirtinimo, suteikto ne pagal šios taisyklės su 09 serijos pakeitimais reikalavimus.

12.3. Nuostatos dėl specialios paskirties transporto priemonių

12.3.1. Nuostatos dėl šarvuotųjų transporto priemonių

Atsakinga institucija gali suteikti šarvuotosioms transporto priemonėms tipo patvirtinimus, be kita ko, taikant šios taisyklės reikalavimų išimtį (-is), pagal Suvestinės rezoliucijos dėl transporto priemonių konstrukcijos (R.E.3) 2.5.2 punktą, jei gamintojas įrodo, kad transporto priemonė negali atitikti reikalavimų dėl jos specialios paskirties.

Specialios paskirties transporto priemonės tipas ir suteiktos išimtys turi būti aprašyti tipo patvirtinimo sertifikato I skirsnio 1.0 punkte pagal šios taisyklės 2 priedą.

Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties reikalavimai pagal šios taisyklės 9 dalį netaikomi šarvuotosioms transporto priemonėms.

12.3.2. Nuostatos dėl katafalkų

Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties reikalavimai pagal šios taisyklės 9 dalį netaikomi katafalkams pagal Suvestinės rezoliucijos dėl transporto priemonių konstrukcijos (R.E.3) 2.5.4 punktą.

13. Už patvirtinimo bandymus atsakingų techninių tarnybų ir tipo patvirtinimo institucijų pavadinimai bei adresai

Šią taisyklę taikančios 1958 m. Susitarimo šalys Jungtinių Tautų sekretoriatui praneša už patvirtinimo bandymus atsakingų techninių tarnybų ir tipo patvirtinimo institucijų, kurios tvirtina tipą ir kurioms turi būti siunčiami pranešimai apie kitose šalyse patvirtintą tipą, patvirtinto tipo išplėtimą, tipo nepatvirtinimą ar patvirtinimo panaikinimą, pavadinimus ir adresus ([3]).

([3]) Šis pranešimas siunčiamas naudojantis toliau nurodomu adresu skelbiama programėle „343-app“ https://apps.unece.org/WP29_application.

1 PRIEDAS

Variklio bei transporto priemonės charakteristikos ir su bandymais susijusi informacija

Turi būti pateikiami trys toliau nurodomos informacijos egzemplioriai ir turinys.

Jei yra brėžinių, jie turi būti tinkamo mastelio ir pakankamai detalūs; brėžiniai pateikiami A4 formatu arba sulankstyti tuo formatu. Jei pateikiamos nuotraukos, jos turi būti pakankamai detalios.

Jeigu sistemos, sudedamosios dalys ar atskiri techniniai mazgai turi elektroninius valdiklius, pateikiama informacijos apie jų veikimą.

Pastaba. Šio priedo dalių numeracija kai kuriose vietose sąmoningai yra nenuosekli.

0. Bendri klausimai

0.1. Markė (įmonės pavadinimas): .....

0.2. Tipas: .....

0.2.1. Komercinis pavadinimas (-ai) (jeigu taikoma): .....

0.2.3.1. Interpoliacijos šeima (pagal JT taisyklę Nr. 154): .....

0.2.3.3. PEMS šeimos identifikatorius (pagal JT taisyklę Nr. 168 dėl RDE (jeigu taikytina)) .....

0.2.3.4. Kelio apkrovos šeima .....

0.3. Tipo identifikavimo priemonė (jeigu transporto priemonė ja paženklinta): ([1]) .....

0.3.1. Ženklinimo vieta: .....

0.4. Transporto priemonės kategorija: ([2]) .....

0.5. Gamintojo pavadinimas ir adresas: .....

0.8. Surinkimo gamyklos (-ų) pavadinimas (-ai) ir adresas (-ai): .....

0.9. Gamintojo įgaliotojo atstovo pavadinimas ir adresas, kai tinkama: .....

.....

([1]) Jei tipo identifikavimo priemonėse yra ženklų, netinkančių konkrečios transporto priemonės, sudedamosios dalies ar atskiros techninės detalės tipams, kuriems taikomas šis informacinis dokumentas, apibūdinti, tokie ženklai dokumentuose nurodomi simboliu „?“ (pvz., ABC??123??)

([2]) Kaip apibrėžta Suvestinėje rezoliucijoje dėl transporto priemonių konstrukcijos (R.E.3), dokumentas ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.3, 2 punktas, - https://unece.org/transport/standards/transport/vehicle-regulations-wp29/resolutions

2. Masė ir matmenys ([3]) (kg ir mm) (nurodyti brėžinyje jeigu taikoma) .....

2.6. Parengtos eksploatuoti transporto priemonės kėbulo ir, nepriklausančio M_1 kategorijai vilkiko atveju sukabintuvo, jei jį įrengė gamintojas, masė arba važiuoklės ar važiuoklės su kabina masė, be kėbulo ir (arba) sukabintuvo, jeigu gamintojas neįrengia kėbulo ir (arba) sukabintuvo (įskaitant skysčius, įrankius, atsarginį ratą, jei yra, ir vairuotoją bei, jei tai yra autobusai ir tolimojo susisiekimo autobusai, įgulos nario masę, jeigu transporto priemonėje yra sėdynė įgulos nariui) ([4]) (didžiausia ir mažiausia kiekvieno varianto masė): .....

2.8. Didžiausia techniškai leidžiama pakrautos transporto priemonės masė, nurodyta gamintojo: ([5]), ([6])

3. Energijos keitiklių ir galios įrenginio aprašas. ([7]) (Jeigu transporto priemonė gali būti varoma benzinu, dyzelinu ir t. t. arba naudojant derinį su kitu kuru, punktai pakartojami. ([8])) .....

3.1. Variklio gamintojas: .....

3.1.1. Gamintojo suteiktas variklio kodas (pažymėtas ant variklio arba kitomis identifikavimo priemonėmis): .....

3.2. Vidaus degimo variklis: .....

3.2.1. Speciali informacija apie variklį: .....

3.2.1.1. Veikimo principas: kibirkštinis uždegimas / slėginis uždegimas / keturių taktų / dviejų taktų / rotorinis ciklas ([9])

3.2.1.3. Variklio darbinis tūris ([10]): .....cm^3

3.2.1.6. Įprastas variklio sūkių skaičius veikiant tuščiąja eiga ([11]): .....

3.2.1.6.1. Didelis variklio sūkių dažnis veikiant tuščiąja eiga:..... ([11])

3.2.1.7. anglies monoksido tūrinis kiekis išmetamosiose dujose, specifikacijas, tik kibirkštinio uždegimo variklių atveju) ([11]) ..... proc.

3.2.13. Absorbcijos koeficiento ženklo vieta (tik slėginio uždegimo varikliams): .....

3.2.15. SND tiekimo sistema: taip / ne .....

3.2.16. GD tiekimo sistema: taip / ne ([9])

([3]) Kai viena versija yra su įprasta kabina, o kita – su miegamąja vieta, masė ir matmenys nurodomi abiem atvejais.

([4]) Laikoma, kad vairuotojo ir, jei taikoma, ekipažo nario svoris yra 75 kg (68 kg asmens svoris ir 7 kg bagažo masė pagal ISO standartą 2416 – 1992), pripilamas degalų bakas (90 proc.) ir kitos skysčių sistemos (išskyrus panaudoto vandens) (100 proc.), atsižvelgiant į gamintojo nustatytą s talpą.

([5]) Jeigu tai yra priekabos ar puspriekabės arba jeigu tai yra transporto priemonės, sukabintos su priekaba arba puspriekabe, kurios sukabintuvą ar balninį sukabintuvą veikia didele vertikalia apkrova, ta apkrova, padalinta iš standartinio gravitacijos pagreičio, įtraukiama į didžiausiąją techniškai leidžiamą masę.

([6]) Įrašyti kiekvieno varianto didžiausią ir mažiausią vertes.

([7]) Jeigu varikliai ir sistemos yra nestandartiniai, gamintojas pateikia šiame punkte nurodytajai lygiavertę informaciją.

([8]) Vienarūšiais degalais varomos dujinės transporto priemonės bus laikomos tik dujiniais degalais varomomis transporto priemonėmis.

([9]) Išbraukti, kas netinka.

([10]) Šią vertę reikia apskaičiuoti (π = 3,1416) ir suapvalinti vieno cm^3 tikslumu.

([11]) Nurodoma leidžiamoji nuokrypa.

3.2.18. Vandenilio tiekimo sistema: taip / ne ([9])

3.4. Variklių arba motorų deriniai

3.4.1. Hibridinė elektrinė transporto priemonė: taip / ne ([9])

3.4.2. Hibridinės elektrinės transporto priemonės kategorija: įkraunama ne transporto priemonėje / įkraunama transporto priemonėje ([9])

3.4.3. Veikimo režimo jungiklis: yra / nėra ([9])

3.4.3.1. Pasirenkami režimai .....

3.4.3.1.1. Tik elektrinis: taip / ne ([9])

3.4.3.1.2. Tik degalai: taip / ne ([9])

3.4.3.1.3. Hibridiniai režimai: taip / ne (jei taip, trumpas aprašas)

3.4.5. Elektros mašinos (atskirai aprašyti kiekvienos elektros mašinos tipą)

3.4.5.1. Markė: .....

3.4.5.2. Tipas: .....

3.4.5.3. Pagrindinė paskirtis: traukos variklis / generatorius

4. Pavaros ([12])

4.5. Pavarų dėžė: .....

4.5.1. Tipas (mechaninė / automatinė / CVT (nuosekliai perduodamos pavaros))[9].....

4.6. Perdavimo skaičiai .....

Indeksas	Vidinis pavarų perdavimo skaičius (variklio ir pavarų dėžės išėjimo veleno sūkių santykis)	Pagrindinės pavaros perdavimo skaičius (pavarų dėžės išėjimo veleno sūkių perdavimo į ratus skaičius)	Bendras pavarų perdavimo skaičius
Didžiausias nepertraukiamos belaipsnės pavaros (CVT) atveju			
1			
2			
3			
4, 5, kitos			
Mažiausia CVT pavara			
Atbulinės eigos			

([12]) Nurodyti duomenys turi būti pateikiami apie kiekvieną siūlomą variantą.

6. Pakaba .....

6.6. Padangos ir ratai .....

6.6.1. Padangos / rato derinys (-iai)

a) .....

visiems padangų variantams nurodomas dydžio ženklinimas, padangos apkrovos indeksas, greičio kategorijos ženklas;

b) .....

Z kategorijos padangoms, skirtoms montuoti transporto priemonėse, kurių didžiausiasis greitis viršija 300 km/h, pateikiami atitinkami duomenys; ratų atveju nurodomas ratlankio (-ių) dydis (-žiai) ir rato iškyša (-os).

6.6.1.1. Ašys

6.6.1.1.1. 1 ašis: .....

6.6.1.1.2. 2 ašis: .....

6.6.1.1.3. 3 ašis: .....

6.6.1.1.4. 4 ašis: .....ir t. t.

6.6.2. Didžiausia ir mažiausia riedėjimo spindulio / perimetro riba: ([13])

6.6.2.1. Ašys

6.6.2.1.1. 1 ašis: .....

6.6.2.1.2. 2 ašis: .....

6.6.2.1.3. 3 ašis: .....

6.6.2.1.4. 4 ašis: .....ir t. t.

6.6.3. Gamintojo rekomenduojamas slėgis padangose: .....kPa

([13]) Nurodyti vieną iš jų.

1 priedas. 1 priedėlis

Bandymo ataskaita

Bandymų ataskaitos

Bandymų ataskaita – už bandymų atlikimą pagal šį reglamentą atsakingos techninės tarnybos parengta ataskaita.

Toliau nurodoma informacija, jei taikoma, yra būtiniausi duomenys

Ataskaitos numeris

PAREIŠKĖJAS			
Gamintojas			
DALYKAS	…		
Bandymams pateiktas objektas			
	Markė	:	
	Tipas	:	
IŠVADA	Bandymams pateiktas objektas atitinka dalyko skiltyje nurodytus reikalavimus.		

vieta,	MMMM/MM/DD

Bendrosios pastabos:

Jei yra kelios galimybės (nuorodos), pasirinktoji bandymams turėtų būti aprašyta bandymų ataskaitoje.

Jei jų nėra, gali užtekti pateikti tik informacijos dokumento nuorodą bandymų ataskaitos pradžioje.

Kiekviena techninė tarnyba gali įtraukti tam tikrą papildomą informaciją.

Bandymų ataskaitos skirsniuose, susijusiuose su konkrečiais transporto priemonių tipais, nurodomi atitinkami simboliai:

a) būdingi transporto priemonėms su kibirkštinio uždegimo varikliais;

b) būdingi transporto priemonėms su slėginio uždegimo varikliais.

1. Išbandytos (-ų) transporto priemonės (-ių) aprašymas

1.1. Bendri klausimai

Transporto priemonės numeriai	:	Prototipo numeris ir transporto priemonės identifikacinis numeris (VIN)
Kategorija	:	
Varomieji ratai	:	

1.1.1. Galios pavaros architektūra

Galios pavaros architektūra	:	tik vidaus degimo varikliu (-iais) varoma (ICE), hibridinė

1.1.2. Vidaus degimo variklis

Jei yra daugiau nei vienas vidaus degimo variklis, punkto duomenys kartojami.

Markė	:					
Tipas	:					
Veikimo principas	:	dvitaktis / keturtaktis				
Cilindrų skaičius ir išdėstymas	:					
Darbinis variklio tūris (cm^3)	:					
Variklio sūkių skaičius tuščiąja eiga (min^{-1})	:		+ –			
Didelis variklio sūkių skaičius tuščiąja eiga (min^{-1}) (a)	:		+ –			
Vardinė variklio galia	:		kW,	kai		variklio sūkių dažnis
Didžiausiasis naudingasis sukimo momentas	:		Nm	kai		variklio sūkių dažnis
Uždegimo žvakė (jeigu taikytina)	:	markė ir tipas				
Uždegimo ritė (jeigu taikytina)	:	markė ir tipas				
Variklio alyva	:	markė ir tipas				
Aušinimo sistema	:	Tipas: oras / vanduo / alyva				

1.1.3. Bandymo degalai

Jei yra daugiau nei vieni bandomieji degalai, punkto duomenys kartojami.

Markė	:	
Tipas	:	Benzinas – dyzelinas – SND – GD – …
Tankis esant 15 °C temperatūrai	:	
Sieros kiekis	:	Tik dyzelino ir benzino
Partijos numeris	:	

1.1.4. Degalų tiekimo sistema (jei taikoma)

Jei yra daugiau nei viena degalų tiekimo sistema, punkto duomenys kartojami.

Tiesioginis įpurškimas	:	taip / ne arba aprašymas
Transporto priemonės degalų tipas	:	Vienarūšiai degalai, dvirūšiai degalai, mišrūs degalai
Valdymo įrenginys		
Dalies nuoroda	:	tokia pati kaip informaciniame dokumente
Išbandyta programinė įranga	:	pavyzdžiui, nuskaitoma naudojant skenavimo įrenginį
Oro srautmatis	:	
Droselio sklendės korpusas	:	
Slėgio jutiklis	:	
Įpurškimo siurblys	:	
Purkštuvas (-ai)	:	

1.1.5. Įsiurbimo sistema (jei taikoma)

Jei yra daugiau nei viena įsiurbimo sistema, punkto duomenys kartojami.

Kompresorius	:	taip / ne markė ir tipas (1)
Tarpinis aušintuvas	:	taip / ne tipas (oras/oras – oras/ vanduo) (1)
Oro filtras (elementas) (1)	:	markė ir tipas
Oro įsiurbimo triukšmo slopintuvas (1)	:	markė ir tipas

1.1.6. Išmetimo sistema ir apsaugos nuo garavimo išlakų sistema (jei taikoma)

Jei yra daugiau nei viena išmetimo sistema, punkto duomenys kartojami.

Pirmas katalizinis keitiklis	:	markė ir nuoroda (1) principai: trejopas / oksidacinė / NO_X gaudyklė / NO_X kaupimo sistema / selektyvi katalizinė redukcija…
Antras katalizinis keitiklis	:	markė ir nuoroda (1) principai: trejopas / oksidacinė / NO_X gaudyklė / NO_X kaupimo sistema / selektyvi katalizinė redukcija…
Kietųjų dalelių gaudyklė	:	yra / nėra / netaikoma katalizuojama: taip / ne markė ir nuoroda (1)
Deguonies ir (arba) lambda jutiklio (-ių) nuoroda ir padėtis	:	prieš katalizatorių / už katalizatoriaus
Oro įpūtimas	:	yra / nėra / netaikoma
Vandens įpurškimas	:	yra / nėra / netaikoma
EGR	:	yra / nėra / netaikoma aušinama / neaušinama aukšto slėgio / žemo slėgio
NO_X jutiklio (-ių) nuoroda ir padėtis	:	prieš / už
Bendras aprašymas (1)	:	

1.1.8. Pavara (jei taikoma)

Jei yra daugiau nei viena transmisija, punkto duomenys kartojami.

Pavarų dėžė	:	rankinė / automatinė / bepakopė
Valdymo įrenginys	:	
Pavarų dėžės tepalas	:	markė ir tipas
Padangos		
Markė	:	
Tipas	:	
Matmenys (priekinių / galinių)	:	

Dinaminis perimetras (m)	:	
Padangų oro slėgis (kPa)	:	

* Jei tai OVC-HEV, nurodyti esant darbinio įkrovos palaikymo režimo ir darbinio įkrovos naudojimo režimo sąlygoms.

Pavarų perdavimo skaičiai (R.T.), pirminiai santykiai (R.P.) ir (transporto priemonės greitis (km/h)) /(variklio sūkių skaičius (1000 (min–1) (V1000) kiekvienam pavaros perdavimo skaičiui (R.B.).

R.B.	R.P.	R.T.	V_{1000}
1	1/1		
2	1/1		
3	1/1		
4	1/1		
5	1/1		
…			

1.1.9. Elektros mašina (jei taikoma)

Jei yra daugiau nei viena elektros mašina, punkto duomenys pakartojami.

Markė	:	
Tipas	:	
Pikinė galia (kW)	:	

1.1.10. Traukos ĮEEKS (jei taikoma)

Jei yra daugiau nei viena traukos ĮEEKS, punkto duomenys pakartojami.

Markė	:	
Tipas	:	
Talpa (Ah)	:	
Vardinė įtampa (V):	:	

1.1.12. Galios elektronika (jei taikoma)

Gali būti daugiau nei viena elektroninė galios sistema (varomosios energijos keitiklis, žemos įtampos sistema arba įkroviklis)

Markė	:	
Tipas	:	
Galia (kW)	:	

1.2. Transporto priemonės aprašymas

1.2.1. Masė

Inercinė masė (kg)	:	

1.2.2. Kelio apkrovos parametrai

f_0 (N)	:	
f_1 (N/(km/h))	:	
f_2 (N/(km/h)^2)	:	
Kelio apkrovos šeimos identifikatorius	:	

2. Bandymo rezultatai

2.3. 3 tipo bandymas (a)

Karterio dujų išmetimas į atmosferą: nėra

2.7. 6 tipo bandymas (a)

Bandymų data	:	(metai-mėnuo-diena)
Bandymų vieta	:	
Važiuoklės dinamometro nustatymo metodas	:	saviriedos (kelio apkrovos nuoroda)
Važiuojant 50 km/h greičiu absorbuota naudingoji galia, įskaitant transporto priemonei važiuojant ant dinamometro patirtus nuostolius (kW)	:	

Teršalai		CO (g/km)	HC (g/km)
Bandymas	1		
	2		
	3		
Vidutinė ribinė vertė			

2 PRIEDAS

Pranešimas

(didžiausias formatas: A4 (210 x 297 mm))

išdavė: Institucijos pavadinimas:
.....
.....
.....

dėl: (2) patvirtinimo
patvirtinto tipo išplėtimo
nepatvirtinimo
patvirtinimo panaikinimo
visiško gamybos nutraukimo

atsižvelgiant į variklio išmetamus dujinius teršalus pagal JT taisyklę Nr. 83 su 09 serijos pakeitimais

Patvirtinimo Nr. .....

Išplėtimo priežastis : .....

I skirsnis

Pastaba. Šio priedo dalių numeracija kai kuriose vietose sąmoningai yra nenuosekli.

0.1. Markė (gamintojo prekybinis pavadinimas) .....

0.2. Tipas: .....

0.2.1. Komercinis pavadinimas (-ai) (jei yra) .....

0.3. Tipo identifikavimo priemonė (jeigu transporto priemonė ja paženklinta) (3)

0.3.1. Tokio žymens vieta: .....

0.4. Transporto priemonės kategorija: (4).....

0.5. Gamintojo pavadinimas ir adresas: .....

0.8. Surinkimo gamyklos (-ų) pavadinimas (-ai) ir adresas (-ai): .....

(1) Tipą patvirtinusios / patvirtintą tipą išplėtusios / tipo nepatvirtinusios / tipo patvirtinimą panaikinusios (žr. patvirtinimo nuostatas šioje taisyklėje) šalies skiriamasis numeris.
(2) Išbraukti, kas netinka.
(3) Jei tipo identifikavimo priemonėse yra ženklų, netinkančių konkrečios transporto priemonės, sudedamosios dalies ar atskiros techninės detalės tipams, kuriems taikomas šis informacinis dokumentas, apibūdinti, tokie ženklai dokumentuose nurodomi simboliu „?“ (pvz., ABC??123??).
(4) Kaip apibrėžta Suvestinėje rezoliucijoje dėl transporto priemonių konstrukcijos (R.E.3), dokumentas ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.7, 2 punktas - https://unece.org/transport/standards/transport/vehicle-regulations-wp29/resolutions.

0.9. Gamintojo atstovo, jei jis yra, pavadinimas ir adresas: .....

1,0 Pastabos. .....

II skirsnis

1. Papildoma informacija (jeigu yra): (žr. papildymą)

2. Už bandymus atsakinga techninė tarnyba .....

3. Bandymų ataskaitos data: .....

4. Bandymų ataskaitos numeris: .....

5. Pastabos (jeigu jų yra): (žr. priedėlio 3 skirsnį)

6. Vieta: .....

7. Data: .....

8. Parašas: .....

Priedai: 1. Informacinių dokumentų rinkinys.

2. Bandymų ataskaita.

Priedėlis, pridedamas prie tipo patvirtinimo pranešimo Nr. ... dėl transporto priemonės tipo patvirtinimo atsižvelgiant į variklio išmetamuosius teršalus pagal JT taisyklę Nr. 83 su 09 serijos pakeitimais

Pastaba. Šio priedo dalių numeracija kai kuriose vietose sąmoningai yra nenuosekli.

1. Papildoma informacija

1.1. Parengtos eksploatuoti transporto priemonės masė: .....

1.2. Transporto priemonės standartinė masė: .....

1.3. Transporto priemonės didžiausioji masė: .....

1.7. Varantieji ratai: priekiniai, galiniai, visi ([1])

1.9. Hibridinė elektrinė transporto priemonė: taip / ne ([1])

1.9.1. Hibridinės elektrinės transporto priemonės kategorija: įkraunama iš išorės (OVC) / įkraunama ne iš išorės (NOVC) ([1])

1.9.2. Veikimo režimo jungiklis: yra / nėra ([1])

1.10. Variklio identifikavimo priemonės: .....

1.10.1. Variklio darbinis tūris: .....

1.10.2. Degalų tiekimo sistema: tiesioginis įpurškimas / netiesioginis įpurškimas ([1])

1.10.3. Gamintojo rekomenduojami degalai: .....

1.10.4. Didžiausioji galia: .....kW, kai variklio sūkių dažnis ..... min^{-1}

1.10.5. Kompresorius: taip / ne ([1])

1.10.6. Uždegimo sistema: slėginis uždegimas / priverstinis uždegimas ([1])

1.11. Jėgos pavara (tik elektra varomos arba hibridinės elektra varomos transporto priemonės) ([1])

1.11.1. Didžiausioji naudingoji galia: .....kW, kai variklio sūkių dažnis nuo: .....iki . ..... min^{-1}

1.11.2. Didžiausioji 30 min. galia: ..... kW,

1.11.3. Didžiausiasis naudingasis sukimo momentas: .....Nm, kai variklio sūkių dažnis ..... min^{-1}

1.12. Traukos baterija (grynosios elektrinės transporto priemonės arba hibridinės elektrinės transporto priemonės)

1.12.1. Vardinė įtampa: V

1.12.2. Talpa (2 h klasė): ..... Ah

([1]) Kai transporto priemonės yra su automatinėmis pavarų dėžėmis, pateikiami visi susiję techniniai duomenys.

1.13. Pavaros

1.13.1. Mechaninė, automatinė ar nepertraukiama belaipsnė pavara: ([1]), ([1]) .....

1.13.2. Pavarų skaičius: .....

1.13.3. Bendras pavarų perdavimo skaičius (įskaitant apkrautos padangos riedėjimo perimetrus): greitis važiuojant keliu (km/h), kai variklio sukimosi dažnis 1 000 min^{-1}

Pirmoji pavara: ..... Šeštoji pavara: .....

Antroji pavara: ..... Septintoji pavara: .....

Trečioji pavara: ..... Aštuntoji pavara: .....

Ketvirtoji pavara: ..... Greitinančioji pavara: .....

Penktoji pavara: .....

1.13.4. Pagrindinės pavaros perdavimo skaičius: .....

1.14. Padangos: .....

1.14.1. Tipas: .....

1.14.2. Matmenys: .....

1.14.3. Riedėjimo perimetras veikiant apkrovai: .....

2. Bandymo rezultatai

3 tipas (jei taikoma): .....

6 tipas:

6 tipas	Anglies viendeginis (CO)	Bendras angliavandenilių kiekis (THC)
Išmatuotoji vertė		

3. Pastabos .....

2 priedo 1 priedėlis

Gamintojo atitikties 3 tipo reikalavimams deklaracija

(Gamintojas): …..

(Gamintojo adresas): …..

pareiškia, kad transporto priemonės, kurioms taikomas šis patvirtinimas, ir (arba) transporto priemonės, nurodytos šios deklaracijos I priede ([1]), atitinka 3 tipo reikalavimus.

[ ] sumontuota uždara karterio sistema.

[ ] išmetamosios karterio dujos tiesiogiai arba netiesiogiai nukreipiamos į transporto priemonės išmetimo vamzdį.

[ ] išmetamosios karterio dujos nukreipiamos į bet kurią kitą sistemą, neleidžiančią išmetamosioms karterio dujoms patekti į atmosferą.

Parengta [….. vieta]

Data: […..]

[*Gamintojo arba gamintojo atstovo įgalioto asmens vardas, pavardė ir parašas*]

Priedai

I priedas. Transporto priemonės tipas (-ai), šeima (-os) arba transporto priemonės, pažymėtos kitu transporto priemonės deskriptoriumi (-iais), kuriems taikoma ši deklaracija (jei taikoma).

([1]) Kas nereikalinga, išbraukti.

2 priedas. 2 priedėlis

Gamintojo atitikties apsaugos nuo klastojimo, saugumo ir kibernetinio saugumo reikalavimams deklaracija tipo patvirtinimo atsižvelgiant į išmetamuosius teršalus tikslais

(Gamintojas): …..

(Gamintojo adresas): …..

pareiškia, kad:

1. transporto priemonės, kurioms taikomas šis patvirtinimas, / šios deklaracijos I priede nurodytos transporto priemonės ([1]) atitinka JT taisyklės Nr. 83 nuostatas dėl apsaugos nuo klastojimo, saugumo ir kibernetinio saugumo;
2. šios deklaracijos II priede pateikti apsaugos nuo klastojimo, saugumo ir kibernetinio saugumo informaciniai dokumentai, kuriuose aprašomi prie šios deklaracijos pridedami išsamūs techniniai kriterijai, yra teisingi ir išsamūs visų transporto priemonių, kurioms taikoma ši deklaracija, atžvilgiu;
3. šios deklaracijos III priede išvardytos šioms transporto priemonėms taikomos išimtys, susijusios su šioje taisyklėje nustatytomis apsaugos nuo klastojimo, saugumo ir kibernetinio saugumo nuostatomis.

Parengta [….. vieta]

Data: [….. data]

[*Gamintojo arba gamintojo atstovo įgalioto asmens vardas, pavardė ir parašas*]

Priedai

I priedas. Transporto priemonės tipo (-ų), šeimos (-ų) ar kito (-ų) transporto priemonės deskriptoriaus (-ių) atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, kuriems taikoma ši deklaracija, sąrašas

II priedas. Apsaugos nuo klastojimo, saugumo ir kibernetinio saugumo dokumentų rinkinys

III priedas. Šioms transporto priemonėms taikomų išimčių ir (arba) trūkumų, susijusių su JT taisyklėje Nr. 83 nustatytomis apsaugos nuo klastojimo, saugumo ir kibernetinio saugumo nuostatomis, sąrašas

([1]) Kas nereikalinga, išbraukti.

2 priedas. 3 priedėlis

Šis priedėlis taikomas tik smulkiesiems gamintojams.

Gamintojo atitikties 6 tipo reikalavimams deklaracija

(Gamintojas): …..

(Gamintojo adresas): …..

pareiškia, kad:

transporto priemonės, kurioms taikomas šis patvirtinimas, / šios deklaracijos I priede nurodytos transporto priemonės ([1]) atitinka 6 tipo reikalavimus dėl žemos temperatūros sąlygomis variklio išmetamų teršalų kiekį pagal šios taisyklės 8 priedą.

Parengta [….. vieta]

Data: [….. data]

[*Gamintojo arba gamintojo atstovo įgalioto asmens vardas, pavardė ir parašas*]

Priedai

I priedas. Transporto priemonės tipas (-ai), šeima (-os) arba transporto priemonės, pažymėtos kitu transporto priemonės deskriptoriumi (-iais), kuriems taikoma ši deklaracija (jei taikoma).

([1]) Kas nereikalinga, išbraukti.

2 priedas. 4 priedėlis

Šis priedėlis taikomas tik smulkiesiems gamintojams.

Gamintojo atitikties 1 tipo reikalavimams deklaracija

(Gamintojas): …..

(Gamintojo adresas): …..

pareiškia, kad:

transporto priemonės, kurioms taikomas šis patvirtinimas, / šios deklaracijos I priede nurodytos transporto priemonės ([1]) atitinka WLTP 1 tipo reikalavimus pagal JT taisyklės Nr. 154 B6 priedą.

Parengta [….. vieta]

Data: [….. data]

[*Gamintojo arba gamintojo atstovo įgalioto asmens vardas, pavardė ir parašas*]

Priedai

I priedas. Transporto priemonės tipas (-ai), šeima (-os) arba transporto priemonės, pažymėtos kitu transporto priemonės deskriptoriumi (-iais), kuriems taikoma ši deklaracija (jei taikoma).

([1]) Kas nereikalinga, išbraukti.

2 priedas. 5 priedėlis

Šis priedėlis taikomas tik smulkiesiems gamintojams.

Gamintojo atitikties 4 tipo reikalavimams deklaracija

(Gamintojas): …..

(Gamintojo adresas): …..

pareiškia, kad:

transporto priemonės, kurioms taikomas šis patvirtinimas, / šios deklaracijos I priede nurodytos transporto priemonės ([1]) atitinka 4 tipo reikalavimus dėl degalų garavimo išlakų pagal JT taisyklės Nr. 154 C3 priedą.

Parengta [….. vieta]

Data: [….. data]

[*Gamintojo arba gamintojo atstovo įgalioto asmens vardas, pavardė ir parašas*]

Priedai

I priedas. Transporto priemonės tipas (-ai), šeima (-os) arba transporto priemonės, pažymėtos kitu transporto priemonės deskriptoriumi (-iais), kuriems taikoma ši deklaracija (jei taikoma).

([1]) Kas nereikalinga, išbraukti.

2 priedas. 6 priedėlis

Šis priedėlis taikomas tik smulkiesiems gamintojams.

Gamintojo atitikties grynųjų elektrinių transporto priemonių grynosios elektrinės ridos santykio esant žemai temperatūrai laboratorinio bandymo reikalavimams deklaracija

(Gamintojas): …..

(Gamintojo adresas): …..

pareiškia, kad:

transporto priemonės, kurioms taikomas šis patvirtinimas, / šios deklaracijos I priede nurodytos transporto priemonės ([1]) atitinka grynųjų elektrinių transporto priemonių elektrinės ridos santykio esant žemai temperatūrai laboratorinio bandymo reikalavimus pagal JT taisyklės Nr. 154 B10 priedą.

Parengta [….. vieta]

Data: [….. data]

[*Gamintojo arba gamintojo atstovo įgalioto asmens vardas, pavardė ir parašas*]

Priedai

I priedas. Transporto priemonės tipas (-ai), šeima (-os) arba transporto priemonės, pažymėtos kitu transporto priemonės deskriptoriumi (-iais), kuriems taikoma ši deklaracija (jei taikoma).

([1]) Kas nereikalinga, išbraukti.

2 priedas. 7 priedėlis

Šis priedėlis taikomas tik smulkiesiems gamintojams.

Gamintojo atitikties galios nustatymo reikalavimams deklaracija

(Gamintojas): …..

(Gamintojo adresas): …..

pareiškia, kad:

transporto priemonės, kurioms taikomas šis patvirtinimas, / šios deklaracijos I priede nurodytos transporto priemonės ([1]) atitinka JT taisyklės Nr. 85 reikalavimus ir, kai taikytina, JT taisyklės Nr. 177 reikalavimus.

Parengta [….. vieta]

Data: [….. data]

[*Gamintojo arba gamintojo atstovo įgalioto asmens vardas, pavardė ir parašas*]

Priedai

I priedas. Transporto priemonės tipas (-ai), šeima (-os) arba transporto priemonės, pažymėtos kitu transporto priemonės deskriptoriumi (-iais), kuriems taikoma ši deklaracija (jei taikoma).

([1]) Kas nereikalinga, išbraukti.

3 PRIEDAS

Patvirtinimo ženklo išdėstymas

Ant patvirtinimo ženklo, kuris suteiktas ir pritvirtintas prie transporto priemonės pagal šios taisyklės 4 punktą, be tipo patvirtinimo numerio nurodoma pagal šio priedo A3/1 lentelę priskirta išmetamųjų teršalų raidė, nurodanti išmetamųjų teršalų kiekio standartą, kuriuo apsiriboja šis patvirtinimas.

Šiame priede nurodoma, kaip atrodo šis ženklas, ir pateikiamas jo sudarymo pavyzdys.

Toliau pateikiamoje grafinėje schemoje vaizduojamas bendras ženklo atvaizdas, proporcijos ir turinys. Nurodoma skaitmenų ir abėcėlės raidžių reikšmė ir šaltiniai, kuriais remiantis galima nustatyti atitinkamas alternatyvas kiekvienu patvirtinimo atveju.

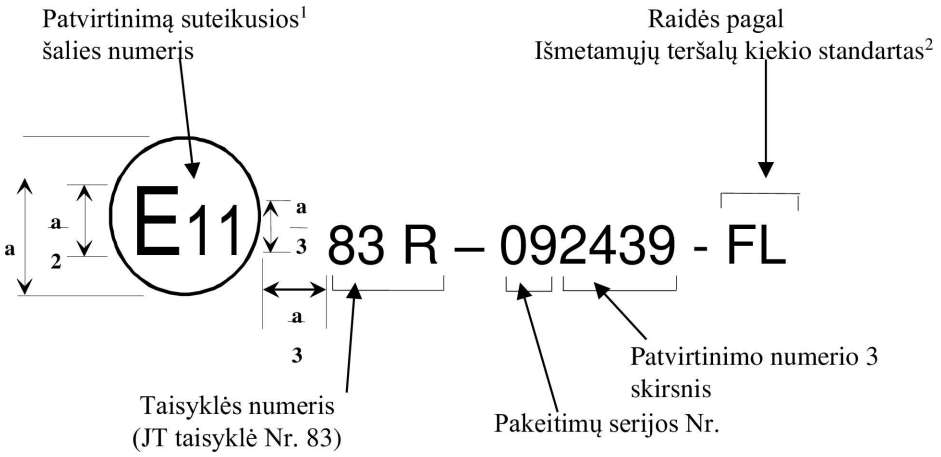

a = 8 mm (mažiausiai)

Toliau pateiktose grafinėse schemose pateikiama praktiniai pavyzdžiai, kaip turėtų būti sudarytas ženklas.

1 pavyzdys

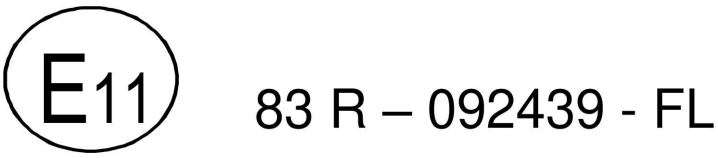

Pateiktu prie transporto priemonės pagal šios taisyklės 4 punktą pritvirtintu patvirtinimo ženklu parodoma, kad atitinkamas transporto priemonių tipas buvo patvirtintas Jungtinėje Karalystėje (E11) pagal JT taisyklę Nr. 83; patvirtinimo numeris – 2439, kaip nurodyta šios taisyklės 4.2.1 punkto 3 dalyje. Šis ženklas rodo, kad patvirtinimas buvo suteiktas pagal šios taisyklės su 09 serijos pakeitimais reikalavimus. Be to, nurodomos raidės (FL) rodo, kad transporto priemonė priskiriama transporto priemonėms, atitinkančioms Euro 7A išmetamųjų teršalų kiekio standartą;

(1) Šalies numeris pagal šios taisyklės 4.4.1 punkto išnašą.
(2) Pagal šio priedo A3/1 lentelę.

2 pavyzdys

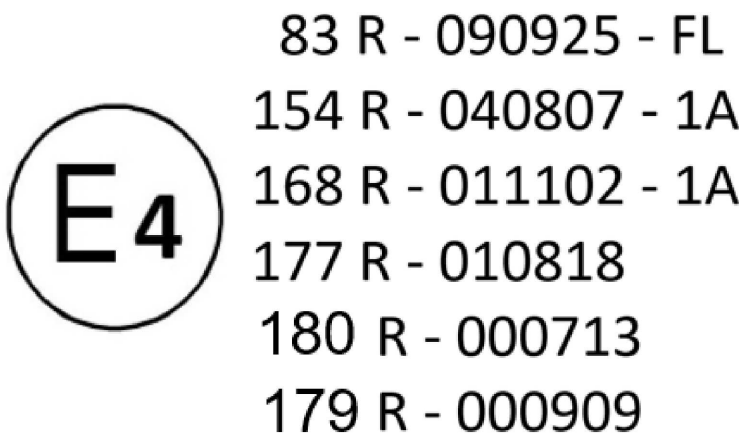

Pirmiau pateiktas patvirtinimo ženklas, pritvirtintas prie transporto priemonės pagal šios taisyklės 4 punktą, rodo, kad atitinkamas transporto priemonės tipas buvo patvirtintas Nyderlanduose (E 4) pagal:

a) šią JT taisyklę Nr. 83; patvirtinimo numeris – 0925, kaip nurodyta šios taisyklės 4.2.1 punkto 3 dalyje. Šis ženklas rodo, kad patvirtinimas buvo suteiktas pagal šios taisyklės su 09 serijos pakeitimais reikalavimus. Be to, nurodomos raidės FL rodo, kad transporto priemonė priskiriama transporto priemonėms, atitinkančioms Euro 7A išmetamųjų teršalų kiekio standartą;

b) JT taisyklė Nr. 154, patvirtinimo Nr. 0807. Šis ženklas rodo, kad patvirtinimas buvo suteiktas pagal šios taisyklės su 04 serijos pakeitimais reikalavimus. Be to, kartu nurodomas kodas (1A) reiškia, kad transporto priemonė patvirtinta iki 1A lygio (Europa);

c) JT taisyklė Nr. 168 dėl RDE, patvirtinimo Nr. 1102. Šis ženklas rodo, kad patvirtinimas buvo suteiktas pagal šios taisyklės su 01 serijos pakeitimais reikalavimus. Be to, kartu nurodomas kodas (1A) reiškia, kad transporto priemonė patvirtinta iki 1A lygio (Europa);

d) JT taisyklė Nr. 177, patvirtinimo Nr. 0818. Šis ženklas rodo, kad patvirtinimas buvo suteiktas pagal šios taisyklės su 01 serijos pakeitimais reikalavimus.

e) JT taisyklė Nr. 180 dėl OBM/EVP, patvirtinimo Nr. 0713. Šis ženklas rodo, kad patvirtinimas buvo suteiktas pagal taisyklės pradinės redakcijos reikalavimus;

f) JT taisyklė Nr. 179 dėl stabdžių išmetamų kietųjų dalelių, patvirtinimo Nr. 0909. Šis ženklas rodo, kad patvirtinimas buvo suteiktas pagal taisyklės pradinės redakcijos reikalavimus;

A3/1 lentelė

Raidės, nurodančios išmetamųjų teršalų kiekio standartą, transporto priemonės kategoriją (*)

Išmetamųjų teršalų kiekio simbolis (1) (2)	Išmetamųjų teršalų kiekio standartas	Šiai taisyklei skirta simbolio dalis (žr. A3/2 lentelę)	OBM ir EVP skirta simbolio dalis (žr. A3/3 lentelę)	Transporto priemonės kategorija	Stabdžių išmetamų teršalų kiekiui skirta simbolio dalis (žr. A3/4 lentelę)
FL	Euro 7A	MA, ME arba MG	OA	M_1, N_1	RA
FE	Euro 7A	MB, MF arba MG	OB	N_2 (Euro 7ext (3))	RB
GL	Euro 7B	MG	OA arba OB	M_1, N_1, N_2 (Euro 7ext (3))	RC
GS	Euro 7BS	NA	PA	M_1 (SVM), N_1 (SVM)	RD
GT	Euro 7BT	NB	PB	N_2 (Euro 7ext (3), SVM)	RE

(1) Pirmoji simbolio raidė: F – Euro 7A, G – Euro 7B
(2) Antroji simbolio raidė: L – stambusis gamintojas, E – Euro 7ext transporto priemonė, S – SVM, T – SVM Euro 7ext transporto priemonė.
(3) Kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1257 5 straipsnio 2 dalyje.
(*) Europos Sąjungai nepriklausančios susitariančiosios šalys neprivalo pripažinti patvirtinimo pagal išmetamųjų teršalų standartą Euro 7BS arba Euro 7BT, tačiau gali nuspręsti nacionalinėse taisyklėse nustatyti pripažinimo kriterijus.

A3/2 lentelė

Simbolio dalių lentelė su nuoroda į transporto priemonės kategoriją ir galios pavarą

Simbolio dalis	Aprašymas	Transporto priemonės kategorija (2)	Galios pavara
MA	R154-04	M_1, N_1	ICEV
ME	R154-04 UF EC (1)	M_1, N_1	NOVC-HEV, OVC-HEV
MB	R154-04	N_2	ICEV
MF	R154-04 UF EC (1)	N_2	NOVC-HEV, OVC-HEV
ME	R154-04	M_1, N_1	PEV, FCHV
MF	R154-04	N_2	PEV, FCHV
MG	R154-04 – SU OBFCM-2 (3)	M_1, N_1, N_2	Visos
NA	R154-04	M_1 (SVM), N_1 (SVM)	Visos
NB	R154-04	N_2 (SVM)	Visos

(1) OVC-HEV transporto priemonėms, kai taikomas EURO 6e-bis-FCM (EB) naudingumo koeficientas ir d_{nec} parametras siekiant nustatyti dalinį UF pagal JT taisyklės Nr. 154 B8 priedo 5 priedėlį.
(2) Kai šioje skiltyje yra nurodyta N_2, tai taikoma tik Euro 7ext transporto priemonėms, apibrėžtoms Reglamento (ES) 2024/1257 5 straipsnio 2 dalyje.
(3) OBFCM-2: visų taikomų galios pavarų išlaikymo per visą eksploatavimo laikotarpį vertė, papildomi OVC-HEV parametrai ir nauji PEV reikalavimai pagal JT taisyklės Nr. 154 11 punktą ir 5 priedėlį.

A3/3 lentelė

Simbolių dalių lentelė dėl atitikties JT taisyklės Nr. 180 dėl OBM ir EVP reikalavimams

Simbolio dalis	Aprašymas	Transporto priemonės kategorija ([1])	Galios pavara
OA	Pradinė redakcija	M_1, N_1	Visos
OB	Pradinė redakcija	N_2	Visos
PA	SVM, pradinė redakcija	M_1, N_1	Visos
PB	SVM, pradinė redakcija	N_2	Visos

([1]) Kai šioje skiltyje yra nurodyta N_2, tai taikoma tik Euro 7ext transporto priemonėms, apibrėžtoms Reglamento (ES) 2024/1257 5 straipsnio 2 dalyje.

A3/4 lentelė

Simbolių dalių lentelė dėl atitikties JT taisyklės Nr. 179 dėl stabdžių išmetamų kietųjų dalelių

Simbolio dalis	Aprašymas	Transporto priemonės kategorija ([1])	Galios pavara
RA	Atitiktis JT taisyklės Nr. 179 pradinei redakcijai	M_1, N_1	Visos
RB		N_2	Visos
RC	Atitiktis JT taisyklės Nr. 179 01 serijos pakeitimams	M_1, N_1, N_2	Visos
RD		M_1 (SVM), N_1 (SVM)	Visos
RE		N_2 (SVM)	Visos

([1]) Kai šioje skiltyje yra nurodyta N_2, tai taikoma tik Euro 7ext transporto priemonėms, apibrėžtoms Reglamento (ES) 2024/1257 5 straipsnio 2 dalyje.

4 PRIEDAS

Eksploatuojamų transporto priemonių išmetamųjų teršalų atitikties patikros metodika

1. Įvadas

Šiame priede nustatyta eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikros metodika, taikoma tikrinant, ar variklio išmetamų teršalų (įskaitant žemą temperatūrą) ir degalų garavimo išlakų kiekis atitinka ribines vertes per visą transporto priemonės eksploatavimo laikotarpį, kaip nustatyta 5.1.1 punkte.

2. Proceso aprašymas

A4/1 pav.

Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikros procedūra

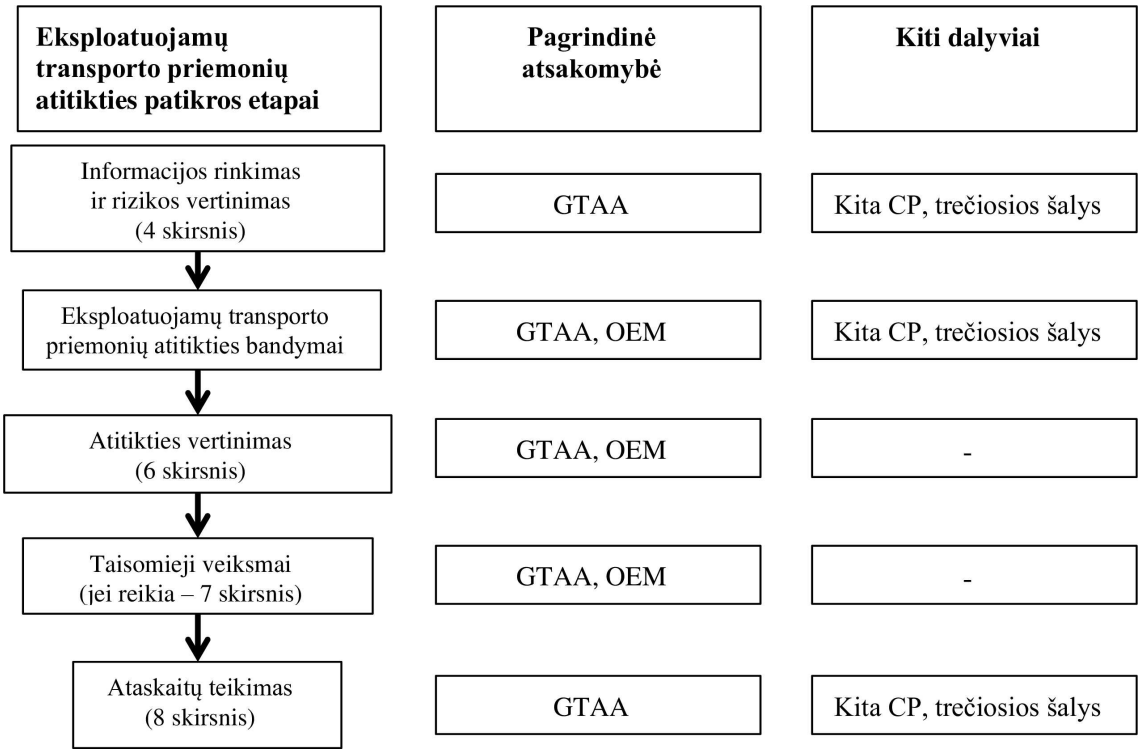

Pastaba. GTAA reiškia tipo patvirtinimą suteikusiąją tipo patvirtinimo instituciją, OEM – gamintoją, o kiti subjektai apibrėžiami taip: TAA reiškia tipo patvirtinimo institucijas, išskyrus suteikiančią atitinkamą tipo patvirtinimą, TS – technines tarnybas, kitos CP – tipo patvirtinimo nesuteikiančias susitariančiąsias šalis, o taip pat trečiąsias šalis.

3. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimos apibrėžtis

Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimą sudaro šios transporto priemonės:

a) pagal variklio išmetamuosius teršalus (1 tipo, RDE ir 6 tipo bandymai) – transporto priemonės, priklausančios PEMS bandymų šeimai, kaip aprašyta JT taisyklės Nr. 168 dėl RDE 6.3.1 punkte;

b) pagal degalų garavimo išlakas (4 tipo bandymas) – transporto priemonės, įtrauktos į degalų garavimo išlakų šeimą, kaip aprašyta JT taisyklės Nr. 154 6.6.3 punkte.

4. Informacijos rinkimas ir pradinis rizikos vertinimas

Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija ir kiti subjektai surenka visą svarbią informaciją apie galimus teršalų išmetimo reikalavimų nesilaikymo atvejus, kuria remiantis būtų galima priimti sprendimą, kokias eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimas patikrinti tam tikrais metais. Jie pirmiausia atsižvelgia į informaciją, rodančią, kokių tipų transporto priemonės realiomis važiavimo sąlygomis išmeta daug teršalų. Ta informacija turi būti gaunama pagal tinkamus metodus, galinčius apimti tolimąjį stebėjimą, supaprastintas vidines išmetamųjų teršalų stebėsenos sistemas (SEMS) ir bandymus, atliekamus naudojant nešiojamąsias išmetamųjų teršalų matavimo sistemas (PEMS). Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymų prioritetai gali būti nustatomi remiantis per tokius bandymus nustatytų viršijimo atvejų skaičiumi ir svarba.

Teikdamas informaciją, reikalingą eksploatuojamų transporto priemonių atitikčiai patikrinti, kiekvienas gamintojas tipo patvirtinimo procedūros metu patvirtinimą suteikusiosios tipo patvirtinimo institucijos ir gamintojo sutartu formatu pateikia patvirtinimą suteikusiajai tipo patvirtinimo institucijai informaciją apie pretenzijas dėl garantijos, susijusios su teršalų išmetimu, ir remonto, susijusio su teršalų išmetimu, atlikto arba užregistruoto atliekant techninės priežiūros darbus. Pateikiant šią informaciją, pagal kiekvieną eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimą išsamiai nurodomas su teršalų išmetimu susijusių sudedamųjų dalių ir sistemų trikčių dažnumas ir pobūdis. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties ataskaitos dėl kiekvienos transporto priemonės eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimos teikiamos ne rečiau kaip kartą per metus, per visą laikotarpį, kuriuo pagal šios taisyklės 9.2.2 punktą turi būti atliekamos eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikros. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties ataskaitos pateikiamos paprašius.

Remdamasi pirmoje ir antroje pastraipose nurodyta informacija, patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija atlieka pradinį eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimos neatitikties eksploatuojamų transporto priemonių atitikties taisyklėms rizikos vertinimą ir, remdamasi tuo vertinimu, priima sprendimą, kokias šeimas patikrinti ir kokių tipų bandymus atlikti pagal eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikros nuostatas. Be to, patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija bandymams gali pasirinkti eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimas atsitiktine tvarka.

Kiti subjektai atsižvelgia į informaciją, surinktą pagal pirmąją pastraipą, kad nustatytų bandymų prioritetus. Be to, bandymams jie gali atsitiktinai pasirinkti eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimas.

5. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymai

Gamintojas atlieka visų eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimų variklio išmetamųjų teršalų kiekio atitikties bandymus, kuriuos sudarytų bent 1 tipo bandymai. Gamintojas taip pat gali atlikti visų arba kai kurių eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimų RDE, 4 ir 6 tipo bandymus. Gamintojas pateikia patvirtinimą suteikusiai tipo patvirtinimo institucijai visus eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymų rezultatus.

Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija kasmet patikrina tinkamą eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimų skaičių, kaip nustatyta 5.4 punkte.

Kiti subjektai kiekvienais metais gali atlikti bet kokio skaičiaus eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimų patikrinimus. Gamintojas pateikia patvirtinimą suteikusiai tipo patvirtinimo institucijai visus eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymų rezultatus.

5.1. Bandymų kokybės užtikrinimas

Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija kasmet atlieka gamintojo atliktų eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikrų auditą. Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija taip pat gali atlikti kitų subjektų atliktų eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikrų auditą. Šis auditas atliekamas remiantis gamintojų ar kitų subjektų pateikta informacija, apimančia bent išsamią eksploatuojamų transporto priemonių atitikties ataskaitą, parengtą pagal 3 priedėlį. Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija gali reikalauti, kad gamintojai arba kiti subjektai pateiktų papildomą informaciją.

5.2. Bandymų rezultatų atskleidimas

Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija, gavusi atitikties vertinimo ir taisomųjų veiksmų, susijusių su tam tikra eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeima, rezultatus, juos iškart perduoda kitiems subjektams, kurie pateikė tos šeimos bandymų rezultatus.

Bandymų rezultatai, įskaitant išsamius duomenis apie visas bandytas transporto priemones, visuomenei gali būti atskleidžiami tik tuomet, kai patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija paskelbia metinę ataskaitą ar atskiros eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikros procedūros rezultatus arba kai statistinė procedūra baigiama (žr. 5.10 punktą) be rezultatų. Jei skelbiami kitų trečiųjų šalių atliktų eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymų rezultatai, turi būti daroma nuoroda į juos įtraukusios tipo patvirtinimo institucijos metinę ataskaitą.

5.3. Bandymų tipai

Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymai atliekami tik su transporto priemonėmis, atrinktomis pagal 1 priedėlį.

Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymai, grindžiami 1 tipo bandymu, atliekami pagal JT taisyklę Nr. 154.

Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymai, grindžiami RDE bandymu, atliekami pagal JT taisyklę Nr. 168 dėl RDE, 4 tipo bandymai atliekami pagal šio priedo 2 priedėlį, 6 tipo bandymai – pagal 8 priedą.

5.4. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymų dažnumas ir apimtis

Laikotarpis tarp gamintojo atliekamų dviejų tam tikrai eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimai priklausančių eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikrų pradžios turi būti ne ilgesnis kaip 24 mėnesiai.

Patvirtinimą suteikusiosios tipo patvirtinimo institucijos atliekamų eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymų dažnumas nustatomas pagal rizikos vertinimo metodiką, atitinkančią tarptautinį standartą ISO 31000:2018 „Rizikos valdymas. Principai ir gairės“, naudojant pagal 4 punktą atlikto pradinio vertinimo rezultatus.

Kiekviena tipo patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija atlieka abiejų 1 tipo ir RDE bandymus, jei įmanoma, ne mažiau kaip 5 proc. vieno gamintojo eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimų per metus arba bent dviejų vieno gamintojo eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimų per metus. Reikalavimas per metus atlikti ne mažiau kaip 5 proc. arba ne mažiau kaip dviejų kiekvieno gamintojo eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimų bandymus netaikomas smulkiesiems gamintojams. Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija, siekdama užtikrinti atitiktį pagal šios taisyklės 9.2.2 punktą, užtikrina kuo platesnę eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimų ir konkrečiai eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimai priklausančių transporto priemonių eksploatavimo trukmės aprėptį. Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija dėl kiekvienos eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimos pradėtą statistinę procedūrą baigia per 12 mėnesių.

4 ir 6 tipo eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymams reikalavimų dėl mažiausiojo dažnumo nenustatoma.

5.5. Patvirtinimą suteikusiųjų tipo patvirtinimo institucijų atliekamų eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymų finansavimas

Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija užtikrina, kad būtų skiriama pakankamai išteklių eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymų išlaidoms padengti. Nepažeidžiant nacionalinės teisės aktų, šios išlaidos padengiamos mokesčiais, kuriuos patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija gali rinkti iš gamintojo. Šiais mokesčiais padengiamos kasmet atliekamų iki 5 proc. arba ne mažiau kaip dviejų kiekvieno gamintojo eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimų bandymų išlaidos.

5.6. Bandymų planas

Kai atliekami eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymai, patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija parengia bandymų planą. RDE bandymų atveju į tą planą įtraukiami eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikros bandymai, atliekami esant įvairioms sąlygoms pagal JT taisyklę Nr. 168 dėl RDE.

5.7. Transporto priemonių parinkimas eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymams

Surinkta informacija turi būti pakankamai išsami, kad būtų užtikrinta galimybė įvertinti tinkamai prižiūrimų ir eksploatuojamų transporto priemonių eksploatacines savybes. Sprendimui, ar transporto priemonė gali būti pasirinkta eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymams, priimti naudojamos 1 priedėlyje pateiktos lentelės. Atliekant patikrą pagal 1 priedėlyje pateiktas lenteles ir esant įrodymų, kad išmetamųjų teršalų kontrolės sistemos dalys buvo sugedusios, kai kurios transporto priemonės gali būti pripažįstamos turinčiomis trūkumų ir per eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikrą nebandytinomis.

Ta pati transporto priemonė gali būti naudojama daugiau kaip vieno tipo (1 tipo, RDE, 4 tipo, 6 tipo) bandymams atlikti ir jų ataskaitoms parengti, tačiau atliekant statistinę procedūrą remiamasi tik pirmuoju galiojančiu kiekvieno tipo bandymu.

5.7.1. Bendrieji reikalavimai

Transporto priemonė turi priklausyti eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimai, kaip aprašyta 3 punkte, ir 1 priedėlio lentelėje nustatytų patikrų rezultatai turi būti teigiami. Ji turi būti registruota susitariančiojoje šalyje ir susitariančiojoje šalyje ja turi būti važinėta ne mažiau kaip 90 proc. visos važiavimo ta transporto priemone trukmės. Išmetamųjų teršalų kiekio bandymai gali būti atliekami ne ta pačiame geografiniame regione, iš kurio buvo atrinktos transporto priemonės. Jei eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikros bandymus atlieka gamintojas, sutikus patvirtinimą suteikusiajai tipo patvirtinimo institucijai, gali būti bandomos ne susitariančiojoje šalyje registruotos transporto priemonės, jei jos priklauso tai pačiai eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimai ir turi atitikties liudijimą ES arba lygiavertį liudijimą kitose susitariančiosiose šalyse.

Prie atrinktų transporto priemonių pridedamas techninės priežiūros informacijos dokumentas, iš kurio būtų matyti, kad transporto priemonė buvo tinkamai prižiūrima ir kad jos techninės priežiūros darbai buvo atliekami pagal gamintojo rekomendacijas, su teršalų išmetimu susijusias dalis keičiant tik originaliomis dalimis.

Jei yra požymių, kad transporto priemonės atžvilgiu buvo atlikta neteisėtų veiksmų arba kad ji buvo netinkamai eksploatuojama ir dėl to galėjo būti padarytas poveikis jos išmetamam teršalų kiekiui, arba jei yra neteisėto keitimo arba naudojimo sąlygomis, dėl kurių eksploatavimas gali tapti nesaugus, požymių, tokia transporto priemonė nenaudojama eksploatuojamų transporto priemonių atitikčiai tikrinti.

Neturi būti padaryta transporto priemonių aerodinaminių pakeitimų, kurių nebūtų galima pašalinti prieš bandymus.

Transporto priemonė nenaudojama eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymams, jei iš informacijos, saugomos transporto priemonės kompiuteryje, matyti, kad po to, kai buvo parodytas trikties kodas, transporto priemonė buvo eksploatuojama toliau, neatlikus remonto darbų, nurodytų gamintojo pateiktose specifikacijose.

Transporto priemonė nenaudojama eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymams, jei iš tos transporto priemonės degalų bako paimti degalai neatitinka taikomų standartų arba jei yra įrodymų arba įrašų, kad buvo įpilta netinkamos rūšies degalų.

5.7.1.1. Papildomi su RDE susiję eksploatuojamų transporto priemonių atitikties reikalavimai

Atliekant ISC arba regioninės rinkos priežiūros bandymus, standartinė CO_2 masė gaunama iš atskiros transporto priemonės atitikties sertifikato. OVC-HEV transporto priemonėms naudojama vertė gaunama atlikus WLTP bandymą įkrovos palaikymo režimu.

5.7.1.2. Tepamoji alyva, degalai ir reagentas

Atliekant eksploatuojamų transporto priemonių atitikties arba regioninės rinkos priežiūros bandymus, RDE bandymams naudojami degalai gali būti visi teisėtai rinkoje parduodami degalai ir jie turi atitikti klientui gamintojo pateiktas transporto priemonės naudojimo specifikacijas.

5.7.2. Transporto priemonės apžiūra ir techninė priežiūra

Prieš pradedant eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymus ir po jų atliekami transporto priemonių, pripažintų tinkamomis naudoti bandymų tikslais, trikčių nustatymo ir kiti įprasti techninės priežiūros darbai, kurie yra būtini pagal 1 priedėlį.

Atliekamos šios patikros: OBD sistemos patikros (prieš bandymą arba po jo), vizualiniai patikrinimai, ar nėra degančių trikčių indikatorių lempučių, ar gera oro filtro, visų diržinių pavarų, visų skysčių lygių, radiatoriaus ir degalų bako dangtelio, visų vakuuminės ir degalų sistemos žarnų ir elektros laidų, susijusių su išmetamųjų teršalų papildomo apdorojimo sistema, būklė; patikrinamas uždegimas, degalų dozavimo ir taršos kontrolės įtaisų sudedamosios dalys, ar šie įtaisai tinkamai sureguliuoti ir (arba) ar neteisėtai nepakeistos jų veikimo charakteristikos.

Jei iki numatytų transporto priemonės techninės priežiūros darbų liko nuvažiuoti 800 km arba mažiau, tie techninės priežiūros darbai turi būti atlikti.

Prieš 4 tipo bandymą pašalinamas langų valymo skystis ir pripilama karšto vandens.

Jei bandymo rezultatas neigiamas, paimamas degalų mėginys ir jis saugomas tolesnei analizei pagal JT taisyklės Nr. 168 dėl RDE reikalavimus.

Visos triktys registruojamos. Jei triktis yra susijusi su taršos kontrolės įtaisais, transporto priemonė nurodoma kaip turinti trūkumų ir tolesniems bandymams nenaudojama, tačiau į tą triktį atsižvelgiama atliekant atitikties vertinimą pagal 6.1 punktą.

5.8. Ėminio dydis

Gamintojai, taikydami 5.10 punkte 1 tipo bandymui nustatytą statistinę procedūrą, ėminių partijų skaičių nustato remdamiesi per metus Sąjungoje pagaminamu eksploatuojamų transporto priemonių šeimai priklausančių transporto priemonių skaičiumi, kurį ketinama parduoti šią taisyklę taikančiose susitariančiosiose šalyse, kaip aprašyta A4/1 lentelėje.

A4/1 lentelė

Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties 1 tipo bandymams skirtų ėminių partijų skaičius

Ėminių ėmimo laikotarpiu per kalendorinius metus susitariančiosios šalies pagaminamų transporto priemonių kiekiai	Ėminių partijų kiekis (1 tipo bandymams)
iki 100 000	1
100 001–200 000	2
Daugiau kaip 200 000	3

Kiekvienoje ėminių partijoje turi būti pakankamai transporto priemonių tipų (atsižvelgiant į išmetamuosius teršalus), siekiant užtikrinti, kad į imtį patektų ne mažiau kaip 20 proc. viso per praėjusius metus susitariančiojoje šalyje užregistruotų šios PEMS šeimos transporto priemonių skaičiaus. Jei tai pačiai PEMS šeimai priklauso daugiau prekės ženklų, bandomos visų prekių ženklų transporto priemonės. Jei, atsižvelgiant į šeimą, turi būti išbandyta daugiau kaip viena ėminių partija, į antrąją ir trečiąją ėminių partiją atrenkamos transporto priemonės, eksploatuotos skirtingomis aplinkos ir (arba) tipinės eksploatacijos sąlygomis nei pirmosios imties transporto priemonės.

5.9. Prieiga prie bandymams reikalingų duomenų

Gamintojas 5 priedėlyje pateiktose 1 ir 2 lentelėse bei A4/2 lentelėje nustatytu formatu užpildo skaidrumo patikrinimo dokumentų rinkinį ir jį perduoda patvirtinimą suteikusiai tipo patvirtinimo institucijai. 5 priedėlyje pateikta 2 lentelė naudojama siekiant suteikti galimybę iš tos pačios šeimos parinkti transporto priemones, su kuriomis bus atliekami bandymai, ir kartu su 5 priedėlio 1 lentele suteikti pakankamai informacijos apie bandytinas transporto priemones.

Visa 5 priedėlyje pateiktose 1 ir 2 lentelėse nurodyta informacija turi būti viešai ir nemokamai prieinama elektronine forma ne vėliau kaip 5 darbo dienas nuo prašymo dienos.

Į skaidrumo patikrinimo dokumentų rinkinį taip pat įtraukiama toliau nurodyta informacija, kurią gamintojas nemokamai pateikia per penkias darbo dienas nuo kitų subjektų prašymo pateikimo.

A4/2 lentelė

Neskelbtina informacija

ID	Įvesties duomenys	Aprašymas
1.	Specialioji transporto priemonių perdarymo (iš keturių ratų pavaros į dviejų ratų pavarą) bandymams naudojant dinamometrą procedūra, jei tokia yra	Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 B6 priedo 2.4.2.4 punkte.
2.	Instrukcijos dėl dinamometro režimo, jei tokios yra	Kaip įjungti dinamometro režimą, kaip tai daroma ir atliekant tipo patvirtinimo bandymus
3.	Per tipo patvirtinimo bandymus taikomas saviriedos režimas	Jei yra parengtos instrukcijos dėl transporto priemonės saviriedos režimo, kaip įjungti šį režimą
4.	Baterijos iškrovos procedūra (OVC-HEV, PEV)	Pirminės įrangos gamintojo nustatyta baterijos iškrovos procedūra, taikoma norint parengti OVC-HEV įkrovos palaikymo bandymui ir įkrauti PEV bateriją.

ID	Įvesties duomenys	Aprašymas
5.	Visų pagalbinių įtaisų išjungimo procedūra	Jei taikoma per tipo patvirtinimo procedūrą
6.	Visų ĮEEKS srovės ir įtampos matavimo procedūra naudojant išorinę įrangą	Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 B8 priedo 3 priedėlyje. Jei srovė ir įtampa matuojamos nepriklausomai nuo transporto priemonės duomenų, pirminės įrangos gamintojas pateikia matavimo procedūrą, srovės ir įtampos prieigos taškų aprašą bei srovei ir įtampai matuoti tipo patvirtinimo metu naudojamų įtaisų sąrašą.

5.10. Statistinė procedūra

5.10.1. Bendri klausimai

Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikra atliekama pagal statistinį metodą, grindžiamą bendraisiais nuosekliosios atrankos, taikomos siekiant atlikti patikrą pagal tam tikrus požymius, principais. Kad būtų galima priimti teigiamą sprendimą dėl atitikties, imtis turi būti ne mažesnė kaip trys transporto priemonės, o didžiausiasis suminis imties dydis atliekant 1 tipo ir RDE bandymus yra dešimt transporto priemonių.

Atliekant 4 ir 6 tipo bandymus, gali būti taikomas supaprastintas metodas, pagal kurį imtis turi būti ne mažesnė kaip trys transporto priemonės, neigiamas sprendimas dėl imties atitikties priimamas, kai visų trijų transporto priemonių bandymo rezultatas yra neigiamas, teigiamas – kai visų trijų transporto priemonių bandymo rezultatas yra teigiamas. Tais atvejais, kai teigiami arba neigiami rezultatai gaunami dėl dviejų iš trijų transporto priemonių, tipo patvirtinimo institucija gali nuspręsti atlikti papildomus bandymus arba atlikti atitikties vertinimą pagal 6.1 punktą.

Bandymų rezultatai iš nusidėvėjimo koeficientų nedauginami.

Transporto priemonių, kurių gamintojo RDE atitikties liudijime nurodytos deklaruotos didžiausiosios RDE vertės, kaip aprašyta JT taisyklės Nr. 168 12 priede, yra mažesnės už išmetamųjų teršalų ribines vertes, nustatytas JT taisyklės Nr. 168 6.1 punkte, atitiktis tikrinama pagal šias deklaruotas didžiausiąsias RDE vertes. Jei nustatoma, kad imtis neatitinka deklaruotų didžiausiųjų RDE verčių, patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija pareikalauja, kad gamintojas imtųsi taisomųjų veiksmų.

Prieš atliekant pirmąjį eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymą, gamintojas arba kiti subjektai praneša patvirtinimą suteikusiajai tipo patvirtinimo institucijai apie ketinimą atlikti tam tikros transporto priemonių šeimos eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymus. Gavusi tokį pranešimą, patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija rezultatams, susijusiems su kiekvienu atitinkamu toliau nurodytų parametrų deriniu, priskiriamu tai konkrečiai šaliai ir (arba) šalių grupei, tvarkyti sukuria naują statistinių duomenų aplanką; minėtieji parametrai yra šie: transporto priemonių šeima, išmetamųjų teršalų kiekio bandymų tipas ir teršalas. Dėl kiekvieno atitinkamo šių parametrų derinio vykdomos atskiros statistinės procedūros.

Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija į kiekvieną statistinių duomenų aplanką įtraukia tik atitinkamos šalies pateiktus rezultatus. Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija saugo duomenis apie atliktų bandymų skaičių, bandymų, kurių rezultatai buvo neigiami, ir bandymų, kurių rezultatai buvo teigiami, skaičių ir kitus statistinei procedūrai atlikti reikalingus duomenis.

Kadangi dėl tam tikro bandymų tipo ir transporto priemonių šeimos derinio vienu metu gali būti vykdoma daugiau kaip viena statistinė procedūra, pagal tam tikrą bandymų tipo ir transporto priemonių šeimos derinį šaliai leidžiama pateikti bandymų rezultatus tik dėl vienos vykdomos statistinės procedūros. Apie kiekvieną bandymą pranešama tik kartą ir pranešama apie visus bandymus (tinkamus, netinkamus, bandymus, kurių rezultatai neigiami, bandymus, kurių rezultatai teigiami, ir kt.)

Kiekviena eksploatuojamų transporto priemonių atitikties statistinė procedūra vykdoma tol, kol pasiekiamas rezultatas, kai taikant statistinę procedūrą dėl imties priimamas teigimas arba neigiamas sprendimas pagal 5.10.5 punktą. Tačiau, jei rezultatas negaunamas per 12 mėnesių nuo statistinių duomenų aplanko sukūrimo, patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija uždaro statistinių duomenų aplanką, išskyrus atvejus, kai nusprendžia per kitus 6 mėnesius pabaigti su tuo statistinių duomenų aplanku susijusius bandymus.

5.10.2. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties rezultatų jungimas

Iš kitų subjektų gauti bandymų rezultatai gali būti jungiami, kad būtų galima atlikti bendrą statistinę procedūrą. Norint jungti rezultatus, reikia gauti rašytinį visų suinteresuotųjų šalių, kurios teikia jungiamus bandymų rezultatus, sutikimą, ir, prieš pradedant bandymus, apie tai pranešti tipo patvirtinimo institucijoms. Viena iš šalių paskiriama grupės vadove ir yra atsakinga už duomenų teikimą patvirtinimą suteikusiajai tipo patvirtinimo institucijai ir ryšio ja palaikymą.

5.10.3. Teigiama išvada dėl atskiro bandymo / neigiama išvada dėl atskiro bandymo / atskiro bandymo pripažinimas netinkamu

Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties išmetamųjų teršalų kiekio reikalavimams bandymo rezultatas vieno ar daugiau teršalų atžvilgiu laikomas teigiamu, jeigu išmestas teršalų kiekis neviršija išmetamųjų teršalų ribinės vertės, to tipo bandymui nustatytos JT taisyklės Nr. 154 6.3.10 punkte. Atliekant transporto priemonių bandymus per papildomą eksploatavimo laikotarpį, išmetamųjų dujinių teršalų kiekio ribinėms vertėms koreguoti taikomas patvarumo daugiklis, kaip nurodyta šios taisyklės 5.1.1 punkte.

Išmetamųjų teršalų kiekio bandymo rezultatas vieno ar daugiau teršalų atžvilgiu laikomas neigiamu, jeigu išmestas teršalų kiekis viršija atitinkamą to tipo bandymui nustatytą išmetamųjų teršalų ribinę vertę. Kiekvienas bandymas, kurio rezultatas neigiamas, su tuo statistiniu atveju susijusį neigiamų rezultatų skaičių f (žr. 5.10.5 punktą) padidina vienetu.

Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties išmetamųjų teršalų kiekio bandymų rezultatas laikomas netinkamu, jei jis atliekamas nesilaikant 5.3 punkte nurodytų bandymų reikalavimų. Netinkami bandymo rezultatai neįtraukiami į statistinę procedūrą ir bandymas kartojamas su ta pačia transporto priemone, kad bandymas būtų tinkamas.

Visų eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymų rezultatai per dešimt darbo dienų nuo kiekvieno atskiros transporto priemonės bandymo atlikimo dienos pateikiami patvirtinimą suteikusiajai tipo patvirtinimo institucijai. Baigus bandymus, prie bandymų rezultatų pridedama išsami bandymų ataskaita. Su imtimi susiję rezultatai įtraukiami chronologine bandymų atlikimo tvarka.

Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija visus tinkamus išmetamųjų teršalų kiekio bandymų rezultatus įtraukia į atitinkamą vykdomą statistinę procedūrą, kol pagal 5.10.5 punktą dėl imties priimamas neigiamas arba teigiamas sprendimas.

5.10.4. Išskirčių tvarkymas

Dėl išskirčių įtraukimo į imčiai taikomą statistinę procedūrą, pagal toliau aprašytas procedūras gali būti priimamas neigiamas sprendimas:

a) išskirtys skirstomos į nedideles, tarpines ar kraštutines;

b) išmetamųjų teršalų bandymo rezultatas laikomas nedidele išskirtimi, jei jis viršija taikomą išmetamųjų teršalų ribą, bet yra mažesnis nei 1,3 karto taikoma išmetamųjų teršalų riba. Nedidelė išskirtis įtraukiama tik į 5.10.5 punkte nurodytų neigiamų rezultatų skaičių;

c) išskirtinis išmetamųjų teršalų kiekio bandymų rezultatas laikomas tarpinio lygio, jei jis taikomą išmetamųjų teršalų ribinę vertę viršija 1,3 karto arba daugiau. Jei imtyje yra dvi tokios išskirtys, imties bandymų rezultatas yra neigiamas;

d) išskirtinis išmetamųjų teršalų kiekio bandymo rezultatas laikomas kraštutiniu, jei jis taikomą išmetamųjų teršalų ribinę vertę viršija 2,5 karto arba daugiau. Jei imtyje yra viena tokia išskirtis, imties bandymų rezultatas yra neigiamas. Tokiu atveju gamintojui ir patvirtinimą suteikusiajai tipo patvirtinimo institucijai pranešamas transporto priemonės valstybinio numerio ženklas. Prieš pradedant bandymus, transporto priemonių savininkams pranešama apie tokią galimybę.

5.10.5. Teigiamas ar neigiamas sprendimas dėl imties

Siekiant priimti sprendimą, ar imties bandymo rezultatas yra teigiamas, ar neigiamas, registruojamas teigiamų rezultatų skaičius p ir neigiamų rezultatų skaičius f. Kiekvienas bandymas, kurio rezultatas teigiamas, vienetu padidina skaičių p, o kiekvienas bandymas, kurio rezultatas neigiamas, vienetu padidina skaičių f,

Į statistinės procedūros metu nagrinėjamą atvejį įtraukus tinkamus išmetamųjų teršalų kiekio bandymų rezultatus, tipo patvirtinimo institucija atlieka šiuos veiksmus:

a) atnaujina su tuo atveju susijusį suminį imties dydį n, rodantį bendrą tinkamų išmetamųjų teršalų kiekio bandymų, įtrauktų į statistinę procedūrą, skaičių;

b) įvertinusi rezultatus, atnaujina teigiamų rezultatų skaičių p ir neigiamų rezultatų skaičių f;

c) pagal 5.10.4 punktą apskaičiuoja imties kraštutinių ir tarpinių išskirčių skaičių;

d) patikrina, ar pagal toliau aprašytą procedūrą galima priimti sprendimą.

Sprendimas priklauso nuo suminio imties dydžio n, teigiamų ir neigiamų rezultatų skaičių p ir f, taip pat nuo tarpinių ir (arba) kraštutinių išskirčių skaičiaus imtyje. Teigiamam arba neigiamam sprendimui dėl eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikros tikslais atrinktos imties priimti tipo patvirtinimo institucija naudoja A4/2 paveiksle pateiktą sprendimo priėmimo schemą. Šiose schemose rodomas sprendimas, priimtinas atsižvelgiant į tam tikrą suminį imties dydį n ir neigiamų rezultatų skaičių f.

Atsižvelgiant į tam tikrą transporto priemonių šeimos derinį, išmetamųjų teršalų kiekio bandymo tipą ir teršalą, taikant statistinę procedūrą gali būti priimti du sprendimai.

Teigiamas sprendimas dėl imties priimamas, kai pagal taikomą – A4/2 paveiksle parodytą – sprendimų priėmimo schemą, atsižvelgiant į suminį imties dydį n ir neigiamų rezultatų skaičių f, padaromas teigiamas sprendimas.

Neigiamas sprendimas dėl tam tikro suminio dydžio n imties priimamas tada, kai įvykdoma bent viena iš toliau nurodytų sąlygų:

a) pagal taikomą – A4/2 paveiksle parodytą – sprendimų priėmimo schemą, atsižvelgiant į esamą suminį imties dydį n ir neigiamų rezultatų skaičių f, padaroma neigiama išvada;

b) yra du neigiami sprendimai dėl tarpinių išskirčių;

c) yra vienas neigiamas sprendimas dėl kraštutinės išskirties.

Jei nepriimama jokio sprendimo, statistinė procedūra vykdoma toliau, kol, įtraukus papildomus rezultatus, priimamas koks nors sprendimas arba procedūra baigiama pagal 5.10.1 punktą.

A4/2 pav.

Sprendimų priėmimo schema, pagal statistinę procedūrą taikoma transporto priemonėms („NEPR.“ reiškia, kad sprendimas nepriimtas)

Neigiamų rezultatų skaičius f	10								NEIG.
	9							NEIG.	NEIG.
	8						NEIG.	NEIG.	NEIG.
	7					NEIG.	NEIG.	NEIG.	NEIG.
	6				NEIG.	NEIG.	NEIG.	NEIG.	NEIG.
	5			NEIG.	NEIG.	NEIG.	NEPR.	NEPR.	TEIG.
	4		NEIG.	NEIG.	NEPR.	NEPR.	NEPR.	NEPR.	TEIG.
	3	NEIG.	NEIG.	NEPR.	NEPR.	NEPR.	NEPR.	TEIG.	TEIG.
	2	NEPR.	NEPR.	NEPR.	NEPR.	TEIG.	TEIG.	TEIG.	TEIG.
	1	NEPR.	TEIG.	TEIG.	TEIG.	TEIG.	TEIG.	TEIG.	TEIG.
	0	TEIG.	TEIG.	TEIG.	TEIG.	TEIG.	TEIG.	TEIG.	TEIG.
		3	4	5	6	7	8	9	10
	Suminis imties dydis, n								

6. Atitikties vertinimas

6.1. Per 10 darbo dienų nuo 5.10.5 punkte nurodytos imties eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymų pabaigos patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija kartu su gamintoju pradeda išsamius tyrimus, kad priimtų sprendimą, ar eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeima (arba jos dalis) atitinka eksploatuojamų transporto priemonių atitikties nuostatas ir ar jos atžvilgiu reikia imtis taisomųjų veiksmų. Jei tai pagal pakopinę tipo patvirtinimo procedūrą patvirtintos transporto priemonės arba specialios paskirties transporto priemonės, patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija taip pat atlieka išsamius tyrimus, kai yra bent trys tokį pat trūkumą turinčios transporto priemonės arba penkios reikalavimus atitinkančios tai pačiai eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimai priklausančios transporto priemonės, kaip nustatyta 5.10.6 punkte.

6.2. Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija užtikrina, kad būtų skirta pakankamai išteklių atitikties vertinimo išlaidoms padengti. Nepažeidžiant nacionalinės teisės aktų, šios išlaidos padengiamos mokesčiais, kuriuos patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija gali rinkti iš gamintojo. Šiais mokesčiais padengiami visi bandymai ar auditai, reikalingi atitikčiai įvertinti.

6.3. Gamintojui paprašius, patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija į tyrimus gali įtraukti eksploatuojamas to paties gamintojo transporto priemones, priklausančias kitoms eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimoms, kurios, tikėtina, turi tokių pat trūkumų.

6.4. Išsamus tyrimas turi trukti ne ilgiau kaip 60 darbų dienų nuo patvirtinimą suteikusiosios tipo patvirtinimo institucijos pradėto tyrimo pradžios. Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija gali atlikti papildomus eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymus, kad nustatytų, kodėl, atliekant pirminius eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymus, buvo gauti neigiami transporto priemonių bandymų rezultatai. Papildomi bandymai atliekami panašiomis sąlygomis kaip ir pirminiai eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymai, kurių rezultatai buvo neigiami.

Patvirtinimą suteikusiosios tipo patvirtinimo institucijos prašymu gamintojas pateikia papildomą informaciją, pirmiausia tokią, iš kurios būtų matyti galima trikčių priežastis, kokiose šeimos dalyse šių trikčių gali pasitaikyti, ar šios triktys galimos ir kitose šeimose arba, jei taikoma, kodėl problema, dėl kurios, atliekant pirminius eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymus, įvyko triktis, nėra susijusi su eksploatuojamų transporto priemonių atitiktimi. Gamintojui suteikiama galimybė įrodyti, kad buvo laikomasi nuostatų dėl eksploatuojamų transporto priemonių atitikties.

6.5. Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija per 6.4 punkte nustatytą terminą priima sprendimą dėl atitikties ar neatitikties. Neatitikties atveju patvirtinimo tipą suteikianti institucija nustato eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimai taisomuosius veiksmus pagal 7 punktą. Ji apie tai praneša gamintojui.

7. Taisomieji veiksmai

7.1. Gamintojas per 45 darbo dienas nuo 6.5 punkte nurodyto sprendimo dėl atitikties arba neatitikties parengia taisomųjų veiksmų planą ir jį pateikia patvirtinimą suteikusiajai tipo patvirtinimo institucijai. Jei gamintojas patvirtinimą suteikusiajai tipo patvirtinimo institucijai įrodo, kad neatitikčiai ištirti reikia daugiau laiko, šis laikotarpis gali būti pratęstas dar 30 darbo dienų.

7.2. Patvirtinimą suteikusiosios tipo patvirtinimo institucijos reikalaujami taisomieji veiksmai turi apimti tinkamai suplanuotus būtinus sudedamųjų dalių ir transporto priemonių bandymus, kuriais būtų įrodytas taisomųjų veiksmų veiksmingumas ir ilgaamžiškumas.

7.3. Gamintojas taisomųjų veiksmų planui suteikia unikalų identifikavimo pavadinimą arba numerį. Taisomųjų veiksmų plane pateikiama bent tokia informacija:

a) kiekvieno į taisomųjų veiksmų planą įtraukto transporto priemonių tipo, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, aprašas;

b) specialių modifikacijų, pertvarkymų, remonto darbų, pataisymų, reguliavimų arba kitokių pakeitimų, kuriuos reikia atlikti tam, kad transporto priemonės atitiktų reikalavimus, aprašas su trumpa duomenų ir techninių tyrimų, reikalingų gamintojo sprendimui dėl konkrečių taikytinų taisomųjų veiksmų pagrįsti, santrauka;

c) būdo, kuriuo gamintojas transporto priemonių savininkus informuoja apie numatytus taisomuosius veiksmus, aprašas;

d) tinkamos techninės priežiūros arba eksploatavimo sąlygų, jei tokių yra, kurias gamintojas nustato, kad transporto priemonę būtų galima remontuoti pagal taisomųjų veiksmų planą, aprašas ir tokių sąlygų reikalingumo paaiškinimas;

e) procedūros, kurios turi laikytis transporto priemonių savininkai, kad būtų pašalinta jų transporto priemonių neatitiktis, aprašas; tame apraše nurodoma data, nuo kurios bus imamasi taisomųjų veiksmų, numatytas laikas, per kurį dirbtuvės turi atlikti remontą, ir vieta, kurioje tas remontas gali būti atliktas;

f) transporto priemonės savininkui perduodamo informacinio pranešimo kopija;

g) trumpas sistemos, kurią gamintojas naudoja, kad užtikrintų tinkamą sudedamųjų dalių arba sistemų, reikalingų taisomiesiems veiksmams įgyvendinti, tiekimą, aprašas, nurodant, kada bus pateikta pakankamai sudedamųjų dalių, programinės įrangos arba sistemų, kad būtų galima imtis taisomųjų veiksmų;

h) visų instrukcijų, kurios turi būti nusiųstos remonto darbus atliksiančioms remonto dirbtuvėms, kopija;

i) siūlomų taisomųjų veiksmų poveikio kiekvieno atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį patvirtinto tipo, kuriam taikomas taisomųjų veiksmų planas, transporto priemonių išmetamųjų teršalų kiekiui, degalų sąnaudoms, važiavimo charakteristikoms ir saugai, aprašas, taip pat pateikiant patvirtinamuosius duomenis ir techninius tyrimus;

j) jei pagal taisomųjų veiksmų planą numatomas transporto priemonių atšaukimas, patvirtinimą suteikusiajai tipo patvirtinimo institucijai pateikiamas remonto darbų registravimo būdo aprašas. Jei naudojama etiketė, taip pat pateikiamas jos pavyzdys.

Taikydamas d punktą, gamintojas gali nenustatyti techninės priežiūros arba eksploatavimo sąlygų, jei jos nėra akivaizdžiai susijusios su neatitiktimi ir taisomaisiais veiksmais.

7.4. Remonto darbai atliekami tikslingai, per pagrįstą laikotarpį nuo to momento, kai gamintojas gauna suremontuotiną transporto priemonę. Per 15 darbo dienų nuo siūlomo taisomųjų veiksmų plano gavimo patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija jį patvirtina arba pagal 7.5 punktą pareikalauja parengti naują planą.

7.5. Jei patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija nepatvirtina taisomųjų veiksmų plano, gamintojas per 20 darbo dienų nuo pranešimo apie patvirtinimą suteikusiosios tipo patvirtinimo institucijos sprendimą gavimo parengia naują planą ir jį pateikia patvirtinimą suteikusiajai tipo patvirtinimo institucijai.

7.6. Jei patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija nepatvirtina gamintojo pateikto antrojo plano, ji imasi visų būtinų atitikties atkūrimo priemonių, įskaitant, jei reikia, tipo patvirtinimo panaikinimą.

7.7. Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija per penkias darbo dienas apie savo sprendimą dėl taisomųjų veiksmų praneša susijusioms susitariančiosioms šalims.

7.8. Taisomieji veiksmai taikomi visoms eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimai (arba kitoms atitinkamoms šeimoms, kurias gamintojas nustato pagal 6.2 punktą) priklausančioms transporto priemonėms, kurios gali turėti tokių pat trūkumų. Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija priima sprendimą, ar būtina iš dalies pakeisti tipo patvirtinimą.

7.9. Gamintojas yra atsakingas už patvirtinto taisomųjų veiksmų plano įgyvendinimą visose susijusiose susitariančiosiose šalyse ir įrašų apie kiekvieną iš rinkos pašalintą arba atšauktą ir suremontuotą transporto priemonę bei dirbtuves, kurios atliko remonto darbus, apskaitą.

7.10. Gamintojas išsaugo pranešimo, kuris buvo perduotas trūkumų turinčių transporto priemonių, kurioms taikomas taisomųjų veiksmų planas, pirkėjams, kopiją. Be to, gamintojas registruoja atšaukimo kampanijos duomenis, įskaitant bendrą trūkumų turinčių transporto priemonių skaičių kiekvienoje susitariančiojoje šalyje ir bendrą jau atšauktų transporto priemonių skaičių pagal kiekvieną susitariančiąją šalį, taip pat, jei taikytina, pateikdamas paaiškinimą, kodėl vėluota taikyti taisomuosius veiksmus. Gamintojas šiuos užregistruotus atšaukimo kampanijos duomenis kas du mėnesius pateikia patvirtinimą suteikusiajai tipo patvirtinimo institucijai ir kiekvienos susitariančiosios šalies tipo patvirtinimo institucijoms.

7.11. Susitariančiosios šalys imasi priemonių, kad užtikrintų, jog patvirtintas taisomųjų veiksmų planas per dvejus metus būtų įgyvendintas bent 90 % jų teritorijoje užregistruotų trūkumų turinčių transporto priemonių atžvilgiu.

7.12. Informacija apie remontą ir modifikavimą arba naujos įrangos įrengimą įrašoma sertifikate, kuris pateikiamas transporto priemonės savininkui, nurodant taisomųjų veiksmų kampanijos numerį.

8. Patvirtinimą suteikusiosios tipo patvirtinimo institucijos metinė ataskaita

Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija iki kiekvienų metų kovo 31 d. viešai prieinamoje svetainėje paskelbia nemokamai ir naudotojui neatskleidžiant savo tapatybės ar be registracijos gaunamą ataskaitą su visų baigtų eksploatuojamų transporto priemonių atitikties tyrimų, kurie buvo atliekami praėjusiais metais, rezultatais. Jei kokie nors praėjusiais metais vykdyti eksploatuojamų transporto priemonių atitikties tyrimai iki minėtos dienos nebaigiami, apie juos pranešama, kai jie baigiami. Ataskaitoje pateikiama bent 4 priedėlyje nurodyta informacija.

4 priedas. 1 priedėlis

Transporto priemonių atrankos ir neigiamo sprendimo dėl transporto priemonių priėmimo kriterijai

Turi būti naudojama transporto priemonių apžiūra, kad eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymams būtų atrinktos tinkamai prižiūrimos ir naudotos transporto priemones. Transporto priemonėms, kurioms taikomas vienas ar keli toliau nurodyti atmetimo kriterijai, neturi būti bandomos arba jos turi būti remontuojamos ir tada atrenkamos.

Transporto priemonių atranka eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymams atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekio reikalavimus			
			Konfidencialu
Data:			*x*
Tyrėjo vardas ir pavardė:			*x*
Bandymo vieta:			*x*
Registravimo šalis:		*x*	
	x – atmetimo kriterijai	*X – patikrinta ir pranešta*	
Transporto priemonės charakteristikos			
Transporto priemonės valstybinio numerio ženklas:		*x*	*x*
Transporto priemonės rida ir amžius: *Transporto priemonė turi atitikti šios taisyklės 9 straipsnyje nurodytas ridos ir amžiaus taisykles, kitaip ji negali būti pasirinkta. Transporto priemonės amžius skaičiuojamas nuo pirmosios registracijos datos*	*x*		
Pirmosios registracijos data:		x	
VIN:		*x*	x
Klasė, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, ir išmetamųjų teršalų pobūdis		*x*	
Registravimo šalis: *transporto priemonė turi būti registruota susitariančiojoje šalyje*	*x*	*x*	
Modelis:		*x*	
Variklio kodas:		*x*	
Variklio tūris (l):		*x*	
Variklio galia (kW):		*x*	
Pavarų dėžės tipas (automatinė ar mechaninė):		*x*	
Varomoji ašis (priekinė / priekinė ir galinė / galinė)		*x*	
Padangų dydis (jei skiriasi, atskirai nurodyti priekinių ir galinių padangų matmenis)		*x*	
Ar transporto priemonei taikoma atšaukimo arba techninės priežiūros kampanija? *Jei taip: kokia? Ar pagal tą kampaniją numatyti remonto darbai jau atlikti? Remontas turi būti atliktas prieš eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymus*	*x*	*x*	

Transporto priemonių atranka eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymams atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekio reikalavimus			
Transporto priemonės savininko apklausa (savininkui užduodami tik pagrindiniai klausimai, jis neinformuojamas apie tolesnį atsakymų panaudojimą)			
Savininko vardas ir pavardė (atskleidžiama tik akredituotajai tikrinimo įstaigai ar laboratorijai / techninei tarnybai)			x
Kontaktiniai duomenys (adresas / telefonas (atskleidžiama tik akredituotajai tikrinimo įstaigai ar laboratorijai / techninei tarnybai)			x
Kiek būta šios transporto priemonės savininkų?		*x*	
Ar neveikė odometras? Jei taip, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.	*x*		
Ar transporto priemonė naudota kuriuo nors iš šių tikslų?			
Ar automobilis naudotas salonuose kaip demonstracinis automobilis?		*x*	
Kaip taksi?		*x*	
Siuntoms išvežioti?		*x*	
Lenktynėse arba sporto šakose, kuriose naudojamos motorinės transporto priemonės?	*x*		
Kaip nuomojamas automobilis?		*x*	
Ar transporto priemone buvo gabenami sunkūs kroviniai, neatitinkantys gamintojo specifikacijų? Jei taip, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.	*x*		
Ar buvo atliekamas kapitalinis variklio arba transporto priemonės remontas?		*x*	
Ar buvo atliekamas neleistinas kapitalinis variklio arba transporto priemonės remontas? Jei taip, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.	*x*		
Ar buvo atliekamas neleistinas galios didinimas arba reguliavimas? Jei taip, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.	*x*		
Ar buvo pakeista kokia nors išmetamųjų teršalų papildomo apdorojimo ir (arba) degalų sistemos dalis? Ar naudotos originalios dalys? Jei naudotos ne originalios dalys, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.	*x*	*x*	
Ar buvo visam laikui pašalinta kokia nors išmetamųjų teršalų papildomo apdorojimo sistemos dalis? Jei taip, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.	*x*		
Ar buvo sumontuoti kokie nors neleistini įtaisai (karbamido šalinimo įtaisas, emuliatorius ir kt.)? Jei taip, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.	*x*		
Ar transporto priemonė buvo patekusi į didelę avariją? Pateikite sugadintų dalių ir vėliau atliktų remonto darbų sąrašą		*x*	
Ar praeityje automobilis buvo eksploatuojamas naudojant netinkamos rūšies degalus (pvz., benziną vietoj dyzelino)? Ar automobilis buvo eksploatuojamas naudojant rinkoje neparduodamus degalus (juodojoje rinkoje parduodamus degalus arba mišrius degalus)? Jei taip, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.	*x*		

Transporto priemonių atranka eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymams atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekio reikalavimus				
Ar pastarąjį mėnesį, tvarkydami automobilį, naudojote oro gaiviklį, kabinos purškalą, stabdžių valiklį ar kitą priemonę, skleidžiančią daug angliavandenilių? *Jei taip, šios transporto priemonės negalima pasirinkti degalų garavimo išlakų kiekio bandymams.*		*x*		
Ar per pastaruosius 3 mėnesius transporto priemonės viduje arba ant jos išorės buvo išpilta benzino? *Jei taip, šios transporto priemonės negalima pasirinkti degalų garavimo išlakų kiekio bandymams.*		*x*		
Ar per pastaruosius 12 mėnesių automobilyje buvo rūkoma? *Jei taip, šios transporto priemonės negalima pasirinkti degalų garavimo išlakų kiekio bandymams.*		*x*		
Ar naudojote antikorozines medžiagas, lipdukus, antikorozinius dažus ar kitas priemones, galinčias skleisti lakiuosius junginius? *Jei taip, šios transporto priemonės negalima pasirinkti degalų garavimo išlakų kiekio bandymams.*		*x*		
Ar automobilis buvo perdažytas? *Jei taip, šios transporto priemonės negalima pasirinkti degalų garavimo išlakų kiekio bandymams.*		*x*		
Kur jūsų transporto priemone naudotasi dažniau?				
Greitkeliuose: %			*x*	
Kaimo vietovėse: %			*x*	
Mieste: %			*x*	
Ar automobiliu daugiau nei 10 proc. laiko važinėjote ne susitariančiojoje šalyje? *Jei taip, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.*		*x*	—	
Kokioje šalyje paskutiniuosius du kartus į automobilį buvo pilama degalų? *Jei paskutiniuosius du kartus degalų į transporto priemonę buvo pilama šalyje, kuri netaiko reikalavimus atitinkančių degalų standartų, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.*		*x*		
Ar buvo naudojamas gamintojo nepatvirtintas degalų priedas? *Jei taip, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.*		*x*		
Ar transporto priemonė buvo prižiūrima ir eksploatuojama pagal gamintojo instrukcijas? *Jei ne, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.*		*x*		
Išsami techninės priežiūros ir remonto darbų istorija, nurodant atnaujinimo darbus *Jei išsami dokumentacija negali būti pateikta, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.*		*x*		
	Transporto priemonės apžiūra ir techninė priežiūra	*X – atmetimo kriterijai /* *F – trūkumų turinti transporto priemonė*		*X – patikrinta ir pranešta*
1	*Degalų lygis bake (pilnas / tuščias)* Ar šviečia degalų lygio signalinė lemputė? *Jei taip, prieš bandymą įpilkite degalų.*			*x*

Transporto priemonių atranka eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymams atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekio reikalavimus				
2	*Ar prietaisų skydelyje dega kokios nors signalinės lemputės, rodančios transporto priemonės arba išmetamųjų teršalų papildomo apdorojimo sistemos triktį, kurios negalima pašalinti atliekant įprastą techninės priežiūrą? (trikčių indikatoriaus lemputė, variklio techninės priežiūros lemputė ir kt.)?* *Jei taip, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.*	*x*		
3	*Ar užvedus variklį užsidega selektyviosios katalizinės redukcijos lemputė?* *Jei taip, prieš naudojant transporto priemonę bandymams, reikėtų įpilti „AdBlue“ arba atlikti remonto darbus.*	*x*		
4	*Išmetimo sistemos apžiūra* Patikrinkite, ar tarp išmetimo kolektoriaus ir išmetimo vamzdžio nėra nuotėkio vietų. Jei pastebite akivaizdžių problemų arba gedimą, atlikite patikrą ir jos rezultatus patvirtinkite dokumentais (su nuotraukomis) Jei yra pažeistų arba nuotėkio vietų, transporto priemonė pripažįstama turinčia trūkumų..	*F*		
5	*Su išmetamosiomis dujomis susijusios sudedamosios dalys* Jei pastebite akivaizdžių problemų arba gedimą, apžiūrėkite visas išmetimo sistemos sudedamąsias dalis ir patikrinkite, ar jos nėra pažeistos, o patikros rezultatus patvirtinkite dokumentais (su nuotraukomis). Jei yra pažeistų vietų, transporto priemonė pripažįstama turinčia trūkumų.	*F*		
6	*Garavimo sistema* Padidinkite degalų sistemos slėgį (iš filtro pusės); pastovios aplinkos temperatūros sąlygomis patikrinkite, ar nėra nuotėkio vietų; transporto priemonės išorėje ir viduje atlikite įsiurbiamąjį bandymą, naudodami liepsnos jonizacijos detektorių. Jei naudojant liepsnos jonizacijos detektorių atlikto įsiurbiamojo bandymo rezultatas yra neigiamas, transporto priemonė pripažįstama turinčia trūkumų.	*F*		
7	*Degalų ėminys* Jei yra gedimas, paimkite degalų ėminį iš degalų bako.			*x*
8	*Oro ir alyvos filtrai* Patikrinkite, ar oro ir alyvos filtrai nėra užteršti ar pažeisti, ir, jei jie yra pažeisti ar labai užteršti arba jei iki kito rekomenduojamo keitimo yra likę nuvažiuoti mažiau kaip 800 km, pakeiskite juos.			*x*
9	*Langų plovimo skystis (tik degalų garavimo išlakų kiekio bandymų atveju)* Pašalinkite langų plovimo skystį ir į baką pripilkite karšto vandens.			*x*
10	*Ratai (priekiniai ir galiniai)* Patikrinkite, ar ratai sukasi laisvai, ar jiems suktis netrukdo stabdžiai. *Jei ne, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.*	*x*		
11	*Padangos (tik degalų garavimo išlakų kiekio bandymų atveju)* Išimkite atsarginį ratą, jei padangos keistos mažiau nei prieš 15 000 km, jas pakeiskite stabilizuotomis padangomis. Naudokite tik vasarines ir universalias padangas.			*x*
12	*Diržinės pavaros ir aušintuvo dangtis* *Jei yra pažeidimų, transporto priemonė pripažįstama turinčia trūkumų. Patvirtinkite dokumentais su nuotraukomis.*	*F*		

Transporto priemonių atranka eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymams atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekio reikalavimus				
13	*Patikrinkite skysčių lygį* Patikrinkite, ar skysčių (variklio alyvos, aušinamojo skysčio) lygis yra tarp didžiausiojo ir mažiausiojo; jei lygis nesiekia mažiausiojo, įpilkite atitinkamo skysčio			*x*
14	*Degalų pildymo angos sklendė (tik degalų garavimo išlakų kiekio bandymų atveju)* Patikrinkite, ar ant degalų pildymo angos sklendės visiškai nėra degalų likučių arba nuplaukite žarną karštu vandeniu.			*x*
15	*Vakuuminės žarnos ir elektros laidai* Patikrinkite viską dėl vientisumo. *Jei yra pažeidimų, transporto priemonė pripažįstama turinčia trūkumų. Patvirtinkite dokumentais su nuotraukomis.*	*F*		
16	*Įpurškimo vožtuvai / laidai* Patikrinkite visus laidus ir degalų tiekimo linijas. *Jei yra pažeidimų, transporto priemonė pripažįstama turinčia trūkumų. Patvirtinkite dokumentais su nuotraukomis.*	*F*		
17	*Uždegimo laidas (taikoma benzinu varomoms transporto priemonėms)* Patikrinkite žvakes, uždegimo laidus ir kt. Jei yra pažeidimų, pakeiskite juos.			*x*
18	*EGR sistema ir katalizatorius, kietųjų dalelių filtras* Patikrinkite visus kabelius, laidus ir jutiklius. *Jei yra neteisėto keitimo požymių, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.* *Jei yra pažeidimų, transporto priemonė pripažįstama turinčia trūkumų. Patvirtinkite dokumentais su nuotraukomis.*	*x/F*		
19	*Saugos būklė* Patikrinkite, ar padangos, transporto priemonės kėbulas, elektros ir stabdžių sistemos yra saugios naudoti per bandymą, ir laikykitės kelių eismo taisyklių. *Jei ne, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.*	*x*		
20	*Puspriekabė* Ar yra elektros laidai, būtini norint prikabinti puspriekabę?			*x*
21	*Aerodinaminiai pakeitimai* Patikrinkite, ar nėra padaryta aerodinaminių pakeitimų, kurių nebūtų galima pašalinti prieš atliekant bandymus (stogo bagažinių, kroviniams vežti skirtų skersinių ar stovų, spoilerių ir kt.), ir ar netrūksta įprastų aerodinaminių sudedamųjų dalių (priekinių kreiptuvų, sklaidytuvų, skirstytuvų ir kt.) *Jei taip, šios transporto priemonės pasirinkti negalima. Patvirtinkite dokumentais su nuotraukomis.*	*x*		
22	*Patikrinkite, ar iki kitų numatytų techninės priežiūros darbų liko nuvažiuoti mažiau kaip 800 km; jei taip, atlikite tuos techninės priežiūros darbus*			*x*
23	*Prieš bandymus ir (arba) po jų turi būti atliktos visos patikros, kurias atliekant reikia prisijungti prie OBD sistemos*			
24	*Galios pavaros valdymo modulio kalibravimo dalies numeris ir kontrolinė suma*			*x*

Transporto priemonių atranka eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymams atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekio reikalavimus				
25	*OBD sistema grindžiama diagnostika (prieš išmetamųjų teršalų kiekio bandymą ir po jo)* Nuskaitykite diagnostinius trikčių kodus ir atspausdinkite klaidų sąrašą.			*x*
26	*OBD sistemos užklausa taikant 9-ąjį techninės priežiūros režimą (prieš išmetamųjų teršalų kiekio bandymą ir po jo)* Nuskaitykite 9-ojo techninės priežiūros režimo informaciją. Užregistruokite šią informaciją.			*x*
27	*OBD sistemos 7-asis režimas (prieš išmetamųjų teršalų kiekio bandymą ir po jo)* Nuskaitykite 7-ojo techninės priežiūros režimo informaciją. Užregistruokite šią informaciją.			*x*
	Pastabos dėl remonto / sudedamųjų dalių keitimo / dalių numerių			

4 priedas. 2 priedėlis

Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties 4 tipo bandymų taisyklės

Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties 4 tipo bandymai atliekami pagal VI priedą (arba, jei taikoma, pagal JT taisyklės Nr. 154 C3 priedą), išskyrus tai, kad:

a) transporto priemonės, su kuriomis atliekamas 4 tipo bandymas, turi būti bent 12 mėnesių senumo;

b) filtras laikomas sendintu, todėl filtro sendinimo bandymo ant stendo procedūra netaikoma;

c) filtras pagal JT taisyklės Nr. 154 C3 priede aprašytą atitinkamą procedūrą užpildomas transporto priemonės išorėje, ir išimamas iš transporto priemonės bei joje montuojamas pagal gamintojo pateiktas remonto darbų instrukcijas. Siekiant įsitikinti, kad filtras sumontuotas tinkamai, prieš užpildant filtrą ir jį užpildžius, kuo arčiau filtro atliekamas siurbimo bandymas naudojant liepsnos jonizacijos detektorių (kai rezultatai mažesni kaip 100 ppm, esant 20 °C temperatūrai);

d) degalų bakas laikomas sendintu, todėl, skaičiuojant 4 tipo bandymo rezultatą, pralaidumo faktorius netaikomas.

4 priedas. 3 priedėlis

ISC ataskaita

Išsamioje eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikros ataskaitoje pateikiama tokia informacija:

1. Bandymo data.

2. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties ataskaitos unikalusis numeris.

3. Patvirtinimo įgaliotoju atstovu data.

4. Perdavimo GTAAI data.

5. Gamintojo pavadinimas ir adresas.

6. Atsakingos bandymų laboratorijos pavadinimas, adresas, telefono ir fakso numeriai ir el. pašto adresas.

7. Į bandymo planą įtrauktų transporto priemonių modelio (-ių) pavadinimas (-ai).

8. Jei reikia, transporto priemonių, apie kurias gamintojas pateikia informaciją, pvz., susijusią su variklio išmetamųjų teršalų kiekiu, sąrašas, eksploatuojamų transporto priemonių šeima.

9. Šių transporto priemonių šeimai priklausančių transporto priemonių tipo patvirtinimo numeriai, tam tikrais atvejais įskaitant visų išplėtimų ir lauko sąlygomis atliktų remonto darbų ir (arba) transporto priemonių susigrąžinimo (atnaujinimo) numerius.

10. Išsami informacija apie šių transporto priemonių, apie kurias gamintojas pateikia informaciją (jeigu to prašo tipo patvirtinimo institucija), patvirtinto tipo išplėtimus, lauko sąlygomis atliktus remonto darbus ir (arba) transporto priemonių susigrąžinimą.

11. Laikotarpis, per kurį buvo surinkta informacija.

12. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikros procedūra, įskaitant, jei taikoma:
    a) transporto priemonių gavimo būdą;
    b) transporto priemonių atrankos ir atmetimo kriterijus (įskaitant atsakymus į 1 priedėlyje pateiktoje lentelėje nurodytus klausimus, taip pat pateikiant nuotraukas);
    c) taikant programą naudojamų bandymų tipus ir procedūras;
    d) geografinį (-ius) rajoną (-us), kuriame (-iuose) gamintojas surinko informaciją;
    e) ėminių partijos numerį ir naudotą ėminių ėmimo planą.

13. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikros procedūros rezultatai, įskaitant:
    a) į programą įtrauktų transporto priemonių identifikavimą (išbandytų ar neišbandytų). Pateikiami 1 priedėlyje esančioje lentelėje nurodyti identifikavimo duomenys be konfidencialių dalykų;
    b) variklio išmetamųjų teršalų kiekio bandymų duomenis:
        — bandymams naudojamų degalų specifikacijas (pvz., bandymų etaloniniai degalai ar rinkoje parduodami degalai);
        — bandymo sąlygas (temperatūra, oro drėgmė, dinamometro inercinis svoris);
        — dinamometro nuostačius (pvz., kelio apkrova, galios parametras);
        — bandymų rezultatus ir teigiamo arba neigiamo rezultato apskaičiavimą;

c) degalų garavimo išlakų kiekio bandymų duomenis:

— bandymams naudojamų degalų specifikacijas (pvz., bandymų etaloniniai degalai ar rinkoje parduodami degalai);

— bandymo sąlygas (temperatūra, oro drėgmė, dinamometro inercinis svoris);

— dinamometro nuostačius (pvz., kelio apkrova, galios parametras);

— bandymų rezultatus ir teigiamo arba neigiamo rezultato apskaičiavimą.

4 priedas. 4 priedėlis

Patvirtinimą suteikusiosios tipo patvirtinimo institucijos metinė eksploatuojamų transporto priemonių atitikties ataskaita

Pavadinimas

A. Glausta apžvalga ir pagrindinės išvados.

B. Praėjusiais metais gamintojo vykdyta eksploatuojamų transporto priemonių atitikties tikrinimo veikla:

1) gamintojo vykdytas informacijos rinkimas;

2) eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymai (įskaitant planavimą ir bandomų šeimų atranką, galutinius bandymų rezultatus).

C. Praėjusiais metais kitų subjektų vykdyta eksploatuojamų transporto priemonių atitikties tikrinimo veikla:

3) informacijos rinkimas ir rizikos vertinimas;

4) eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymai (įskaitant planavimą ir bandomų šeimų atranką, galutinius bandymų rezultatus).

D. Praėjusiais metais patvirtinimą suteikusiosios tipo patvirtinimo institucijos vykdyta eksploatuojamų transporto priemonių atitikties tikrinimo veikla:

5) informacijos rinkimas ir rizikos vertinimas;

6) eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymai (įskaitant planavimą ir bandomų šeimų atranką, galutinius bandymų rezultatus).

7) išsamūs tyrimai;

8) taisomieji veiksmai.

E. Numatomo per metus išmetamo teršalų kiekio sumažėjimo dėl taisomųjų veiksmų, taikytų siekiant užtikrinti eksploatuojamų transporto priemonių atitiktį, vertinimas.

F. Įgyta patirtis (įskaitant susijusią u naudotų priemonių veiksmingumu).

G. Ataskaita dėl kitų netinkamų bandymų.

4 priedas. 5 priedėlis

Skaidrumo aprašai

1 lentelė

1 skaidrumo aprašas

ID	Įvesties duomenys	Duomenų tipas	Vienetas	Aprašymas
1	Tipo patvirtinimo atsižvelgiant į išmetamuosius teršalus numeris	Tekstas	--	JT taisyklė Nr. 154, patvirtinimo Nr.; JT taisyklė Nr. 168 dėl RDE, patvirtinimo Nr. (jei taikoma)
1a	Tipo patvirtinimo atsižvelgiant į išmetamuosius teršalus data	Data	--	Tipo patvirtinimo atsižvelgiant į išmetamuosius teršalus data
2	Interpoliacijos šeimos identifikatorius (IP ID)	Tekstas	--	Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 A2 priedo tipo patvirtinimo pranešimo 0.1 punkto papildyme, interpoliacijos šeimos identifikatorius, kaip apibrėžta tos pačios taisyklės 6.2.1 punkte
5	Koregavimo pagal aplinkos temperatūrą bandymo (ATCT) šeimos identifikatorius	Tekstas	--	Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 0.2.3.2 punkte.
7	Daug CO2 išmetančios transporto priemonės kelio apkrovos šeimos identifikatorius arba standartinės masės šeimos identifikatorius	Tekstas	--	Kaip nurodyta JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 0.2.3.4.1 punkte dėl RL ir 0.2.3.5 punkte dėl RM.
7a	Mažai CO2 išmetančios transporto priemonės kelio apkrovos šeimos identifikatorius (jei taikoma)	Tekstas	--	Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 0.2.3.4.2 punkte.
7b	Vidutinį CO2 kiekį išmetančios transporto priemonės kelio apkrovos šeimos identifikatorius (jei taikoma)	Tekstas	--	Kaip nurodyta JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 1 priedėlio 1.4.2 punkte. Kelio apkrovos parametrai
13	Šeimai priklausančios transporto priemonės varomieji ratai	Išvardijimas (priekiniai, galiniai, 4 ratų pavara)	--	Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 A2 priedo papildymo 1.7 punkte.
14	Važiuoklės dinamometro konfigūracija atliekant tipo patvirtinimo bandymą	Išvardijimas (viena ašis, dvi ašys)	--	Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 B6 priedo 2.4.2.4 punkte.
18	Vairuotojo pasirenkamas (-i) režimas (-ai), taikomas (-i) atliekant tipo patvirtinimo bandymus (tik vidaus degimo varikliu (-iais) varomų (ICE) transporto priemonių) arba bandymus įkrovos palaikymo režimo sąlygomis (, NOVC-HEV, OVC-HEV, NOVC-FCHV)	Galimi formatai: pdf, jpg. Rinkmenos pavadinimas turi būti UUID, unikalus rinkinyje.	--	Nurodyti ir apibūdinti atliekant tipo patvirtinimą naudojamą (-us) režimą (-us). Vyraujančio režimo atvejais būtų tik viena įvestis. Arba reikia aprašyti geriausio ir blogiausio atvejo režimus. Režimų, kuriuos reikia naudoti atliekant tipo patvirtinimo bandymus, kaip nurodyta JT taisyklės Nr. 154 B6 priedo 2.6.6 punkte
19	Vairuotojo pasirenkamas (-i) režimas (-ai), taikomas (-i) atliekant tipo patvirtinimo bandymus įkrovos naudojimo bandymo sąlygomis (OVC-HEV)	Galimi formatai: pdf, jpg. Rinkmenos pavadinimas turi būti UUID, unikalus rinkinyje.	--	Nurodyti ir apibūdinti atliekant tipo patvirtinimą naudojamą (-us) režimą (-us). Vyraujančio režimo atvejais būtų tik viena įvestis. Arba reikia aprašyti geriausio ir blogiausio atvejo režimus. Režimų, kuriuos reikia naudoti atliekant tipo patvirtinimo bandymus, kaip nurodyta JT taisyklės Nr. 154 B8 priedo 3.2.3 punkte

ID	Įvesties duomenys	Duomenų tipas	Vienetas	Aprašymas
20	Variklio sūkių skaičius tuščiąja eiga, mechaninė pavarų dėžė, degalai 1, degalai 2 (jei taikoma)	Skaičius	variklio sūkių dažnis	Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 3.2.1.6 punkte.
21	Transporto priemonių su mechanine pavarų dėže pavarų skaičius	Skaičius	--	Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 A2 priedo papildymo 1.13.2 punkte.
23	Transporto priemonių su mechanine pavarų dėže bandomosios transporto priemonės padangų matmenys, priekinių / galinių / vidurinių ratų	Tekstas	--	Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 1 priedėlio 1.1.8 punkte. Naudoti 1 – priekinių ratų padangų matmenims, 2 – galinių ratų padangų matmenims, 3 – vidurinių ratų padangų matmenims (jei taikoma)
24 + 25	Transporto priemonių su mechanine pavarų dėže visos apkrovos galios kreivė ir papildoma saugumo riba (ASM), degalai 1, degalai 2 (jei taikoma)	Vertės iš lentelių	min–1 vs. kW vs. %	Visos apkrovos galios kreivė variklio sūkių dažnio intervale nuo n_{idle} iki n_{rated} arba n_{max}, arba ndv(ngv_{max}) × v_{max}, nelygu, kuri vertė yra didesnė, ir ASM (jei naudojama pavarų perjungimo skaičiavimui) pagal Taisyklės Nr. 154 A1 priedo 1 priedėlio 1.2.4 punktą. Verčių iš lentelių pavyzdį galima rasti JT taisyklės Nr. 154 B2 priedo A2/1 lentelėje
26	Papildoma informacija apie transporto priemonių su mechanine pavarų dėže pavarų perjungimo skaičiavimą, degalai 1, degalai 2 (jei taikoma)	Žr. lentelę iš pavyzdžio.	Žr. lentelę iš pavyzdžio.	Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 1 priedėlio 1.2.4 punkte.
29	Koregavimo pagal aplinkos temperatūrą bandymo (ATCT) šeimos pataisos koeficientas (FCF), degalai 1, degalai 2 (jei taikoma)	Skaičius	--	Viena kiekvienų degalų vertė, jei tai yra dvirūšiais degalais ir mišriais degalais varoma transporto priemonė. Degalai 1 visada derinami su savo ATCT FCF, o degalai 2 su savo ATCT FCF. Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 B6a priedo 3.8.1 punkte.
30a	Transporto priemonių, turinčių periodiškai regeneruojamas sistemas, pridedamasis (-ieji) Ki koeficientas (-ai)	Vertės iš lentelių	g/km – CO_2, mg/km – visų likusių	Lentelė, kurioje nustatytos CO, NO_X, PM, THC (mg/km) ir CO_2 (g/km) vertės. Palikti tuščią, jei yra nurodyti dauginamieji Ki koeficientai arba jei transporto priemonės neturi jokių periodiškai regeneruojamų sistemų. Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 1 priedėlio 2.1.1.1.1 punkte teršalams ir 2.1.1.2.1 punkte CO_2.
30b	Transporto priemonių, turinčių periodiškai regeneruojamas sistemas, dauginamasis (-ieji) Ki koeficientas (-ai)	Vertės iš lentelių	be vienetų	Lentelė, kurioje nustatytos CO, NO_X, PM, THC ir CO_2 vertės. Palikti tuščią, jei yra nurodyti pridedamieji Ki koeficientai arba jei transporto priemonės neturi jokių periodiškai regeneruojamų sistemų. Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 1 priedėlio 2.1.1.1.1 punkte teršalams ir 2.1.1.2.1 punkte CO_2.

ID	Įvesties duomenys	Duomenų tipas	Vienetas	Aprašymas
31a	Pridedamieji nusidėvėjimo koeficientai (DF), degalai 1, degalai 2 (jei taikoma)	Vertės iš lentelių	(mg/km, išskyrus PN, kurių yra #/km)	Lentelė, kurioje nustatyti nusidėvėjimo koeficientai kiekvienam teršalui. 1. CO, PM, PN, NO_X, NMHC ir THC – vienarūšius degalus naudojančių benzinu varomų transporto priemonių bei visų dvirūšius degalus ir mišrius degalus naudojančių transporto priemonių. 2. CO, NO_X, NMHC ir THC – vienarūšius degalus naudojančių SND ir GD varomų transporto priemonių. 3. NO_X – vienarūšius degalus naudojančių H2 varomų transporto priemonių. 4. NO_X, THC+NO_X, CO, PM ir PN – visų dyzelinu varomų transporto priemonių. 5. Jei yra nurodyti dauginamieji nusidėvėjimo koeficientai (DF) – palikti tuščią. Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 1 priedėlio 2.1.1.1.1 punkte.
31b	Dauginamieji nusidėvėjimo koeficientai (DF), degalai 1, degalai 2 (jei taikoma)	Vertės iš lentelių	be vienetų	Lentelė, kurioje nustatyti nusidėvėjimo koeficientai kiekvienam teršalui. 1. CO, PM, PN, NO_X, NMHC ir THC – vienarūšius degalus naudojančių benzinu varomų transporto priemonių bei visų dvirūšius degalus ir mišrius degalus naudojančių transporto priemonių. 2. CO, NO_X, NMHC ir THC – vienarūšius degalus naudojančių SND ir GD varomų transporto priemonių. 3. NO_X – vienarūšius degalus naudojančių H2 varomų transporto priemonių. 4. NO_X, THC+NO_X, CO, PM ir PN – visų dyzelinu varomų transporto priemonių. 5. Jei yra nurodyti pridedamieji nusidėvėjimo koeficientai (DF) – palikti tuščią. Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 1 priedėlio 2.1.1.1.1 punkte.
32	Kiekvienos ĮEEKS baterijų įtampa	Skaičius	V	Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 B6 priedo 2 priedėlio 4.1 punkte. (DIN EN 60050-482)
33	K pataisos koeficientas tik NOVC ir OVC-HEV	Lentelė	(g/km)/(Wh/km)	Neprivaloma NOVC ir OVC-HEV transporto priemonėms – įkrovos palaikymo režimo sąlygomis išmetamo CO_2 kiekio koregavimas, kaip nustatyta JT taisyklės Nr. 154 B8 priedo 2 priedėlio 2 dalyje.
42	Regeneravimo atpažinimas	Pdf arba jpg formato dokumentas. Rinkmenos pavadinimas turi būti UUID, unikalus rinkinyje.		Transporto priemonės gamintojo aprašymas, kaip atpažinti, kad bandymo metu įvyko regeneravimas
43	Regeneravimo užbaigimas	Pdf arba jpg formato dokumentas. Rinkmenos pavadinimas turi būti UUID, unikalus rinkinyje.	–	Regeneravimo užbaigimo procedūros aprašymas

ID	Įvesties duomenys	Duomenų tipas	Vienetas	Aprašymas
44a	Tik transporto priemonės L pereinamojo ciklo indekso numeris	Skaičius	–	Tik OVC-HEV transporto priemonių. Įkrovos naudojimo ciklo ridos bandymų, atliekamų iki nutraukimo kriterijaus įvykdymo, skaičius. JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 1 priedėlio 2.1.1.4.1.4 punktas
49	Varymo sistemos tipas	Išvardijimas (tik ICE, OVC-HEV, NOVC-HEV)	--	Varymo sistemos tipas, apibrėžtas JT taisyklės Nr. 168 dėl RDE 6.3.1.2 punkto a papunktyje
50	Uždegimo tipas:	Išvardijimas Kibirkštinis uždegimas, slėginis uždegimas	--	Uždegimo tipas, apibrėžtas JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 3.2.1.1 punkte
51	Degalų naudojimo režimas	Išvardijimas (vienarūšiai degalai, dvirūšiai degalai, mišrūs degalai)	--	Transporto priemonės degalų rūšis, apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 3.2.2.4 punkte
52	Degalų rūšis, degalai 1, degalai 2 (jei taikoma)	Išvardijimas (benzinas, dyzelinas, SND, GD/biometanas, etanolis (E85), vandenilis)	--	Degalų rūšis, apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 3.2.2.1 punkte Dvirūšiais degalais ir mišriais degalais varomų transporto priemonių atveju nurodyti abi degalų rūšis.
53	Pavarų dėžės tipas	Išvardijimas (mechaninė, automatinė, CVT)	--	Pavarų dėžės tipas, apibrėžtas JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 4.5.1 punkte
54	Variklio darbinis tūris	Skaičius	cm^3	Variklio darbinis tūris, apibrėžtas JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 3.2.1.3 punkte
55	Degalų tiekimo į variklį metodas: degalai 1, degalai 2 (jei taikoma) Išvardijimas (tiesioginis, netiesioginis arba kombinuotasis įpurškimas)	Pirminės įrangos gamintojo deklaruotas degalų tiekimo į variklį metodas.		Pirminės įrangos gamintojo deklaruotas degalų tiekimo į variklį metodas. Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 A2 priedo papildymo 1.10.2 punkte.

2 lentelė

2 skaidrumo aprašas

Laukelis	Duomenų tipas	Aprašymas
TVV	Tekstas	Unikalus transporto priemonės tipo, varianto, versijos identifikatorius
PEMS šeimos identifikatorius	Tekstas	JT taisyklės Nr. 168 dėl RDE 6.5.2 punktas
Markė	Tekstas	Gamintojo komercinis pavadinimas
Komercinis pavadinimas	Tekstas	TVV komercinis pavadinimas
Kitas pavadinimas	Tekstas	Laisvas tekstas
Kategorija ir klasė	Išvardijimas (M1, N1 I klasė, N1 II klasė, N1 III klasė, M2)	Transporto priemonės kategorija ir klasė

Laukelis	Duomenų tipas	Aprašymas
Kėbulas	Išvardijimas (AA, sedanas; AB, hečbekas, AC, universalas, AD, kupė, AE, kabrioletas, AF, daugiafunkcė transporto priemonė, AG, pikapas, BA, sunkvežimis, BB, furgonas, BC, puspriekabės vilkikas, BD, kelių vilkikas, BE, pikapas, BX, bekėbulė transporto priemonė arba bekėbulis sunkvežimis)	Kėbulo tipas
Tipo patvirtinimo atsižvelgiant į išmetamuosius teršalus numeris	Tekstas	JT taisyklė Nr. 154, patvirtinimo Nr.; JT taisyklė Nr. 168 dėl RDE, patvirtinimo Nr. (jei taikoma)
WVTA numeris	Tekstas	Visos transporto priemonės tipo patvirtinimo identifikatorius
Degalų garavimo sistemos šeimos identifikatorius	Tekstas	Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 1 priedėlio 0.2.3.7 punkte.
Variklio vardinė galia, degalai 1, degalai 2 (jei taikoma)	Skaičius	Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 3.2.1.8 punkte.
Dvigubos padangos	Taip / ne	Deklaruota pirminės įrangos gamintojo
Degalų bako talpa (apytikrės vertės)	Skaičius	Degalų bako (-ų) talpa (-os)
Sandarus degalų bakas	Taip / ne	Kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 A1 priedo 3.2.12.2.5.5.3 punkte.
Pasaulinis gamintojo identifikatorius (WMI) naudojamas šioje WVTA+TVV	Tekstas	Deklaruota pirminės įrangos gamintojo (ISO 3779)
OBM šeimos identifikatorius	Tekstas	Kaip nurodyta deklaracijoje dėl atitikties JT taisyklėje Nr. 180 dėl vidinės stebėsenos (OBM) nustatytiems OBM, EVP ir aplinkosauginių duomenų pateikimo transporto priemonėje reikalavimams

5 PRIEDAS

Eksploatuojamų transporto priemonių baterijų patvarumo atitikties patikros metodika

1. Gamintojas atlieka eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymus, kaip aprašyta Taisyklės Nr. 154 C1 priedo 1 dalyje. Atsakingos institucijos ir kitos trečiųjų šalių įstaigos gali atlikti eksploatuojamų transporto priemonių patikros bandymus.

2. Informacijos rinkimas

Gamintojas institucijų ir gamintojo sutartu formatu institucijoms pateikia šią informaciją: metinę atitinkamų garantinių pretenzijų ataskaitą ir metinius statistinius duomenis apie baterijų ir kitų sistemų, kurios gali turėti įtakos transporto priemonės elektros energijos sąnaudoms, remontą. Tokia informacija pateikiama kartą per metus apie kiekvieną baterijos patvarumo šeimą 8 metų laikotarpiu po paskutinės tos šeimos transporto priemonės pagaminimo.

3. A dalis. SOCR / SOCE stebėsenos įtaisų patikra

3.1. Gamintojo pareigos

3.1.1. Patikrų dažnumas

Gamintojas A dalies patikros realiomis važiavimo sąlygomis procedūrą atlieka per 3 metus nuo pirmosios kiekvienos A dalies šeimos transporto priemonės pagaminimo, o vėliau – kas 2 metus, iki praeis 8 metai nuo paskutinės kiekvienos stebėsenos įtaiso šeimos transporto priemonės pagaminimo, kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 6.11.1.1 punkte, ir apie patikros rezultatus praneša institucijoms. Institucijos gali nuspręsti atlikti savą A dalies patikrą, kurios dažnumas ir apimtis nustatomi pagal rizikos vertinimą, arba prašyti gamintojų pateikti daugiau informacijos.

Stebėsenos įtaisų patikra nėra privaloma, jeigu metinis eksploatuojamų transporto priemonių šeimai priklausančių transporto priemonių, kurias ketinama parduoti šią taisyklę taikančiose susitariančiosiose šalyse, skaičius praėjusiais kalendoriniais metais buvo mažesnis nei 5 000. Atsakingų institucijų prašymu tokios šeimos vis tiek gali būti atrinktos bandymams pagal A dalį.

3.1.2. Patikros procedūra

Siekiant patikrinti SOCR / SOCE stebėsenos įtaisus, elektrinės ridos ir UBE vertės matuojamos patikros metu, o susijusios stebėsenos įtaisų vertės surenkamos prieš patikros bandymo procedūrą. Siekiant padėti ateityje tobulinti taisyklę, po patikros bandymo procedūros vėl surenkamos rodiklių vertės. Po patikros bandymo procedūros nuskaitytos šių rodiklių vertės neįtraukiamos į A dalies patikrą.

Išmatuotos SOCR ir išmatuotos SOCE vertės nustatomos padalijant išmatuotas elektrinės ridos ir UBE vertes iš atitinkamai elektrinės ridos ir UBE sertifikuotų verčių, o rezultatai išreiškiami procentais.

$$SOCE_{measured} = \frac{UBE_{measured}}{UBE_{certified}} \cdot 100$$

$$SOCR_{measured} = \frac{Range_{measured}}{Range_{certified}} \cdot 100$$

Tais atvejais, kai $UBE_{measured}$ vertė yra didesnė už $UBE_{certified}$, $SOCE_{measured}$ vertė turi būti 100 proc. Tais atvejais, kai $Range_{measured}$ vertė yra didesnė už $Range_{certified}$, $SOCR_{measured}$ vertė turi būti 100 proc.

3.1.3. Statistinis metodas, taikomas priimant teigiamą arba neigiamą sprendimą dėl transporto priemonių imties

SOCR stebėsenos įtaisui ir SOCE stebėsenos įtaisui apskaičiuojami atskiri statistiniai duomenys.

Po transporto priemonės apžiūros (žr. šio priedo 1 priedėlį), kurios metu pateikiama informacija, skirta patikinti, kad transporto priemonė buvo tinkamai naudojama ir prižiūrima pagal gamintojo specifikacijas, iš tos pačios stebėsenos įtaisų šeimos atrenkama pakankamai transporto priemonių (ne mažiau kaip 3 ir ne daugiau kaip 16). Sprendimui dėl stebėsenos įtaiso tikslumo priimti naudojami toliau nurodyti statistiniai duomenys.

Vertinant SOCR / SOCE stebėsenos įtaisus, apskaičiuojamos normalizuotos vertės:

$$x_i = SOCX_{read,i} - SOCX_{measured,i}$$

čia:

$SOCX_{read,i}$ – vidinės SOCR / SOCE rodmuo iš transporto priemonės i ir

$SOCX_{measured,i}$ – išmatuota transporto priemonės i SOCR / SOCE.

Atsižvelgiant į bendrą N bandymų skaičių ir bandomų transporto priemonių normalizuotas vertes (x_1, x_2, … x_N), nustatomas vidurkis X_{tests} ir standartinis nuokrypis s:

$$x_{tests} = \frac{(x_1 + x_2 + x_3 + \ldots + x_N)}{N}$$

ir

$$s = \sqrt{\frac{(x_1 - x_{tests})^2 + (x_2 - x_{tests})^2 + \ldots + (x_N - x_{tests})^2}{N-1}}$$

Dėl kiekvieno N bandymo $3 \le N \le 16$ gali būti priimtas vienas iš šių trijų sprendimų, nustačius, kad A koeficiento vertė yra 5:

a) priimamas teigiamas sprendimas dėl šeimos, jeigu $x_{tests} \le A - (t_{P1,N} + t_{P2,N}) \cdot s$

b) priimamas neigiamas sprendimas dėl šeimos, jeigu $x_{tests} > A + (t_{F1,N} - t_{F2}) \cdot s$

c) išmatuojama dar kartą, jeigu:

$$A - (t_{P1,N} + t_{P2,N}) \cdot s < X_{tests} \le A + (t_{F1,N} - t_{F2}) \cdot s$$

parametrai $t_{P1,N}$, $t_{P2,N}$, $t_{F1,N}$, ir t_{F2} pateikti 3 lentelėje.

Kadangi dabartiniame etape SOCR stebėsenos įtaisui tikslumo reikalavimai nenustatyti, atskiri SOCR stebėsenos įtaisų statistiniai duomenys patikros tikslais neskaičiuojami. Atskiri SOCR stebėsenos įtaiso statistiniai duomenys bus apskaičiuojami, kai būsimame šios taisyklės pakeitime bus nustatyti A dalies tikslumo reikalavimai.

3 lentelė

Imties dydžiui nurodyto teigiamo / neigiamo sprendimo kriterijai

	TEIG.		NEIG.	
Bandymai (N)	$t_{P1,N}$	$t_{P2,N}$	$t_{F1,N}$	t_{F2}
3	1,686	0,438	1,686	0,438
4	1,125	0,425	1,177	0,438
5	0,850	0,401	0,953	0,438
6	0,673	0,370	0,823	0,438
7	0,544	0,335	0,734	0,438
8	0,443	0,299	0,670	0,438
9	0,361	0,263	0,620	0,438

	TEIG.		NEIG.	
Bandymai (N)	$t_{P1,N}$	$t_{P2,N}$	$t_{F1,N}$	t_{F2}
10	0,292	0,226	0,580	0,438
11	0,232	0,190	0,546	0,438
12	0,178	0,153	0,518	0,438
13	0,129	0,116	0,494	0,438
14	0,083	0,078	0,473	0,438
15	0,040	0,038	0,455	0,438
16	0,000	0,000	0,438	0,438

3.1.4. SOCR ir SOCE stebėsenos įtaisams taikomos taisomosios priemonės

Neigiamas sprendimas dėl imties reiškia, kad stebėsenos įtaisai tiksliai nepraneša apie sistemos patvarumą ir gamintojas, gavęs atsakingos institucijos sutikimą, turi imtis atitinkamų veiksmų. Dėl to gali būti reikalaujama, kad gamintojas suremontuotų arba pakeistų sugedusį stebėsenos įtaisą, įskaitant atitinkamus jutiklius, arba visose susijusiose stebėsenos įtaisų šeimos transporto priemonėse taikytų programinės įrangos priemones.

Norint pereiti prie B dalies, būtina gauti teigiamą sprendimą arba ištaisyti neatitiktį. SOCR stebėsenos įtaisų rodikliai negali būti pagrindas priimti neigiamą sprendimą, bet turi būti stebimi siekiant nustatyti A dalies tikslumo reikalavimus būsimame šios taisyklės pakeitime.

3.2. Patvirtinimo institucija gali nuspręsti atlikti A dalies bandymą, kaip aprašyta 3.1.1–3.1.4 punktuose.

4. B dalis. Baterijos patvarumo patikra

4.1. Gamintojų pareigos

4.1.1. Patikrų dažnumas

Gamintojas kasmet renka duomenis iš statistiškai pakankamos atsitiktine tvarka atrinktos tai pačiai baterijos patvarumo šeimai, kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 6.11.1.2 punkte, priklausančių transporto priemonių, eksploatuojamų skirtingomis klimato sąlygomis, imties. Sprendimą dėl atrinktų transporto priemonių skaičiaus gali priimti gamintojas, remdamasis rizikos vertinimo metodika, tačiau iš esmės jis neturėtų būti mažesnis nei 500.

Jei atrinktų transporto priemonių skaičius yra mažesnis nei 500, į imtį galima neįtraukti ne daugiau kaip 5 proc. verčių. Tokiu atveju gamintojas turi vadovautis tinkamu inžineriniu vertinimu.

Jei atrinktų transporto priemonių skaičius yra 500 arba didesnis, į imtį įtraukiamos visos transporto priemonės. Nuskaitomi SOCR ir SOCE stebėsenos įtaisų duomenys (ir kiti susiję duomenys, pvz., apibrėžti JT taisyklės Nr. 154 C1 priedo 1 priedėlyje). N kategorijos transporto priemonių SOCR stebėsenos įtaisų ir M kategorijos transporto priemonių SOCR stebėsenos įtaisų duomenys renkami tik stebėsenos tikslais, jei JT taisyklės Nr. 154 C1 priedo 2 lentelėje nėra jokių SOCR MPR.

4.1.2. Gamintojas atsakingoms institucijoms pateikia atitikties sertifikatą, kuriame nurodoma, kad transporto priemonės tipas atitinka JT taisyklės Nr. 154 C1 priedo 1.3 punkte nustatytus reikalavimus.

4.2. Šią taisyklę taikančios susitariančiosios šalies atsakinga institucija gali nuspręsti atlikti B dalies patikrą. Šiuo atveju gamintojas institucijoms pateikia kasmet renkamus duomenis su institucijomis sutartu formatu. Iš šių duomenų atsitiktine tvarka atrenkama statistiškai pakankama tai pačiai baterijos patvarumo šeimai priklausančių transporto priemonių, eksploatuojamų skirtingomis klimato sąlygomis, imtis. Sprendimą dėl atrinktų transporto priemonių skaičiaus gali priimti atsakinga institucija, remdamasi rizikos vertinimo metodika, tačiau iš esmės jis turėtų būti ne mažesnis nei 500.

Jei atrinktų transporto priemonių skaičius yra mažesnis nei 500, gamintojo prašymu ir gavus atsakingos institucijos sutikimą, į imtį galima neįtraukti ne daugiau kaip 5 proc. verčių. Tokiu atveju gamintojas institucijai turi pateikti tinkamą informaciją apie kiekvienos transporto priemonės neįtraukimo priežastį.

Jei atrinktų transporto priemonių skaičius yra 500 arba didesnis, į imtį įtraukiamos visos transporto priemonės. Nuskaitomi SOCR ir SOCE stebėsenos įtaisų duomenys (ir kiti susiję duomenys, pvz., apibrėžti JT taisyklės Nr. 154 C1 priedo 1 priedėlyje). N kategorijos transporto priemonių SOCR stebėsenos įtaisų ir M kategorijos transporto priemonių SOCR stebėsenos įtaisų duomenys renkami tik stebėsenos tikslais, jei JT taisyklės Nr. 154 C1 priedo 2 lentelėje nėra jokių SOCR MPR.

4.3. Baterijos patvarumo šeimos tinkamumo / netinkamumo nustatymo kriterijai

Baterijos patvarumo šeima laikoma tinkama, jei ne mažiau kaip 90 proc. iš transporto priemonių imties nuskaitytų stebėsenos įtaisų verčių viršija MPR*i* arba DPR*i*. Baterijos patvarumo šeima laikoma netinkama, jei mažiau nei 90 proc. iš transporto priemonių imties nuskaitytų stebėsenos įtaisų verčių viršija MPR*i* arba DPR*i*.

5. C dalis. Nurodyto virtualiojo atstumo patikra

5.1. Patikros procedūra

Nurodytą virtualųjį atstumą reikalaujama patikrinti tik tuo atveju, jei gamintojas prašo taikyti lygiaverčio virtualiojo atstumo galimybę. Siekiant patikrinti virtualųjį atstumą, nuskaitytą iš transporto priemonės, priklausančios C dalies šeimai, kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 6.11.1.3 punkte, atliekamas bandymas, tinkamai ir reprezentatyviai naudojant transporto priemonę V2X arba ne traukos tikslams, jei taikoma, siekiant patikrinti, ar nurodytas virtualiojo atstumo padidėjimas yra tikslus. Siekiant apskaičiuoti išmatuotą virtualųjį atstumą, išmatuojamas bendras perduotos energijos kiekis. Patikros procedūros naudojimo scenarijus (įskaitant mažiausią perduotos energijos kiekį, atitinkantį bent 50 km virtualųjį atstumą) turi būti suderintas ir patvirtintas atsakingos institucijos. Jei su visiškai įkrauta baterija negalima pasiekti 50 km virtualiojo atstumo, patikrai reikalingas virtualusis atstumas nustatomas pagal gamintojo rekomenduojamą vertę.

4 lentelė

Būtiniems patikros rezultatams nustatyti atliekami šie veiksmai:

Veiksmo Nr.	Įvesties duomenys	Aprašymas	Rezultatas
1 veiksmas	Netaikoma	Nuskaityti B dalies šeimos pradinį virtualųjį atstumą ir blogiausio atvejo sertifikuotas energijos sąnaudas pagal JT taisyklės Nr. 154 C1 priedo 2 priedėlį	$d_{virt,on\text{-}board,init}$ (km) $EC_{Part\ B}$ (Wh/km)
2 veiksmas	Netaikoma	Atlikti V2X naudojimo scenarijų ir išmatuoti perduotos energijos kiekį	$E_{V2X,meas}$ (Wh)
3 veiksmas	Netaikoma	Nuskaityti galutinį virtualųjį atstumą pagal JT taisyklės Nr. 154 C1 priedo 1 priedėlį	$d_{virt,on\text{-}board,final}$ (km)

Veiksmo Nr.	Įvesties duomenys	Aprašymas	Rezultatas
4 veiksmas	1 veiksmo rezultatai: $d_{virt,on\text{-}board,init}$ (km); $EC_{Part\ B}$ (Wh/km). 2 veiksmo rezultatai: $E_{V2X,meas}$ (Wh). 3 veiksmo rezultatai: $d_{virt,on\text{-}board,final}$ (km).	Apskaičiuoti vidinio virtualiojo atstumo delta koeficientą: $\Delta d_{virt,onboard} = d_{virt,onb,final} - d_{virt,onb,init}$ Apskaičiuoti išmatuotą virtualųjį atstumą: $\Delta d_{virt,meas} = \frac{E_{V2X,meas}}{EC_{Part\ B}}$	$\Delta d_{virt,on\text{-}board}$ (km) $\Delta d_{virt,meas}$ (km)

5.2. Nurodyto virtualiojo atstumo tinkamumas arba netinkamumas

Sutartas patikros procedūros naudojimo scenarijus (kaip nurodyta 5.1 punkte) atliekamas naudojant pakankamą skaičių transporto priemonių (ne mažiau nei 1 ir ne daugiau kaip 4), naudojamų V2X arba ne traukos tikslais. Tikrinant nurodytą virtualųjį atstumą, patikros procedūros rezultatas turi būti neigiamas, jei nurodytas delta virtualusis atstumas $\Delta d_{virt,on\text{-}board}$ pagal 4 lentelę yra daugiau kaip 5 proc. didesnis už išmatuotą virtualųjį atstumą $\Delta d_{virt,meas}$ pagal 4 lentelę. Sprendimui dėl virtualiojo atstumo tikslumo priimti naudojami toliau nurodyti statistiniai duomenys.

Siekiant priimti sprendimą, ar imties bandymo rezultatas yra teigiamas, ar neigiamas, registruojamas teigiamų rezultatų skaičius p ir neigiamų rezultatų skaičius f. Kiekvienas bandymas, kurio rezultatas teigiamas, vienetu padidina skaičių p, o kiekvienas bandymas, kurio rezultatas neigiamas, vienetu padidina skaičių f,

Į statistinės procedūros metu nagrinėjamą atvejį įtraukus tinkamus V2X energijos bandymų rezultatus, atsakinga institucija atlieka šiuos veiksmus:

a) atnaujina su tuo atveju susijusį suminį imties dydį n, rodantį bendrą tinkamų bandymų, įtrauktų į statistinę procedūrą, skaičių;

b) įvertinusi rezultatus, atnaujina teigiamų rezultatų skaičių p ir neigiamų rezultatų skaičių f;

c) patikrina, ar pagal toliau aprašytą procedūrą galima priimti sprendimą.

Sprendimas priklauso nuo suminio imties dydžio n bei teigiamų ir neigiamų rezultatų skaičių p ir f. Teigiamam arba neigiamam sprendimui dėl patikros tikslais atrinktos imties priimti atsakinga institucija naudoja 5 lentelėje pateiktą sprendimų priėmimo schemą. Šioje schemoje rodomas sprendimas, priimtinas atsižvelgiant į tam tikrą suminį imties dydį n ir neigiamų rezultatų skaičių f.

Taikant statistinę procedūrą, dėl tam tikros transporto priemonių šeimos gali būti priimti du sprendimai.

a) Teigiamas sprendimas dėl imties priimamas, kai pagal 5 lentelėje parodytą sprendimų priėmimo schemą, atsižvelgiant į suminį imties dydį n ir neigiamų rezultatų skaičių f, padaroma teigiama išvada.

b) Neigiamas sprendimas dėl imties priimamas, kai pagal taikomą 5 lentelėje parodytą sprendimų priėmimo schemą, atsižvelgiant į suminį imties dydį n ir neigiamų rezultatų skaičių f, padaroma neigiama išvada.

Jei nepriimama jokio sprendimo, statistinė procedūra vykdoma toliau, kol, įtraukus papildomus rezultatus, priimamas koks nors sprendimas.

5 lentelė

C dalies tinkamumo / netinkamumo patikros sprendimų priėmimo schema

Neigiamų rezultatų skaičius f	3			NEIG.	NEIG.
	2		NEPR.	NEPR.	TEIG.
	1	NEPR.	TEIG.	TEIG.	TEIG.
	0	TEIG.	TEIG.	TEIG.	TEIG.
		1	2	3	4
		n			

Pastaba. „NEPR.“ – sprendimas nepriimtas

5.3. Taisomosios priemonės dėl nurodyto virtualiojo atstumo

Neigiamas sprendimas dėl imties reiškia, kad virtualiojo atstumo skaičiuoklės (algoritmas) tiksliai nepraneša apie virtualųjį sistemos atstumą ir gamintojas, gavęs atsakingos institucijos sutikimą, turi imtis atitinkamų veiksmų. Dėl to gali būti reikalaujama, kad gamintojas suremontuotų arba pakeistų sugedusią virtualiojo atstumo skaičiuoklę visose susijusiose ir būsimose tai baterijos patvarumo šeimai priklausančiose transporto priemonėse, ištaisytų jau nurodytus šios šeimos virtualiuosius atstumus ir pakartotų B dalies patikros procedūrą, kad būtų patvirtintas teigiamas arba neigiamas rezultatas.

6. A ir B dalių procesų schemos

Toliau pateiktose procesų schemose pavaizduoti įvairūs A dalies (1 pav.) ir B dalies (2 pav.) patikros proceso etapai.

1 pav.

A dalies proceso schema. Stebėsenos įtaisų patikra

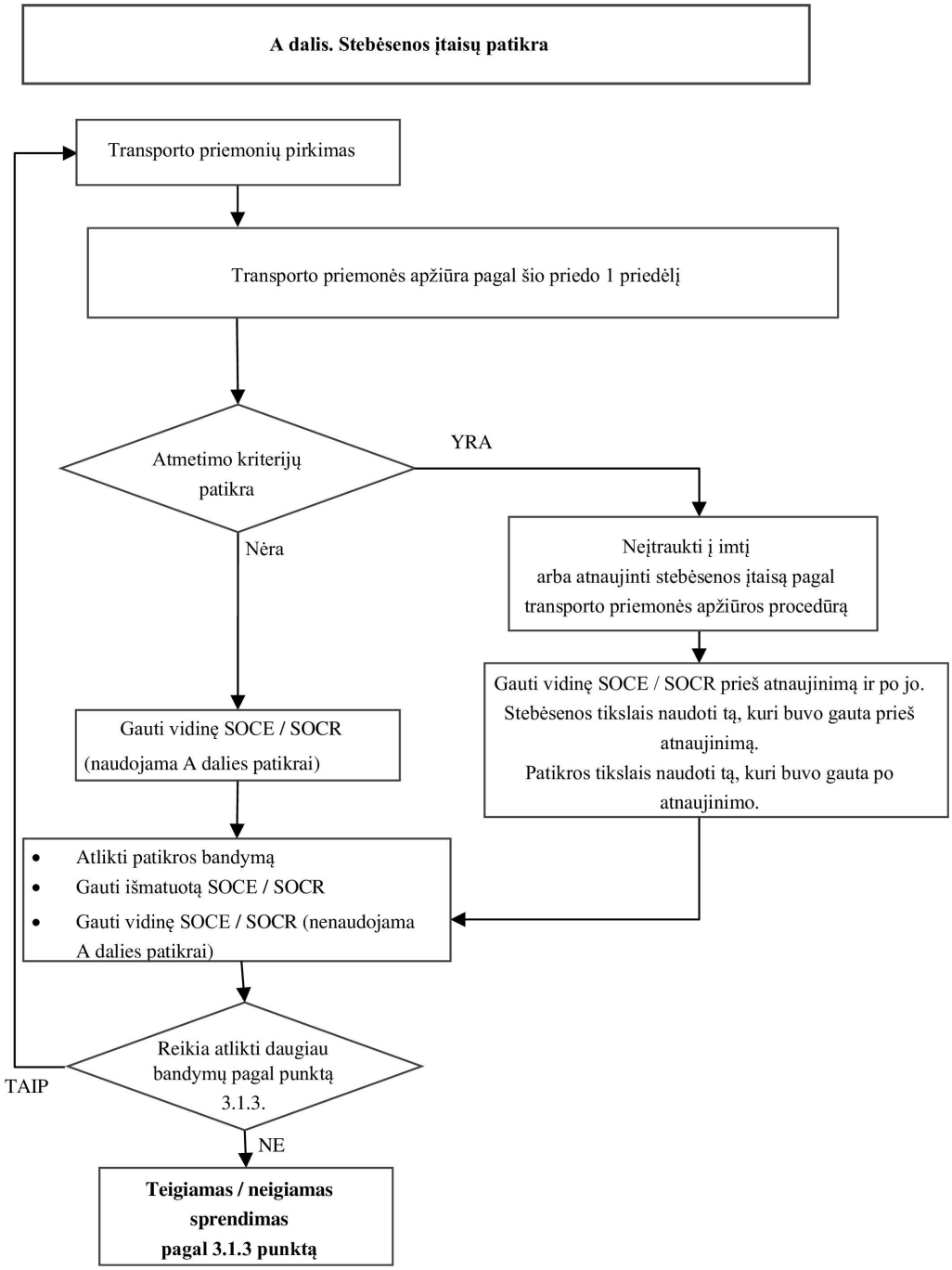

2 pav.

B dalies struktūrinė schema. Baterijos patvarumo patikra

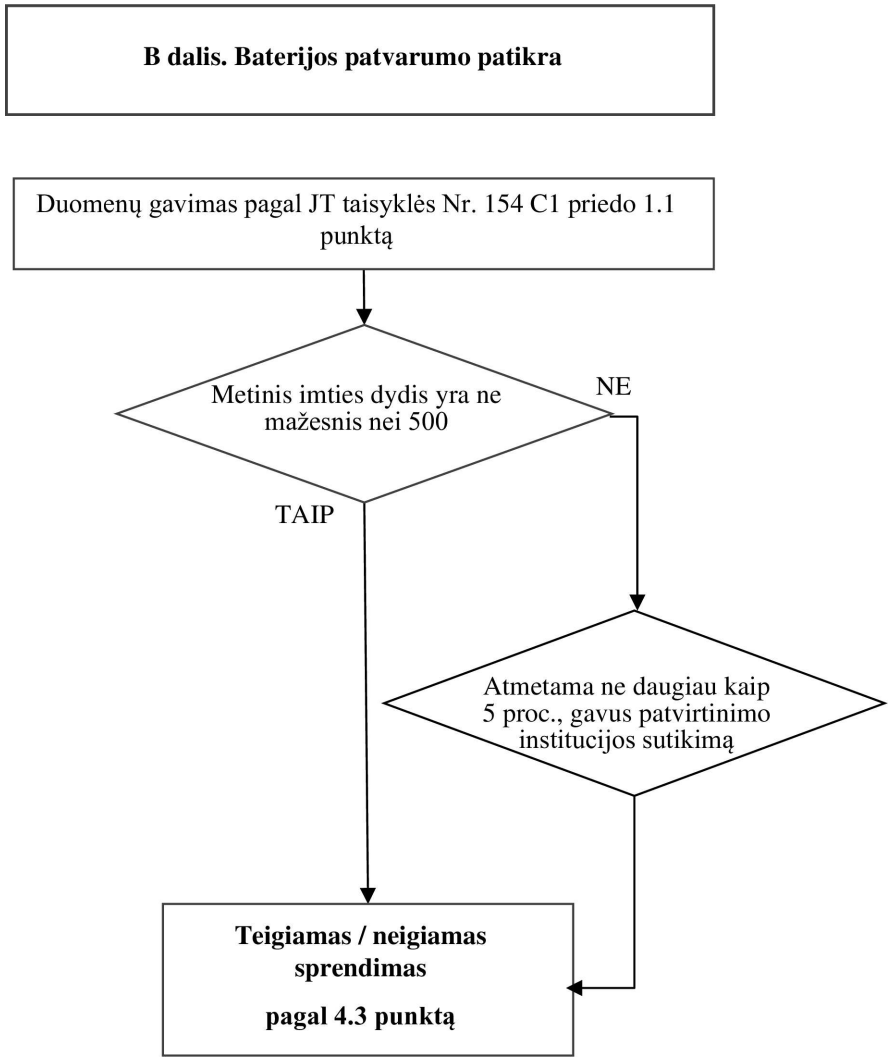

5 priedas. 1 priedėlis

Transporto priemonės apžiūra

Transporto priemonės apžiūra taikoma visoms transporto priemonėms, atrinktoms A dalies bandymams, atliekant šio priedo 3 punkte apibrėžtų SOCE / SOCR stebėsenos įtaisų patikrą. Transporto priemonės, kurioms taikomas vienas iš toliau nurodytų atmetimo kriterijų, neturi būti bandomos arba jos turi būti kitaip atnaujinamos pagal toliau aprašytas procedūras.

	x – atmetimo kriterijai	X – patikrinta ir pranešta	Konfidencialu
Data:			x
Tyrėjo vardas ir pavardė:			x
Bandymo vieta:			x
Registravimo šalis:		x	

Transporto priemonės charakteristikos

	x – atmetimo kriterijai	X – patikrinta ir pranešta	Konfidencialu
Transporto priemonės valstybinio numerio ženklas:		x	x
Transporto priemonės amžius ir nuvažiuotas atstumas (apibrėžiamas kaip nuo pagaminimo praėjęs laikas) turi būti mažesni, nei reikalaujama JT taisyklės Nr. 154 C1 priedo 1.2 punkte MPR patikrai atlikti	x		
Ar transporto priemonė yra PEV arba OVC-HEV? Jei ne: transporto priemonės pasirinkti negalima	x		
Pagaminimo data:		x	
VIN:		x	
Taršos klasė ir ženklas arba modelio metai		x	
Registravimo šalis: *transporto priemonė turi būti registruota susitariančiojoje šalyje*	x	x	
Modelis:		x	
Variklio kodas (jei taikoma):		x	
Variklio darbinis tūris (l) (jei taikoma):		x	
Variklio galia (kW) (jei taikoma):		x	
Elektros variklio kodas:		x	
Elektros variklio galia (kW):		x	
Elektrinės galios pavaros tipas		x	
Energinė talpa ir baterijos tipas		x	
Pavarų dėžės tipas (automatinė ar mechaninė):		x	
Varomoji ašis (priekinė / priekinė ir galinė / galinė)		x	

	x – atmetimo kriterijai	X – patikrinta ir pranešta	Konfidencialu
Padangų dydis (jei skiriasi, atskirai nurodyti priekinių ir galinių padangų matmenis)		x	
Vidutinės OVC-HEV degalų sąnaudos		x	
Ar transporto priemonei buvo taikoma atšaukimo arba techninės priežiūros kampanija? Jei taip: kokia? Ar pagal tą kampaniją numatyti remonto darbai jau atlikti? *Remonto darbai turi būti atlikti prieš pasirenkant transporto priemonę.*	x	x	
Transporto priemonės savininko apklausa *(savininkui užduodami tik pagrindiniai klausimai, jis neinformuojamas apie tolesnį atsakymų panaudojimą)*			
Savininko vardas ir pavardė (atskleidžiama tik akredituotajai tikrinimo įstaigai ar laboratorijai / techninei tarnybai)			x
Kontaktiniai duomenys (adresas / telefonas (atskleidžiama tik akredituotajai tikrinimo įstaigai ar laboratorijai / techninei tarnybai)			x
Kiek būta šios transporto priemonės savininkų?		x	
Ar odometras visada veikė? *Jei ne, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.*	x		
Ar transporto priemonė naudota kuriuo nors iš šių tikslų?			
Ar automobilis naudotas salonuose kaip demonstracinis automobilis?		x	
Kaip taksi?		x	
Siuntoms išvežioti?		x	
Lenktynėse arba sporto šakose, kuriose naudojamos motorinės transporto priemonės?	x		
Kaip nuomojamas automobilis?		x	
Ar transporto priemone buvo gabenami sunkūs kroviniai, neatitinkantys gamintojo specifikacijų? *Jei taip, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.*	x		
Ar buvo atliekamas kapitalinis variklio, elektros variklio arba transporto priemonės remontas?		x	
Ar buvo atliekamas neleistinas kapitalinis variklio arba transporto priemonės remontas? *Jei taip, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.*	x		
Ar buvo pakeista arba suremontuota varymo baterija? *Jei taip, transporto priemonė negali būti pasirinkta bandymui, tačiau informacija turėtų būti renkama.*	x	x	
Ar buvo atliekamas neleistinas galios didinimas arba reguliavimas? *Jei taip, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.*	x		
Ar buvo pakeista kuri nors išmetamųjų teršalų papildomo apdorojimo sistemos dalis (jei taikoma)? *Jei taip, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.*	x		
Kur jūsų transporto priemone naudotasi dažniau?			
Greitkeliuose: %		x	
Kaimo vietovėse: %		x	
Mieste: %		x	

	x – atmetimo kriterijai	X – patikrinta ir pranešta	Konfidencialu
Ar transporto priemonė buvo prižiūrima ir eksploatuojama pagal gamintojo instrukcijas? *Jei ne, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.*	x		
Ar yra išsami techninės priežiūros ir remonto darbų istorija, įskaitant atnaujinimo darbus? *Jei išsami dokumentacija negali būti pateikta, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.*	x		
Su baterijomis susijusios patikros:			
Kaip dažnai įkrovėte transporto priemonę, kai: baterija buvo beveik išsikrovusi (0 proc. įkrovos); baterija buvo įkrauta maždaug iki pusės; baterija beveik visiškai įkrauta?	- - -	x x x	
Kaip dažnai per mėnesį vidutiniškai buvo naudojami greitieji arba itin greiti įkrovikliai?		x	
Kaip vertinate laiko, kurį transporto priemonė buvo naudojama esant toliau nurodytiems aplinkos temperatūros intervalams, procentinę dalį? Esant žemesnei nei –7 °C temperatūrai: Esant temperatūrai nuo –7 °C iki 35 °C: Esant didesnei kaip 35 °C temperatūrai:		 x x x	
Transporto priemonės apžiūra ir techninė priežiūra, kurią atlieka techninės apžiūros centras (naudojami atitinkami įrašai pagal transporto priemonės tipą)	x – atmetimo kriterijai	X – patikrinta ir pranešta	Taikoma elektrinėms transporto priemonėms
Kada transporto priemonė paskutinį kartą buvo tinkamai* įkrauta? *Jei transporto priemonė per paskutinį mėnesį nebuvo tinkamai įkrauta (tai įrodo pagal JT taisyklės Nr. 154 C1 priedo 1 priedėlio 7 punktą nuskaitytos transporto priemonės vertės), prieš bandymą ji turi būti kondicionuojama nuvažiuojant ne mažiau kaip 50 km ir taip, kad būtų iškrauta bent 50 proc. baterijos tinkamos naudoti talpos, o po to ji turi būti visiškai įkrauta.* Pastaba. * Šiuo požiūriu žodis „tinkamai“ reiškia, kad transporto priemonė nebuvo įkrauta gamintojo nurodytu būdu, kuris užtikrintų tikslų SOCE / SOCR nustatymą.	x		x
Degalų bako lygis (pilnas / tuščias) (jei taikoma) Ar šviečia degalų lygio signalinė lemputė? *Jei taip, prieš bandymą įpilkite degalų.*		x	
Ar prietaisų skydelyje dega kokios nors signalinės lemputės, rodančios transporto priemonės arba išmetamųjų teršalų papildomo apdorojimo sistemos triktį (kai taikoma), kurios negalima pašalinti atliekant įprastą techninės priežiūrą? (trikčių indikatoriaus lemputė, variklio techninės priežiūros lemputė ir kt.)? *Jei taip, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.*	x		
Ar užvedus variklį užsidega selektyviosios katalizinės redukcijos lemputė (jei taikoma)? *Jei taip, prieš naudojant transporto priemonę bandymams, reikėtų įpilti reagento arba atlikti remonto darbus.*	x		

	x – atmetimo kriterijai	X – patikrinta ir pranešta	Konfidencialu
Išmetimo sistemos apžiūra (jei taikoma) Patikrinkite, ar tarp išmetimo kolektoriaus ir išmetimo vamzdžio nėra nuotėkio vietų. Patikrinkite ir patvirtinkite dokumentais (su nuotraukomis). *Jei yra pažeistų arba nuotėkio vietų, transporto priemonės bandymų atlikti negalima.*	x		
Su išmetamosiomis dujomis susijusios sudedamosios dalys (jei taikoma) Apžiūrėkite visas išmetimo sistemos sudedamąsias dalis ir patikrinkite, ar jos nėra pažeistos, patikros rezultatus patvirtinkite dokumentais (su nuotraukomis) *Jei yra pažeidimų, transporto priemonės bandymų atlikti negalima.*	x		
Oro filtras ir tepalo filtras (jei taikoma) Patikrinkite, ar filtrai neužteršti ir nepažeisti. Jei filtrai pažeisti arba labai užteršti arba jei iki kito rekomenduojamo keitimo yra likę nuvažiuoti mažiau kaip 800 km, pakeiskite juos.		x	
Ratai (priekiniai ir galiniai) Patikrinkite, ar ratai sukasi laisvai, ar jiems suktis netrukdo stabdžiai. *Jei ratai laisvai nesisuka, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.*	x		Y
Diržinės pavaros ir aušintuvo dangtis *Jei yra pažeidimų, šios transporto priemonės bandyti negalima.*	x		
Patikrinkite skysčių lygį (jei taikoma) Patikrinkite, ar skysčių (variklio alyvos, aušinamojo skysčio) lygis yra tarp didžiausiojo ir mažiausiojo; jei lygis nesiekia mažiausiojo, įpilkite atitinkamo skysčio		x	
Vakuuminės žarnos ir elektros laidai Patikrinkite viską dėl vientisumo. *Jei yra pažeidimų, šios transporto priemonės bandyti negalima.*	x		Y
Įpurškimo vožtuvai / laidai (jei taikoma) Patikrinkite visus laidus ir degalų tiekimo linijas. *Jei yra pažeidimų, šios transporto priemonės bandyti negalima.*	x		Y
Uždegimo laidas (taikoma benzinu varomoms transporto priemonėms) (jei taikoma) Patikrinkite uždegimo žvakes, laidus ir kt. Jei jie pažeisti, pakeiskite juos.		x	
EGR sistema ir katalizatorius, kietųjų dalelių filtras (jei taikoma) Patikrinkite visus kabelius, laidus ir jutiklius. *Jei yra neteisėto keitimo požymių ar pažeidimų, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.*	x		
Saugos būklė Patikrinkite, ar padangos, transporto priemonės kėbulas, elektros ir stabdžių sistemos yra saugios naudoti per bandymą, ir laikykitės kelių eismo taisyklių. *Jei ne, šios transporto priemonės pasirinkti negalima.*	x		Y
Puspriekabė Ar yra elektros laidai, būtini norint prikabinti puspriekabę?		x	Y
Patikrinkite, ar iki kitų numatytų techninės priežiūros darbų liko nuvažiuoti mažiau kaip 800 km; jei taip, atlikite tuos techninės priežiūros darbus		x	Y
Galios pavaros valdymo modulio kalibravimo dalies numeris ir kontrolinė suma		x	Y
OBD sistemos diagnostika (prieš ridos bandymą arba po jo) Nuskaitykite diagnostinius trikčių kodus ir atspausdinkite klaidų sąrašą.		x	

	x – atmetimo kriterijai	X – patikrinta ir pranešta	Konfidencialu
OBD sistemos užklausa taikant 9-ąjį techninės priežiūros režimą (prieš ridos bandymą arba po jo) Nuskaitykite 9-ojo techninės priežiūros režimo informaciją. Užregistruokite šią informaciją.		x	
OBD sistemos 7-asis režimas (prieš ridos bandymą arba po jo) Nuskaitykite 7-ojo techninės priežiūros režimo informaciją. Užregistruokite šią informaciją.		x	

Pastabos dėl remonto / sudedamųjų dalių keitimo / dalių numerių

6 PRIEDAS

3 tipo bandymas

(karterio išmetamųjų dujų patikra)

1. Įvadas

Šiame priede aprašoma 3 tipo bandymo procedūra, apibrėžta šios taisyklės 5.3.3 punkte.

2. Bendrosios nuostatos

2.1. 3 tipo bandymas, jei reikia, atliekamas su kibirkštinio uždegimo varikliais varomomis transporto priemonėmis, su kuriomis buvo atliktas 1 tipo bandymas, kaip nurodyta JT taisyklėje Nr. 154.

2.2. Bandomi varikliai turi būti hermetiški ir tokios konstrukcijos, kad dėl nedidelio nuotėkio negalėtų kilti nepriimtinų funkcinių sutrikimų (pvz., varikliai su dviem horizontaliais priešpriešiniais cilindrais).

2.3. Naudojami mažai CO2 išmetančiai transporto priemonei (VL) taikomi kelio apkrovos koeficientai. Jei VL nėra, taikoma VH nustatyta kelio apkrova. Tokiu atveju VH turi būti apibrėžta pagal JT taisyklės Nr. 154 B4 priedo 4.2.1.1.1 punktą. Jei taikomas interpoliacijos metodas, VL ir VH turi būti nurodytos pagal JT taisyklės Nr. 154 B4 priedo 4.2.1.1.2 punktą. Kaip alternatyvą gamintojas gali pasirinkti taikyti kelių apkrovos vertes, kurios pagal JT taisyklės Nr. 83 su 07 serijos pakeitimais 4a priedo 7a priedėlio ar 7b priedėlio nuostatas yra nustatytos transporto priemonei, įtrauktai į interpoliacijos šeimą.

3. Bandymų sąlygos

3.1. Tuščioji eiga reguliuojama pagal gamintojo rekomendacijas.

3.2. Matavimai atliekami esant tokiems trims sąlygų deriniams:

Sąlygos numeris	Transporto priemonės greitis (km/h)
1	Tuščioji eiga
2	50 ±2 (3-ioji arba "važiavimo" pavara)
3	50 ±2 (3-ioji arba "važiavimo" pavara)

Sąlygos numeris	Stabdžių sugeriama galia
1	Nėra
2	Atitinkanti 1 tipo bandymo nustatymą, esant 50 km/h, kaip nurodyta JT taisyklėje Nr. 154
3	Kaip 2 punkte nurodytomis sąlygomis, kai tikslinė kelio apkrova dauginama iš koeficiento 1,7

3.3. Papildomi reikalavimai, taikomi hibridinėms elektrinėms transporto priemonėms

3.3.1. Transporto priemonė(s) bandoma (-os) veikiant degalus naudojančiam varikliui. Gamintojas užtikrina „pagalbinį režimą“, kad būtų galima atlikti šį bandymą.

3.3.2. Bandymai atliekami tik pagal 3.2 punkto 1 ir 2 sąlygas. Jei dėl kokių nors priežasčių neįmanoma atlikti bandymo pagal 2 sąlygą, turėtų būti taikoma kita pastovaus greičio sąlyga (veikiant degalais varomam varikliui ir jam taikant apkrovą).

4. Bandymų metodas

4.1. Šio priedo 3.2 punkte nurodytomis veikimo sąlygomis patikrinama, ar patikimai veikia karterio ventiliacijos sistema.

5. Karterio ventiliacijos sistemos patikros metodas

5.1. Variklio angos paliekamos nepakeistos.

5.2. Slėgis karteryje matuojamas tam tikroje vietoje. Jeigu įmanoma, slėgį rekomenduojama matuoti ties lygio matuoklio anga.

5.3. Transporto priemonė laikoma tinkama, jei visomis šio priedo 3.2 punkte nurodytomis matavimo sąlygomis karteryje išmatuotas slėgis matavimo momentu neviršija atmosferos slėgio.

5.4. Atliekant bandymus pirmiau aprašytu metodu, slėgis įsiurbimo kolektoriuje matuojamas ±1 kPa tikslumu.

5.5. Dinamometro rodomas transporto priemonės greitis matuojamas ±2 km/h tikslumu.

5.6. Slėgis karteryje matuojamas ±0,01 kPa tikslumu.

5.7. Jei kuriomis nors šio priedo 3.2 punkte nurodytomis matavimo sąlygomis karteryje išmatuotas slėgis viršija atmosferos slėgį, gamintojo prašymu atliekamas papildomas šio priedo 6 dalyje nurodytas bandymas.

6. Papildomo bandymo metodas

6.1. Variklio angos paliekamos nepakeistos.

6.2. Prie lygio matuoklio angos prijungiamas karterio dujoms nelaidus lankstus maždaug penkių litrų talpos maišas. Prieš kiekvieną matavimą maišas turi būti tuščias.

6.3. Prieš kiekvieną matavimą maišas uždaromas. Jo jungtis su karteriu atveriama penkioms minutėms visomis šio priedo 3.2 punkte nurodytomis matavimo sąlygomis.

6.4. Transporto priemonė laikoma tinkama, jei visomis šio priedo 3.2 punkte nurodytomis matavimo sąlygomis maišas neprisipučia.

6.5. Pastabos

6.5.1. Jei variklio konstrukcija yra tokia, kad bandymo negalima atlikti šio priedo 6.1–6.4 punktuose aprašytais metodais, matavimai atliekami taip pakeistu metodu:

6.5.2. prieš bandymą uždaromos visos angos, išskyrus tas, kurių reikia dujoms surinkti;

6.5.3. maišas prijungiamas prie tinkamo atvamzdžio, kuris papildomai nemažina slėgio ir yra tiesiogiai sujungtas su įtaiso recirkuliacijos vamzdynu ties variklio jungties anga (žr. tolesnį piešinį).

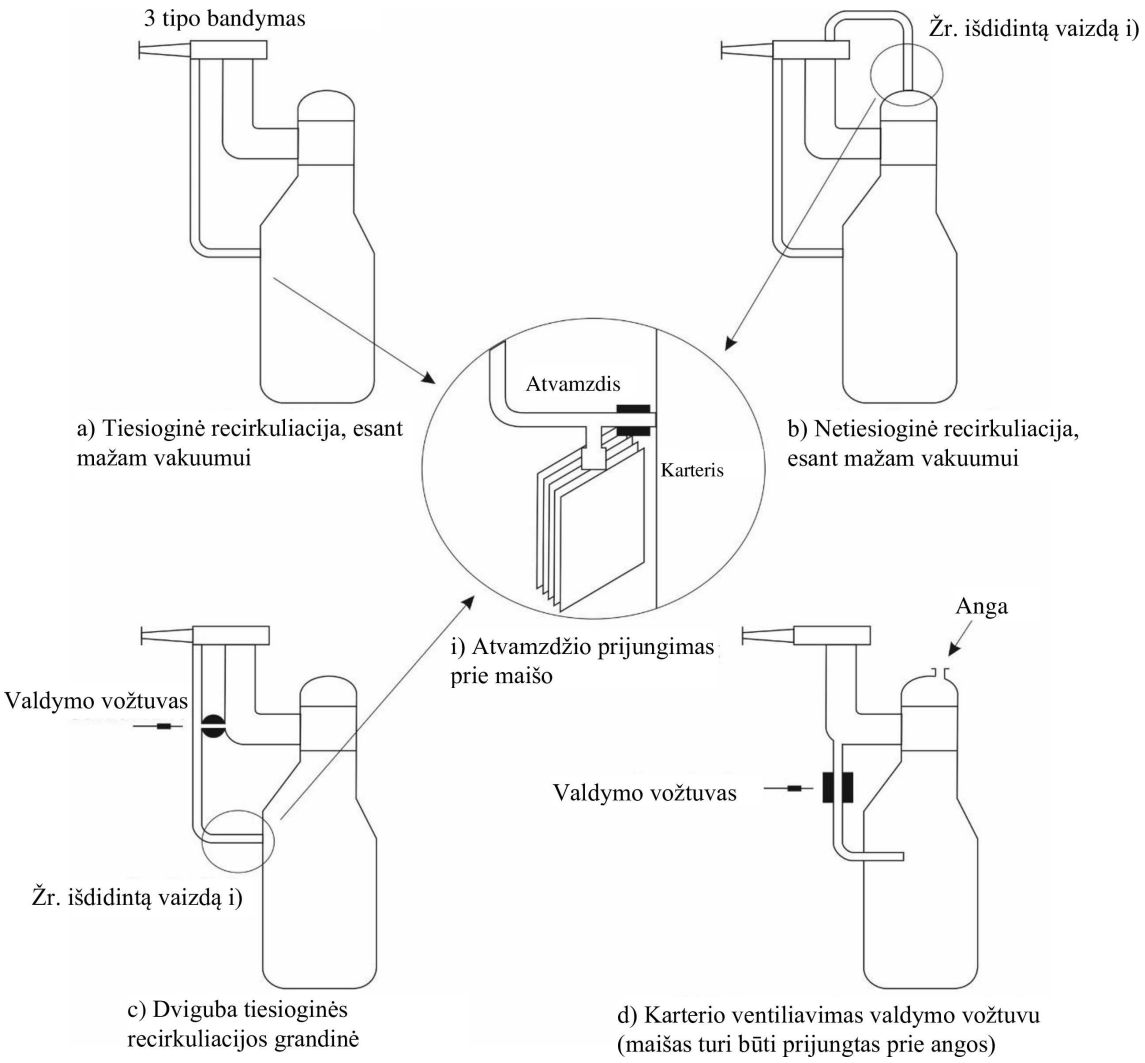

7 PRIEDAS

Manipuliavimo įtaisai ir manipuliavimo strategijos

1. Įvadas

1.1. Šiame priede nustatomi bandymai, metodai ir procedūros, skirti nustatyti, ar nėra manipuliavimo įtaisų ir manipuliavimo strategijų, kaip nurodyta šio priedo 3 dalyje.

1.2. Šiame priede taip pat nurodomi dokumentai, kuriais užtikrinama tinkama taisyklių, susijusių su manipuliavimo įtaisais ir manipuliavimo strategijomis, stebėsena ir vykdymo užtikrinimas. Juo siekiama stiprinti išmetamųjų teršalų kontrolės mechanizmus, didinti skaidrumą ir užtikrinti, kad transporto priemonės atitiktų norminius reikalavimus visą transporto priemonių eksploatavimo laikotarpį, visų pirma JT taisyklėje Nr. 154 ir JT taisyklėje Nr. 168 nustatytas išmetamųjų teršalų ir degalų garavimo išlakų ribines vertes bei bandymų sąlygas, taip pat kad būtų paisoma draudimo naudoti manipuliavimo įtaisus ir taikyti manipuliavimo strategijas.

1.3. Metodikų, bandymų ir procedūrų, susijusių su duomenų vientisumu, pavyzdžiui, manipuliavimu duomenimis, susijusiais su jutikliais, degalų ar elektros energijos sąnaudomis, elektrine rida ar baterijos patvarumu, specifikacijos yra numatytos JT taisyklėje Nr. 180 dėl vidinės stebėsenos (OBM).

1.4. Šiame priede taip pat nustatomi už pirmiau nurodytų norminių reikalavimų ir draudimo naudoti manipuliavimo įtaisus ir taikyti manipuliavimo strategijas laikymosi užtikrinimą atsakingų subjektų vaidmenys ir pareigos.

1.5. Šiame priede manipuliavimo įtaisai ir manipuliavimo strategijos turėtų būti aiškinami taip, kaip nustatyta šios taisyklės 2.41 ir 2.42 punktuose. Manipuliavimo strategijos sąvoka atskiriama nuo pagrindinės išmetamųjų teršalų strategijos (BES) ir papildomos išmetamųjų teršalų strategijos (AES) sąvokų, kurios apibrėžtos atitinkamai šios taisyklės 2.38 ir 2.39 punktuose ir kurios yra susijusios su šiame priede nustatytais dokumentų reikalavimais.

2. Bendrieji reikalavimai. Bandymai ir metodikos

2.1. Remiantis šios taisyklės 2.41 ir 2.42 punktų nuostatomis, reikėtų atskirti i) manipuliavimo įtaisus ir manipuliavimo strategijas, susijusius su teršalų išmetimu (variklio išmetamais teršalais, degalų garavimo išlakomis ar kt.), ir ii) manipuliavimo įtaisus ir manipuliavimo strategijas, susijusius su duomenų vientisumu.

2.2. Vertinant situacijas, kurios galėtų būti susijusios su manipuliavimo variklio išmetamais teršalais ir degalų garavimo išlakomis įtaisų naudojimu arba strategijų taikymu, turėtų būti atliktas platus tų situacijų vertinimas ir aiškinimas. Nustatant, ar yra manipuliavimo įtaisų arba manipuliavimo strategijų atvejų, turėtų būti atsižvelgiama į visus įtaisus ar strategijas, kuriais mažinamas variklio ir ne variklio išmetamų teršalų ribinių verčių ir bandymo sąlygų reikalavimų pagal šią taisyklę veiksmingumas ir dėl kurių susidaro įspūdis, kad reikalavimų neatitinkanti transporto priemonė juos atitinka, arba dėl kurių gaunami klaidingi bandymų rezultatai. Susitariančiųjų šalių institucijos turėtų taikyti specialius atrankinės patikros bandymus ir vykdymo užtikrinimo priemones, kad užkirstų kelią išmetamųjų teršalų reikalavimų apėjimui.

2.3. Atliekant tokių situacijų vertinimą, kuris yra tipo patvirtinimo dalis, turėtų būti išskirti ir nustatyti konkretūs atvejai, kai variklio išmetamų teršalų ir degalų garavimo išlakų kontrolės veiksmingumo sumažėjimas yra pateisinamas dėl techninių priežasčių ir nėra susijęs su manipuliavimu. Tai ypač svarbu važiavimo sąlygomis, kurios ribojasi su viena ar keliomis ribinėmis reglamentuojamo išmetamųjų teršalų kiekio bandymo sąlygomis. Tokiais atvejais gamintojai laikosi kriterijų, pagal kuriuos deklaruojamos techniškai pagrįstos išmetamųjų teršalų kontrolės strategijos, kurios veikia tik tam tikromis aplinkos ar eksploatavimo sąlygomis, ir taip dokumentuoja ir

paaiškina išmetamųjų teršalų kontrolės veiksmingumo sumažėjimą, kurį galima stebėti (pavyzdžiui, reagento dozavimas gali būti sustabdytas esant labai žemai temperatūrai dėl fizinių aparatinės įrangos apribojimų). Šios techniškai pagrįstos išmetamųjų teršalų strategijos turi atitikti griežtus kriterijus, pagal kuriuos įrodoma, kad jos yra priimtinos ir todėl nėra manipuliavimo įtaisas ar manipuliavimo strategija. AES vertinimo ir patvirtinimo metodika aprašyta šio priedo 1 priedėlyje.

2.4. Gamintojai užtikrina, kad nė vienoje transporto priemonėje nebūtų manipuliavimo įtaisų ar strategijų, susijusių su duomenų vientisumu.

2.5. Prieš pateikimą rinkai arba po to gamintojai neįdiegia programinės įrangos ar kalibravimo atnaujinimų, kurie padeda manipuliuoti duomenimis, susijusiais su jutikliais, degalų ar elektros energijos sąnaudomis, elektrine rida ar baterijos patvarumu.

2.6. Gamintojai praneša patvirtinimą suteikusiajai tipo patvirtinimo institucijai apie bet kokią programinę įrangą ir kalibravimo atnaujinimus, turinčius įtakos duomenų, susijusių su jutikliais, degalų ar elektros energijos sąnaudomis, elektrine rida arba baterijos patvarumu, vientisumui.

3. Techniniai reikalavimai. Dokumentai

3.1. Tipo patvirtinimo metu gamintojai dokumentuoja papildomas išmetamųjų teršalų strategijas (AES). Kad tipo patvirtinimo institucijos galėtų įvertinti, ar AES tinkamai įgyvendinama, atsižvelgiant į draudimą naudoti manipuliavimo įtaisus ir taikyti manipuliavimo strategijas, gamintojas pateikia išplėstinį dokumentų rinkinį, aprašytą šio priedo 1 priedėlyje.

3.2. Išplėstinis dokumentų rinkinys išlieka visiškai konfidencialus. Jį gali saugoti patvirtinimo institucija arba – patvirtinimo institucijos nuožiūra – gamintojas. Jeigu dokumentų rinkinį saugo gamintojas, patvirtinimo institucija, peržiūrėjusi ir patvirtinusi šį rinkinį, įrašo jo identifikavimo numerį ir datą. Tipo patvirtinimo institucijai suteikiama galimybė patikrinti dokumentų rinkinį, kai suteikiamas patvirtinimas arba bet kuriuo kitu metu, kol galioja patvirtinimas.

3.3. Gamintojas taip pat pateikia patvirtinimo institucijoms šio priedo 2 priedėlyje nurodytą oficialų dokumentų rinkinį, kuriame yra informacija apie AES / BES, leidžianti nepriklausomam bandytojui nustatyti, ar išmatuotas išmetamųjų teršalų kiekis gali būti priskirtas AES arba BES strategijai, ar yra galimai gautas dėl manipuliavimo įtaiso naudojimo ar manipuliavimo strategijos taikymo.

3.4. Gavę užklausą gamintojai oficialų dokumentų rinkinį pateikia visoms tipo patvirtinimo institucijoms, techninėms tarnyboms, rinkos priežiūros institucijoms, pripažintoms trečiosioms šalims ir Europos Komisijai arba pateikia lygiavertį rinkinį kitoms susitariančiosioms šalims.

3.5. Gamintojas įrengia indikatorių (AES žymą arba laikmatį), kuris turi rodyti, kai važiuojančioje transporto priemonėje aktyvuota išplėstiniame dokumentų rinkinyje nurodyta AES, o ne BES. Indikatorius turi būti pasiekiamas per nuoseklųjį standartinės diagnostinės jungties prievadą pagal paprastosios nuskaitymo priemonės signalą. Kai AES veikia, ją turi būti įmanoma identifikuoti naudojant oficialų dokumentų rinkinį.

4. Vaidmenys ir pareigos

4.1. Šiame punkte nustatomi už norminių reikalavimų laikymosi užtikrinimą atsakingų subjektų vaidmenys ir pareigos.

— Transporto priemonių gamintojams: nustatomi pagrįstų papildomų išmetamųjų teršalų kontrolės strategijų, kurios veikia tam tikru tikslu ir tam tikromis aplinkos ar eksploatavimo sąlygomis, deklaravimo kriterijai. Šios išmetamųjų teršalų kontrolės strategijos turi atitikti griežtus techninius kriterijus, pagal kuriuos įrodoma, kad jos nėra manipuliavimo įtaisas ar manipuliavimo strategija.

— Tipo patvirtinimo institucijoms: nustatomi techniškai pagrįstų išmetamųjų teršalų kontrolės strategijų patvirtinimo kriterijai. Tokių išmetamųjų teršalų kontrolės strategijų patvirtinimas grindžiamas papildomų išmetamųjų teršalų strategijų (AES) koncepcija, pritaikyta pagal EURO 6 teisinę sistemą. Šiuo priedu padedama rengti AES dokumentus ir jame paaiškinamas AES vaidmuo padedant matuoti ir stebėti išmetamųjų teršalų kiekį naudojant vidinės stebėsenos sistemas (OBM).

— Susitariančiųjų šalių institucijoms: nustatoma manipuliavimo įtaisų ir manipuliavimo strategijų nustatymo taikant specialius atrankinės patikros bandymus ir vykdymo užtikrinimo priemones sistema.

— Pripažintoms trečiosioms šalims ir regioninėms valdžios institucijoms: nustatomi vaidmenys atliekant atrankinės patikros bandymus.

4.2. Transporto priemonių gamintojų vaidmenys ir pareigos

4.2.1. Gamintojai užtikrina, kad nebūtų manipuliavimo įtaisų ir manipuliavimo strategijų, susijusių su išmetamaisiais teršalais, patenkančiais į šios taisyklės taikymo sritį: gamintojai užtikrina, kad nė vienoje transporto priemonėje nebūtų manipuliavimo įtaisų ar strategijų.

4.2.2. Gamintojai dokumentuoja eksploatuojamų transporto priemonių programinės įrangos atnaujinimus, dėl kurių po tipo patvirtinimo sumažėja išmetamųjų teršalų kontrolės strategijų veiksmingumas.

4.2.3. Gamintojai praneša patvirtinimą suteikusiajai tipo patvirtinimo institucijai apie visus programinės įrangos atnaujinimus ar kalibravimus, turinčius įtakos išmetamųjų teršalų kontrolės sistemoms.

4.2.4. Gamintojai dokumentuoja papildomas išmetamųjų teršalų strategijas (AES) tipo patvirtinimo procedūros metu, kaip nurodyta 3 dalyje „Techniniai reikalavimai. Dokumentai“.

4.2.5. Gamintojas bendradarbiauja su tipo patvirtinimo institucijomis, kad jos galėtų atrinkti ne daugiau kaip penkias AES, kurias stebės OBM vadovaujantis JT taisyklės Nr. 180 dėl vidinės stebėsenos (OBM) 4 priedo nuostatomis.

4.3. Tipo patvirtinimo institucijų vaidmenys ir pareigos

4.3.1. Gamintojui paprašius, patvirtinimo institucija atlieka preliminarų naujų tipų transporto priemonėms, kurių tipai patvirtinami atsižvelgiant į išmetamuosius teršalus, skirtų AES vertinimą, įskaitant AES pasirinkimą pagal 4.2.5 punktą. Tokiu atveju atitinkami dokumentai tipo patvirtinimo institucijai pateikiami per 2–12 mėnesių nuo tipo patvirtinimo proceso pradžios.

4.3.2. Tipo patvirtinimo institucija, remdamasi gamintojo pateiktu išplėstu dokumentų rinkiniu, aprašytu šio priedo 2 priedėlio b punkte, atlieka preliminarų vertinimą. Šį vertinimą patvirtinimo institucija atlieka pagal šio priedo 1 priedėlyje aprašytą metodiką. Išimtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais tipo patvirtinimo institucija gali nukrypti nuo tos metodikos.

4.3.3. Preliminarus naujų tipų transporto priemonių, kurių tipas patvirtinamas atsižvelgiant į išmetamuosius teršalus, AES vertinimas tipo patvirtinimo tikslais toliau turėtų galioti 18 mėnesių laikotarpiu. Gamintojo prašymu tipo patvirtinimo institucija tą laikotarpį gali pratęsti dar 12 mėnesių.

4.3.4. Bendradarbiaudama su gamintoju tipo patvirtinimo institucija atrenka ne daugiau kaip 5 AES, kurias stebės OBM vadovaujantis JT taisyklės Nr. 180 dėl vidinės stebėsenos (OBM) 4 priedo nuostatomis. Pasirenkant AES pirmenybė teikiama toms AES, kurių tikėtinas poveikis yra didžiausias, atsižvelgiant į jų bendrą poveikį išmetamųjų teršalų kiekiui, kai jos yra aktyvuotos, ir numatomą jų aktyvinimo greitį transporto priemonių naudojimo metu.

4.3.5. Tipo patvirtinimo institucija suteikia išplėstiniam dokumentų rinkiniui identifikavimo numerį ir nurodo datą. Jeigu tipo patvirtinimo institucija saugo išplėstinį dokumentų rinkinį, jis saugomas bent dešimt metų nuo tipo patvirtinimo suteikimo.

4.3.6. Tipo patvirtinimo institucija įvertina programinės įrangos atnaujinimų, dėl kurių po tipo patvirtinimo sumažėja išmetamųjų teršalų kontrolės strategijų veiksmingumas, dokumentus ir atitinkamai išplečia patvirtinimą, jei laikomasi reikalavimų.

4.3.7. Tipo patvirtinimo institucija gali atlikti AES žymos arba laikmačio, kurie turi rodyti, kad transporto priemonė veikia AES režimu, o ne BES režimu, veikimo bandymus.

4.3.8. Tipo patvirtinimo institucijos užtikrina suderintą papildomų išmetamųjų teršalų strategijų (AES) vertinimą. ES keitimosi informacija apie vykdymą forumas ar panašus subjektas susitariančiojoje šalyje kasmet sudaro AES, kurios, tipo patvirtinimo institucijų nuomone, yra nepriimtinos, sąrašą ir, jei buvo forumo ar panašaus subjekto nepriimtinomis laikomų AES, susitariančiosios šalys viešai paskelbia jų sąrašą ne vėliau kaip iki kitų metų kovo mėnesio pabaigos.

4.4. Susitariančiųjų šalių institucijų vaidmenys ir pareigos

4.4.1. Susitariančiųjų šalių institucijos gali atlikti atrankinės patikros bandymus, kad nustatytų manipuliavimo įtaisus ir manipuliavimo strategijas, susijusius su išmetamaisiais teršalais.

4.4.2. Susitariančiųjų šalių institucijos, remdamosi tinkamu rizikos vertinimu, kurį atliekant atsižvelgiama į galimą neatitiktį, jos atsiradimo tikimybę ir kitus galimus rodiklius, pavyzdžiui, neatitikties atsiradimo pavojingumą, turėtų kiekvienu konkrečiu atveju nuspręsti, kurie metodai yra tinkamiausi.

4.4.3. Manipuliavimo įtaisų arba strategijų paieška gali apimti du skirtingus atvejus:

A atvejis – bandymų ribų aptikimas: manipuliavimo įtaisai / strategijos, kuriuose kaip įjungimo veiksniai naudojamos reglamentuojamos bandymų ribos arba jų pakaitalai (pvz., aplinkos temperatūra, altitudė, kelionės trukmė, sunaudotų degalų kiekis ir važiavimo dinamikos intervalai), arba

B atvejis – bandymų aptikimas: manipuliavimo įtaisai / strategijos, kuriuos įjungia bandymų įranga (pvz., priešslėgio padidėjimas išmetimo vamzdyje, galinių ultragarsinių jutiklių signalai, duomenų registratoriaus prijungimas prie OBD prievado) arba transporto priemonės buvimo vietos nustatymas (t. y. bet koks pranešimas apie tai, kad kelyje atliekamas transporto priemonės variklio išmetamų teršalų kiekio bandymas). Šių bandymų aptikimo manipuliavimo įtaisų arba manipuliavimo strategijų pirmiausia gali būti ieškoma atliekant bandymus kelyje naudojant PEMS, nes laboratorijoje bandomose transporto priemonėse paprastai reikia naudoti specialų važiuoklės dinamometro režimą, kad išmetamo teršalų kiekio bandymus būtų galima atlikti neįjungiant saugos įtaisų ir kt.

4.4.4. Atliekant visus atrankinės patikros bandymus transporto priemonė turėtų būti bandoma bent jau pagal reguliuojamąją metodiką. Tai svarbu siekiant įsitikinti, kad transporto priemonė tinkamai veikia, kad tinkamai vykdoma jos techninė priežiūra, arba patikrinti kitus panašius aspektus, dėl kurių nepagrįstai padidėtų išmetamas teršalų kiekis.

4.4.5. Siekiant nustatyti manipuliavimo įtaisų arba strategijų buvimą pagal A atvejį, transporto priemones reikia bandyti keičiant reglamentuojamas bandymo sąlygas, t. y. taikyti *modifikuotas sąlygas*. Modifikuotos sąlygos nėra nustatytos ir jas galima nustatyti atsižvelgiant į poreikį aptikti tam tikrų technologijų veikimą pagal išsamų parametrų rinkinį ir išsaugoti nenuspėjamumą.

4.4.6. Susitariančiųjų šalių institucijos užtikrina, kad būtų laikomasi draudimo naudoti manipuliavimo įtaisus ir taikyti manipuliavimo strategijas, susijusius su išmetamaisiais teršalais. Jei aptinkamas su išmetamaisiais teršalais susijęs manipuliavimo įtaisas arba strategija, rinkos priežiūros institucijos vadovaujasi Reglamento (ES) 2018/858 XI skyriaus „Apsaugos sąlygos“ nuostatomis arba lygiavertėmis kitų susitariančiųjų šalių nuostatomis.

4.4.7. Susitariančiųjų šalių institucijos užtikrina vienodą atrankinės patikros bandymų vertinimo kriterijų taikymą, atsižvelgdamos į naujausią Europos Komisijos arba lygiaverčių kitų susitariančiųjų šalių institucijų paskelbtų atitinkamų neprivalomų gairių redakciją ir ES keitimosi informacija apie vykdymą forumo ar panašaus kitos susitariančiosios šalies subjekto turimą informaciją.

4.5. Susitariančiųjų šalių ir pripažintų trečiųjų šalių vaidmenys ir pareigos

4.5.1. Susitariančiosios šalys ir pripažintos trečiosios šalys pagal 4.4.1 punktą gali atlikti atrankinės patikros bandymus, kad nustatytų manipuliavimo įtaisus ir manipuliavimo strategijas, susijusius su išmetamaisiais teršalais.

7 priedas. 1 priedėlis

AES ir BES vertinimo ir patvirtinimo metodika

Šiame priedėlyje pateikiamas struktūrinis papildomų išmetamųjų teršalų strategijų (AES) ir pagrindinių išmetamųjų teršalų strategijų (BES) vertinimo ir patvirtinimo metodas.

1. AES ir BES dokumentai

1.1. Gamintojai savo BES techninį aprašymą pagal 2 priedėlio nuostatas įtraukia į išplėstinį dokumentų rinkinį.

1.2. Gamintojai dokumentuoja visas AES, galbūt praleisdami tam tikrą papildomą AES pagal 1.5 punktą. Gamintojai pagrindžia dokumentuoto AES naudojimą remdamiesi vienu ar keliais iš šių kriterijų:

a. AES yra būtina saugiam transporto priemonės eksploatavimui;

b. AES yra būtina, kad būtų išvengta staigios ir nepataisomos žalos galios pavaros ([1]) komponentui;

c. AES yra aktyvi tik užvedant variklį.

d. AES yra būtina dėl išmetamųjų teršalų kontrolės sistemos fizinių apribojimų.

1.3. Dėl kiekvienos dokumentuotos AES gamintojai pateikia:

— AES techninių motyvų aprašymą. Tai pagrindžiama patvirtinamaisiais įrodymais, pavyzdžiui, patvarumo bandymais arba rizikos analize, įrodančiais, kodėl AES yra techniškai būtina;

— tikslių sąlygų, dėl kurių AES aktyvuojama ir deaktyvuojama, aprašymą. Tai atitinkamai apima variklio parametrus, aplinkos parametrus ir visas kitas susijusias sąlygas;

— AES poveikio išmetamam teršalų ir CO_2 kiekiui, kai ji veikia, įvertį;

— numatomo AES aktyvavimo greičio transporto priemonių naudojimo metu įvertį.

1.4. 1.3 punkte nurodyta informacija pagal 2 priedėlio nuostatas įtraukiama į išplėstinį dokumentų rinkinį.

1.5. Gamintojai gali neįtraukti AES į išplėstinį dokumentų rinkinį, jeigu jos atitinka vieną ar daugiau iš šių sąlygų:

— dėl aktyvuotos AES neviršijamos JT taisyklėje Nr. 154 nustatytos ribinės vertės;

— dėl aktyvuotos AES nesumažėja išmetamųjų teršalų kontrolės sistemų veiksmingumas;

— sąlygos, dėl kurių aktyvuojama AES, iš esmės įtrauktos į bandymų procedūras.

2. AES ir BES vertinimas

2.1. Institucijos patvirtina BES, kuri atitinka 1.1 punkte nustatytus dokumentų reikalavimus.

([1]) Kaip apibrėžta 1958 m. ir 1998 m. JT EEK susitarimų bendrajame nutarime Nr. 2 (M.R.2).

2.2. Institucijos patvirtina dokumentuotą AES, jei tai techniškai pagrįsta vienu ar keliais kriterijais pagal 1.2 punktą, su sąlyga, kad tenkinami ir šie kriterijai:

— AES techniniai motyvai yra priimtini ir pagrįsti tinkamais įrodymais;

— sąlygos, dėl kurių AES aktyvuojama ir deaktyvuojama, nustatomos atsižvelgiant į atitinkamų išmetamųjų teršalų kontrolės sistemų technines charakteristikas, o ne į ribines sąlygas ar kitas sąlygas, taikomas atliekant reglamentuojamą bandymą.

3. AES ir BES patvirtinimas

Tipo patvirtinimo institucija patvirtina gamintojo pateiktą AES ir BES, remdamasi išplėstinio dokumentų rinkinio turiniu.

Išplėstinis dokumentų rinkinys turi būti ne didesnis kaip 100 puslapių.

Prireikus išplėstas dokumentų rinkinys gali būti papildytas priedais ir kitais pridedamais dokumentais su papildomais duomenimis. Kaskart, kai padaroma AES pakeitimų, gamintojas tipo patvirtinimo institucijai perduoda naują išplėsto dokumentų rinkinio redakciją (su pažymėtais pakeitimais). Tipo patvirtinimo institucija įvertina ir patvirtina naująją papildomos TIS versiją.

Į išplėstą dokumentų rinkinį įtraukiama deklaracija dėl šioms AES / BES kontroliuoti naudojamos programinės įrangos versijų ir kalibravimų, įskaitant atitinkamas šių programinių įrangų ir kalibravimų kontrolines sumas ar pamatines vertes ir nurodymus institucijai apie tai, kaip nuskaityti kontrolines sumas ar pamatines vertes. Ši deklaracija atnaujinama ir siunčiama tipo patvirtinimo institucijai, kuri saugo tokį išplėstinį dokumentų rinkinį kiekvieną kartą, kai yra nauja programinės įrangos versija arba kalibravimas, kurie turi įtakos AES / BES. Gamintojai gali prašyti naudoti kontrolinės sumos alternatyvą, jei ja užtikrinamas lygiavertis programinės įrangos versijos ir kalibravimo valdymo atsekamumo lygis.

Į išplėstą dokumentų rinkinį taip pat įtraukiama gamintojo deklaracija, kurioje nurodoma, kad manipuliavimo įtaisų ar manipuliavimo strategijų nėra. Išplėsto dokumentų rinkinio patvirtinimas nėra įrodymas, kad manipuliavimo įtaisų ar manipuliavimo strategijų nėra.

7 priedas. 2 priedėlis

Dokumentų rinkiniai

Oficialių dokumentų rinkinys

Gamintojas gali naudoti vieną oficialių dokumentų rinkinį keliems tipo patvirtinimams atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį. Oficialių dokumentų rinkinyje pateikiama ši informacija:

Punktas	Paaiškinimas
1. Tipo patvirtinimo atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį numeris (-iai)	Tipo patvirtinimų atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, kuriems taikoma ši BECS-AECS deklaracija, numerio (-ių) sąrašas: be to, tipo patvirtinimo nuoroda, programinės įrangos nuoroda, kalibravimo numeris arba kiekvienos versijos ir kiekvieno atitinkamo valdymo bloko, pvz., variklio ir papildomo išmetamųjų teršalų apdorojimo valdymo įtaisų, kontrolinės sumos
Programinės įrangos ir kalibravimo versijos nuskaitymo metodas	Pvz., nuskaitymo priemonės paaiškinimas
2. Pagrindinės teršalų išmetimo strategijos	
Pagrindinė TIS x	x strategijos aprašymas
Pagrindinė TIS y	y strategijos aprašymas
3. Papildomos teršalų išmetimo strategijos	
Papildomų TIS pristatymas	Papildomų TIS hierarchiniai ryšiai: kuriai papildomai TIS teikiama pirmenybė, jei jų yra daugiau nei viena
Papildoma TIS x	— Papildomos TIS aprašymas ir pagrindimas — Išmatuoti ir (arba) sumodeliuoti papildomos TIS aktyvavimo parametrai — Kiti papildomai TIS aktyvuoti naudojami parametrai — Išmetamo teršalų ir CO_2 kiekio padidėjimas naudojant AES, palyginti su BES — Numatomo AES aktyvavimo greičio transporto priemonių naudojimo metu įvertis
Papildoma TIS y	Žr. pirmiau.

Išplėstas duomenų rinkinys

Išplėsto dokumentų rinkinio struktūra turi būti tokia:

Išplėstas AECS taikymo dokumentų rinkinys Nr. YYY/OEM

Dalys	Skirsnis	Punktas	Paaiškinimas
Įvadiniai dokumentai		Įvadinis raštas tipo patvirtinimo institucijai	Dokumento nuoroda su redakcija, dokumento parengimo data, gamintojo organizacijai priklausančio susijusio asmens parašas
		Redakcijų lentelė	Su kiekviena redakcija susijusių pakeitimų turinys: nurodant, kokia dalis buvo pakeista
		Susijusių tipų (atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį) aprašymas	
		Pridedamų dokumentų lentelė	Visų pridėtų dokumentų sąrašas

Dalys	Skirsnis	Punktas	Paaiškinimas
		Kryžminės nuorodos	(Nurodoma, kur rasti kiekvieną reglamento reikalavimą)
		Deklaracija dėl manipuliavimo įtaisų ir manipuliavimo strategijų nebuvimo	+ parašas
Pagrindinis dokumentas	0	Akronimai ir santrumpos	
	1	BENDRASIS APRAŠYMAS	
	1.1.	Bendras variklio pristatymas	Pagrindinių charakteristikų aprašymas: variklio darbinis tūris, papildomas išmetamųjų teršalų apdorojimas,…
	1.2.	Bendra sistemos architektūra	Sistemos struktūrinė schema: jutiklių ir pavarų sąrašas, variklio bendrųjų funkcijų paaiškinimas
	1.3.	Programinės įrangos ir kalibravimo versijos rodmenys	Pvz., nuskaitymo priemonės paaiškinimas
	2.	Pagrindinės teršalų išmetimo strategijos	
	2.x	Pagrindinė TIS x	x strategijos aprašymas
	2.y	Pagrindinė TIS y	y strategijos aprašymas
	3.	Papildomos teršalų išmetimo strategijos	
	3.0	Papildomų TIS pristatymas	Papildomų TIS hierarchiniai ryšiai: aprašymas ir pagrindimas (pvz., sauga, patikimumas ir kt.)
	3.x	Papildoma TIS x	3.x.1. AES pagrindimas 3.x.2. AES charakteristikų išmatuotieji ir (arba) sumodeliuotieji parametrai 3.x.3. AES veikimo režimas. Taikomi parametrai 3.x.4. AES poveikis išmetamam teršalų ir CO_2 kiekiui 3.x.5 Numatomo AES aktyvavimo greičio transporto priemonių naudojimo metu įvertis
	3.y	Papildoma TIS y	3.y.1 3.y.2 ir t. t.
	100 puslapių apribojimas taikomas iki šios vietos		
	Priedas		Tipų, kuriems taikoma ši pagrindinė ir (arba) papildoma TIS, sąrašas: pateikiant tipo patvirtinimo nuorodą, programinės įrangos nuorodą, kalibravimo numerį, kiekvienos versijos ir kiekvieno atitinkamo valdymo bloko (variklio ir (arba) papildomo išmetamųjų teršalų apdorojimo, jei yra) kontrolines sumas

Dalys	Skirsnis	Punktas	Paaiškinimas
Pridedami dokumentai		Techninė pastaba dėl AES pagrindimo Nr.°xxx	Rizikos vertinimas arba pagrindimas bandymu, arba staigaus gedimo pavyzdys, jei yra
		Techninė pastaba dėl AES pagrindimo Nr.°yyy	
		Bandymų ataskaita, susijusi su konkretaus papildomos TIS poveikio kiekybiniu įvertinimu	Visų atliktų konkrečių papildomų TIS pagrindimo bandymų ataskaita, išsami informacija apie bandymo sąlygas, transporto priemonės aprašymas ir bandymų datos, poveikis išmetamų teršalų ir (arba) CO_2 kiekiui, kai papildoma TIS veikia ir kai ji neveikia

8 PRIEDAS

6 tipo bandymas

(išmetamo anglies viendeginio ir angliavandenilių vidutinio kiekio patikra po šaltojo užvedimo, esant žemai aplinkos oro temperatūrai)

1. Įvadas

Šis priedas taikomas tik transporto priemonėms su kibirkštinio uždegimo varikliais. Jame aprašoma reikalinga įranga ir 6 tipo bandymo metodika, apibrėžta šios taisyklės 5.3.5 punkte, anglies monoksido ir angliavandenilių išmetamam kiekiui patikrinti, esant žemai aplinkos temperatūrai. Šiame priede aptariamos temos:

a) įrangos reikalavimai;

b) bandymo sąlygos;

c) bandymo metodikos ir duomenų reikalavimai.

2. Bandymų įranga

2.1. Santrauka

2.1.1. Šiame skyriuje aptariama įranga, reikalinga transporto priemonių su kibirkštinio uždegimo išmetamųjų teršalų bandymams žemoje aplinkos oro temperatūroje. Jeigu 6 tipo bandymui nėra nustatyta konkrečių reikalavimų, reikalinga įranga ir specifikacijos turi atitikti šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priede (su priedėliais) nustatytus I tipo NEDC bandymo reikalavimus. Šio priedo 2.2–2.6 punktuose aprašomi nuokrypiai, taikytini 6 tipo bandymui žemoje aplinkos oro temperatūroje.

2.2. Važiuoklės dinamometras

2.2.1. Turi būti taikomi šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo 1 priedėlyje nustatyti reikalavimai. Dinamometras turi būti sureguliuotas taip, kad būtų galima imituoti transporto priemonės naudojimą kelyje, esant 266 K (–7 °C) temperatūrai. Sureguliavimą galima atlikti atsižvelgiant į kelio apkrovos jėgos profilį, esant 266 K (–7 °C) temperatūrai. Kita galimybė – pakoreguoti pagal šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo 7 priedėlį nustatytą pasipriešinimą riedėjimui, 10 proc. sumažinant transporto priemonės saviriedos trukmę. Techninė tarnyba gali patvirtinti kitus metodus, taikytinus riedėjimo pasipriešinimui nustatyti.

2.2.2. Kalibruojant dinamometrą, taikomi šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo 1 priedėlio nuostatos.

2.3. Ėminių ėmimo sistema

2.3.1. Turi būti taikomos šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo 2 priedėlio ir 3 priedėlio nuostatos.

2.4. Analizės įranga

2.4.1. Turi būti taikomos šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo 3 priedėlio nuostatos, tačiau tik atliekant bandymus anglies monoksido, anglies dioksido ir bendram angliavandenilių kiekiui nustatyti.

2.4.2. Kalibruojant analitinę įrangą, taikomos šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo nuostatos.

2.5. Dujos

2.5.1. Turi būti taikomos šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo 3 priedėlio 3 punkto nuostatos, jeigu jos yra susijusios.

2.6. Papildoma įranga

2.6.1. Tūriui, temperatūrai, slėgiui ir oro drėgmei matuoti naudojamai įrangai taikomos šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo 4.6 punkto nuostatos.

3. Bandymo seka ir degalai

3.1. Bendrieji reikalavimai

3.1.1. A8/1 paveiksle pateiktoje bandymo atlikimo sekoje nurodomi veiksmai, kuriuos reikia atlikti per 6 tipo bandymą. Vidutinė aplinkos oro temperatūra, veikianti bandomąją transporto priemonę: 266 K (–7 °C) ±3 K, neturi būti mažesnė nei 260 K (–13 °C) arba didesnė nei 272 K (–1 °C).

Temperatūra negali nukristi žemiau nei 263 K (–10 °C) arba viršyti 269 K (–4 °C) ilgiau kaip tris minutes iš eilės.

3.1.2. Per bandymą kontroliuojama bandymo kameros temperatūra turi būti matuojama aušinimo ventiliatoriaus pučiamo oro sraute (šio priedo 5.2.1 punktas). Pateikiama aplinkos temperatūra turi būti aritmetinis bandymo kameros temperatūrų, pamatuotų vienodais laiko tarpais, ne ilgesniais kaip 1 minutė, vidurkis.

3.2. Bandymų tvarka

Pirmosios dalies miesto ciklą pagal šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo A4a/1 paveikslą sudaro keturi paprastieji miesto ciklai, kurie kartu sudaro užbaigtą pirmosios dalies ciklą.

3.2.1. Variklis užvedamas, ėminiai pradedami imti ir pirmasis ciklas atliekamas pagal šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo A4a/1 lentelę ir A4a/1 paveikslą.

3.3. Pasirengimas bandymui

3.3.1. Bandomajai priemonei taikomos šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo 3.2 punkto nuostatos. Dinamometru nustatant lygiavertę inercinę masę taikomos šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo 6.2.1 punkto nuostatos.

A8/1 pav.

Bandymo žemoje aplinkos temperatūroje metodika

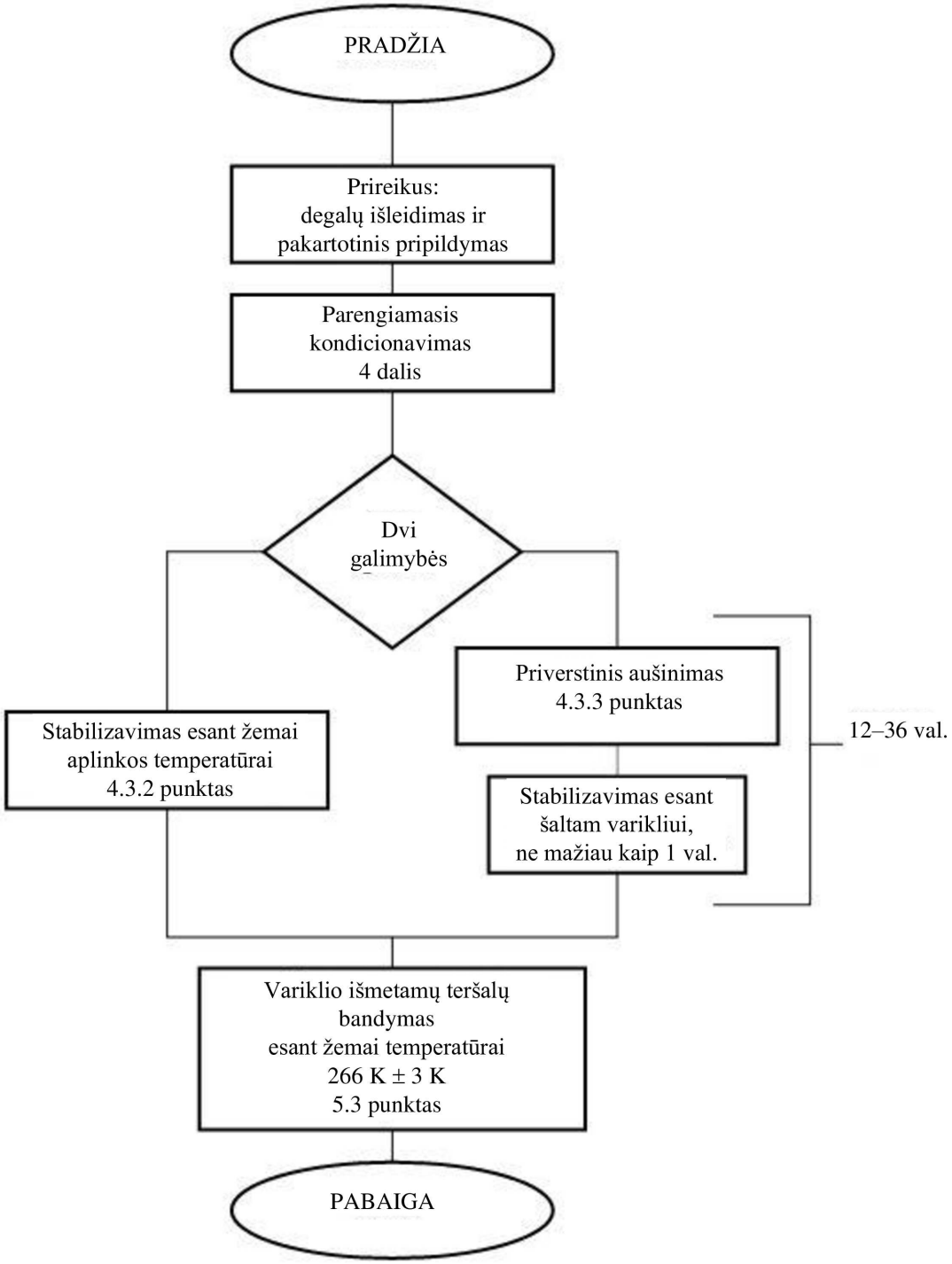

3.4. Bandymo degalai

3.4.1. Bandymo degalai turi atitikti šios taisyklės 10 priedo 2 dalyje pateiktas specifikacijas.

3.5. Naudojami mažai CO2 išmetančiai transporto priemonei (VL) taikomi kelio apkrovos koeficientai. Jei VL nėra, taikoma daug CO2 išmetančiai transporto priemonei (VH) nustatyta kelio apkrova. Tokiu atveju VH turi būti apibrėžta pagal JT taisyklės Nr. 154 B4 priedo 4.2.1.1.1 punktą. Jei taikomas interpoliacijos metodas, VL ir VH turi būti nurodytos pagal JT taisyklės Nr. 154 B4 priedo 4.2.1.1.2 punktą. Dinamometras sureguliuojamas taip,

kad būtų galima modeliuoti transporto priemonės naudojimą kelyje, esant −7 °C temperatūrai. Tokį sureguliavimą galima atlikti atsižvelgiant į kelio apkrovos jėgos vertes, esant −7 °C temperatūrai. Kita galimybė – nustatytą pasipriešinimo judėjimui koeficientą galima sureguliuoti pagal 10 proc. saviriedos trukmės sumažėjimą. Techninė tarnyba gali patvirtinti kitus pasipriešinimo judėjimui koeficiento nustatymo metodus.

4. Transporto priemonės kondicionavimas iki bandymo

4.1. Santrauka

4.1.1. Kad teršalų išmetimo nustatymo bandymus garantuotai būtų galima pakartoti, bandomos transporto priemonės turi būti kondicionuojamos vienodai. Kondicionuojant vykdomas parengiamasis važiavimo ciklas ant važiuoklės dinamometro, po kurio prieš teršalų išmetimo bandymą pagal šio priedo 4.3 punktą atliekamas transporto priemonės stabilizavimas.

4.2. Parengiamasis kondicionavimas

4.2.1. Į degalų baką(-us) turi būti pripilta nurodytų bandymo degalų. Jeigu degalų bake (-uose) esantys degalai neatitinka šio priedo 3.4.1 punkto specifikacijų, prieš įpilant degalų tie degalai iš degalų bako (-ų) išpilami. Bandymo degalų temperatūra turi būti 289 K (+16 °C) arba mažesnė. Atliekant pirmiau nurodytus veiksmus, degalų garavimo kontrolės sistema neturi būti nei neįprastu būdu prapučiama oru, nei apkraunama.

4.2.2. Transporto priemonė nuvaroma į bandymo kamerą ir pastatoma ant važiuoklės dinamometro.

4.2.3. Pirminį kondicionavimą sudaro vienas užbaigtas važiavimo ciklas (pirma ir antra dalys) pagal šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo A4a/1 ir A4a/2 lenteles ir A4a/1 paveikslą. Gamintojo prašymu transporto priemonių su kibirkštinio uždegimo varikliais pirminis kondicionavimas gali būti atliekamas taikant vieną pirmosios dalies ir du antrosios dalies važiavimo ciklus.

4.2.4. Bandymo kameros temperatūra kondicionavimo metu turi būti gana vienoda ir neturi viršyti 303 K (30 °C).

4.2.5. Varomųjų ratų padangų slėgis nustatomas pagal šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo 6.2.3 punkto nuostatas.

4.2.6. Pasibaigus transporto priemonės kondicionavimui prieš bandymą, per 10 minučių jos variklis turi būti užgesintas.

4.2.7. Išskirtiniais atvejais, jeigu prašo gamintojas ir jeigu patvirtina techninė tarnyba, galima prieš bandymą transporto priemonę kondicionuoti papildomai. Techninė tarnyba taip pat gali nustatyti, kad prieš bandymą būtina atlikti papildomą kondicionavimą. Papildomą pirminį kondicionavimą sudaro vienas ar daugiau pirmos dalies važiavimo ciklų, kaip aprašyta šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo A4a/1 lentelėje ir A4a/1 paveiksle. Papildomo kondicionavimo apimtis registruojama bandymo ataskaitoje.

4.3. Transporto priemonės būklės stabilizavimo metodai

4.3.1. Prieš pradedant išmetamųjų teršalų nustatymo bandymą, transporto priemonės būklei stabilizuoti naudojamas vienas iš dviejų nurodytų metodų, pasirenkamas gamintojo.

4.3.2. Standartinis metodas

Prieš pradedant išmetamųjų teršalų bandymą, transporto priemonė žemoje aplinkos temperatūroje laikoma ne trumpiau kaip 12 ir ne ilgiau kaip 36 valandas. Per šį laikotarpį turi būti palaikoma tokia vidutinė aplinkos temperatūra (matuojama sausuoju termometru):

kiekvieną šio laikotarpio valandą 266 K (–7 °C) ±3 K ir neturi būti žemesnė kaip 260 K (–13 °C) ir aukštesnė kaip 272 K (–1 °C). Be to, ilgiau kaip 3 minutes iš eilės temperatūra negali nukristi žemiau nei iki 263 K (–10 °C) ir pakilti daugiau nei iki 269 K (–4 °C).

4.3.3. Priverstinio aušinimo metodas

Prieš pradedant išmetamųjų teršalų nustatymo bandymą esant žemai aplinkos temperatūrai, transporto priemonė žemoje aplinkos temperatūroje turi būti laikoma ne ilgiau kaip 36 valandas.

4.3.3.1. Per šį laikotarpį transporto priemonė neturi būti laikoma aukštesnėje kaip 303 K (30 °C) temperatūroje.

4.3.3.2. Transporto priemonę galima aušinti priverstinai, kad jos temperatūra atitiktų nurodytą bandymo temperatūrą. Jeigu aušinimui naudojami ventiliatoriai, jie turi būti pastatyti vertikaliai – taip, kad pirmiausia būtų aušinamas variklis ir jėgos pavara, o ne karterio dugninė. Ventiliatorių statyti po transporto priemone negalima.

4.3.3.3. Aplinkos temperatūrą reikia griežčiau kontroliuoti tik tada, kai transporto priemonė ataušinama iki 266 K (– 7 °C) ± 2 K, kaip nustatyta pagal būdingą alyvos temperatūrą.

Būdingoji alyvos temperatūra – alyvos temperatūra, pamatuota ne karterio dugninės paviršiuje arba dugne, bet viduryje. Jeigu stebimos dvi arba daugiau skirtingų alyvos vietų, jos turi atitikti temperatūros reikalavimus.

4.3.3.4. Prieš išmetamųjų teršalų nustatymo bandymą esant žemai aplinkos temperatūrai, transporto priemonė po to, kai buvo ataušinta iki 266 K (– 7 °C) ±2 K temperatūros, turi būti laikoma bent valandą. Per tą laiką aplinkos temperatūra (matuojama sausuoju termometru) turi būti vidutiniškai 266 K (– 7 °C) ±3 K ir neturi būti žemesnė kaip 260 K (– 13 °C) arba aukštesnė kaip 272 K (– 1 °C).

Be to, temperatūra negali nukristi žemiau nei iki 263 K (–10 °C) arba pakilti daugiau kaip iki 269 K (–4 °C) ilgiau kaip tris minutes iš eilės.

4.3.4. Jeigu transporto priemonės būklė stabilizuojama atskiroje vietoje taikant 266 K (– 7 °C) temperatūrą ir iš ten į bandymo kamerą transporto priemonė varoma per vietą, kurioje temperatūra yra aukštesnė, transporto priemonės būklė bandymo kameroje iš naujo stabilizuojama šešis kartus ilgesnį laikotarpį nei laikotarpis, kai transporto priemonę veikė aukštesnė temperatūra. Per tą laiką aplinkos temperatūra (matuojama sausuoju termometru) turi būti vidutiniškai 266 K (– 7 °C) ±3 K ir neturi būti žemesnė kaip 260 K (– 13 °C) arba aukštesnė kaip 272 K (– 1 °C).

Be to, temperatūra negali nukristi žemiau nei iki 263 K (–10 °C) arba pakilti daugiau kaip iki 269 K (–4 °C) ilgiau kaip tris minutes iš eilės.

5. Dinamometro procedūra

5.1. Santrauka

5.1.1. Išmetamųjų teršalų ėminiai imami taikant bandymo procedūrą, sudarytą iš pirmos dalies važiavimo ciklo (šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo A4a/1 lentelė ir A4a/1 paveikslas). Variklio užvedimas, nedelsiant pradėtas ėminių ėmimas, pirmosios dalies ciklo taikymas ir variklio užgesinimas – tai užbaigtas bandymas, atliekamas esant žemai aplinkos temperatūrai ir kurio bendra trukmė yra 780 sekundžių. Išmetamieji teršalai atskiedžiami aplinkos oru ir nuolat analizei imamas proporcingas ėminių kiekis. Į maišą surinktose išmetamosiose dujose nustatomas angliavandenilių, anglies monoksido ir anglies dvideginio kiekis. Kartu paimtame skiedimo oro ėminyje taip pat panašiai nustatomas anglies monoksido, bendras angliavandenilių ir anglies dioksido kiekis.

5.2. Dinamometro veikimas

5.2.1. Aušinimo ventiliatorius

5.2.1.1. Aušinimo ventiliatorius pastatomas taip, kad aušinimo oro srautas būtų tinkamai nukreiptas į radiatorių (aušinimas vandeniu) arba į oro įleidimo angą (aušinimas oru) ir transporto priemonę.

5.2.1.2. Jei transporto priemonių variklis yra priekyje, ventiliatorius pastatomas prieš transporto priemonę, 300 mm atstumu. Jei transporto priemonių variklis yra gale arba jeigu pirmiau aprašytu būdu pastatyti ventiliatoriaus neįmanoma, aušinimo ventiliatorius turi būti pastatytas taip, kad transporto priemonei aušinti būtų tiekiama pakankamai oro.

5.2.1.3. Ventiliatorius turi būti toks, kad 10–50 km/h intervale oro linijinis greitis ties ventiliatoriaus pūtimo anga skirtųsi nuo atitinkamo ritinio greičio ne daugiau kaip ±5 km/h. Pasirinkto pūstuvo charakteristikos turi būti tokios:

a) plotas: bent 0,2 m^2;

b) apatinio krašto aukštis virš žemės paviršiaus – apie 20 cm.

Kita galimybė – pūstuvo pučiamo oro srauto linijinis greitis turi būti bent 6 m/s (21,6 km/h). Gamintojo prašymu specialioms transporto priemonėms (pvz., furgonams, visureigiams) aušinimo ventiliatoriaus pastatymo aukštį galima pakeisti.

5.2.1.4. Turi būti taikomas dinamometro būgnu (-ais) išmatuotas transporto priemonės greitis (šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo 1 priedėlio 1.2.6 punktas).

5.2.2. Rezervuota

5.2.3. Turėtų būti atliekami parengiamieji bandymo ciklai, jei būtina nustatyti, kaip geriausiai įjungti akceleratoriaus ir stabdžių valdiklius, kad ciklas būtų kuo panašesnis į teorinį ciklą ir nepažeistų nustatytų ribų, arba leidžiama reguliuoti ėminių ėmimo sistemą. Toks važiavimas atliekamas prieš A8/1 paveiksle nurodytą „PRADŽIĄ“.

5.2.4. Oro drėgnis turi būti visai mažas, kad ant dinamometro ritinio(-ių) nevyktų kondensacija.

5.2.5. Dinamometras turi būti kruopščiai įšildytas pagal dinamometro gamintojo nurodymus ir taikant metodikas arba kontrolės metodus, kuriomis garantuojamas likutinės trinties jėgos stabilumas.

5.2.6. Jeigu dinamometro guoliai įšildomi ne atskirai, nuo dinamometro įšildymo iki išmetamųjų teršalų bandymo pradžios neturi praeiti daugiau kaip 10 minučių. Jeigu dinamometro guoliai yra įšildomi atskirai, išmetamųjų teršalų bandymas turi būti pradėtas ne vėliau kaip po 20 minučių nuo dinamometro įšildymo.

Jei dinamometro trinties nuostolius galima stabilizuoti neįšildant dinamometro, bandymą galima pradėti pagal dinamometro gamintojo rekomendacijas. Atsakingos institucijos prašymu gamintojas pateikia sistemų patvirtinimo dokumentus.

5.2.7. Dinamometro galia, jei ji turi būti reguliuojama neautomatiniu būdu, turi būti nustatyta ne anksčiau kaip prieš valandą iki išmetamųjų teršalų nustatymo bandymo pradžios. Transporto priemonė neturi būti naudojama reguliavimui atlikti. Jei dinamometro galios parametrai yra reguliuojami automatiškai, jie gali būti nustatomi bet kuriuo metu prieš bandymo pradžią.

5.2.8. Prieš pradedant išmetamųjų teršalų nustatymo bandymo važiavimo ciklą, kameros temperatūra turi būti 266 K (– 7 °C) ± 2 K, matuojant aušinimo ventiliatoriaus aušinamo oro srovėje ne didesniu kaip 1,5 m atstumu nuo transporto priemonės.

5.2.9. Veikiant transporto priemonės varikliui, šildymo ir ledo tirpdymo įtaisai turi būti išjungti.

5.2.10. Registruojamas bendras nuvažiuotas atstumas arba ritinio sūkių skaičius.

5.2.11. Bandymą atliekant su keturis varomuosius ratus turinčia transporto priemone, turi būti taikomas dviejų varomųjų ratų režimas. Bendra kelio apkrovos jėga, taikoma dinamometrui nustatyti, yra apskaičiuojama transporto priemonę naudojant pirminiu projektiniu važiavimo režimu. Bandymą atliekant su keturis varomuosius ratus turinčia transporto priemone, taikomas dviejų varomųjų ratų režimas.

5.3. Bandymo atlikimas

5.3.1. Užvedant variklį, atliekant bandymą ir imant išmetamųjų dujų ėminius, taikomos šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo 6.4 punkto nuostatos, išskyrus 6.4.1.2 punktą. Ėminius pradedama imti prieš užvedant variklį arba pradedant variklio užvedimo veiksmus ir baigiama imti po 780 sekundžių, pasibaigus pirmosios dalies (miesto važiavimo ciklas) paskutinio pirminio ciklo variklio tuščiosios eigos galutiniam etapui.

Pirmasis transporto priemonės važiavimo ciklas pradedamas 11 sekundžių tuščiosios eigos etapu, kuris prasideda iš karto, kai tik įjungiamas variklis.

5.3.2. Siekiant išanalizuoti paimtus išmetamųjų dujų ėminius, taikomos šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo 6.5 punkto nuostatos, išskyrus 6.5.2 punktą. Analizuodama paimtus išmetamųjų dujų ėminius, techninė tarnyba turi pasirūpinti, kad išmetamųjų dujų ėminių surinkimo maišuose nesikondensuotų vandens garai.

5.3.3. Siekiant apskaičiuoti išmestų teršalų masę, taikomos šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priedo 6.6 punkto nuostatos.

5.4. Papildomi reikalavimai, taikomi hibridinėms elektrinėms transporto priemonėms

5.4.1. OVC transporto priemonių išmetamų teršalų matavimai atliekami tomis pačiomis sąlygomis, kaip apibrėžta I tipo bandymo B sąlygoje (šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 14 priedo 3.1.3 ir 3.2.3 punktai).

5.4.2. NOVC transporto priemonių išmetamų teršalų matavimai atliekami tomis pačiomis sąlygomis kaip per I tipo NEDC bandymą, kaip nurodyta šios taisyklės su 07 serijos pakeitimais 4a priede.

9 PRIEDAS

Apsauga nuo klastojimo, saugumas ir kibernetinis saugumas

1. Įvadas

Šiame priede nustatomos apsaugos nuo klastojimo, saugumo ir kibernetinio saugumo sistemų tipo patvirtinimo priemonės.

2. Terminų apibrėžtys

Šiame priede vartojamų terminų apibrėžtys pateiktos JT taisyklėje Nr. 155.

Išpuoliai – bandymai klastoti, bandymai apeiti saugumo priemones ir kibernetiniai išpuoliai.

3. Tipo patvirtinimo reikalavimai

3.1. Gamintojų pareigos

Gamintojas yra atsakingas už tai, kad tam tikro tipo (atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį) transporto priemonėje būtų įdiegtos pakankamos apsaugos nuo klastojimo, saugumo ir kibernetinio saugumo priemonės, kad transporto priemonė būtų atspari klastojimui ir grėsmėms kibernetiniam saugumui bei saugumui, kylančioms visais jos gyvavimo ciklo etapais.

Kad ši atsakomybė būtų įgyvendinama, visų toliau nurodytų sistemų saugumo spragos, dėl kurių gali būti klastojami duomenys, turi būti kuo labiau sumažintos, remiantis geriausiomis tipo patvirtinimo metu turimomis žiniomis:

a) degalų ir reagentų įpurškimo sistemų;

b) variklio ir variklio valdymo blokų;

c) traukos baterijų ir susijusių valdymo sistemų;

d) odometro;

e) taršos kontrolės sistemų;

f) elektros variklio ir susijusių valdymo blokų;

g) OBFCM įtaiso (netaikoma smulkiesiems gamintojams);

h) OBD sistemos;

i) OBM sistemos (netaikoma smulkiesiems gamintojams) ir

j) EVP.

Laikoma, kad šio reikalavimo laikomasi, kai:

a) transporto priemonės tipas atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį atitinka JT taisyklės Nr. 155 reikalavimus ir

b) gamintojo saugumo spragų / grėsmių analizėje ir rizikos vertinime, kai taikytina, atsižvelgiama į:

   i) dėl degalų ir reagentų įpurškimo sistemos, variklio ir variklio valdymo blokų ir taršos kontrolės sistemų – gamintojo saugumo spragų / grėsmių analizėje ir rizikos vertinime atsižvelgiama bent į aukšto lygio saugumo spragas / grėsmes, saugumo spragų ar išpuolių metodų pavyzdžius ir šio priedo 1 priedėlio 4.1 lentelėje nurodytų rizikos mažinimo priemonių pavyzdžius;

   ii) dėl OBM sistemos, OBD sistemos ir OBFCM įtaiso – gamintojo saugumo spragų / grėsmių analizėje ir rizikos vertinime atsižvelgiama bent į aukšto lygio saugumo spragas / grėsmes, saugumo spragų ar išpuolių metodų pavyzdžius ir šio priedo 1 priedėlio 4.2 lentelėje nurodytų rizikos mažinimo priemonių pavyzdžius;

   iii) dėl odometro – bendras nurodytas atstumas ir bendro atstumo vertės apsaugomos pagal JT taisyklę Nr. 39 su 02 serijos pakeitimais;

iv) dėl traukos baterijų ir susijusių valdymo sistemų, elektros variklio ir susijusių valdymo blokų bei aplinkosauginio transporto priemonės paso – gamintojo saugumo spragų / grėsmių analizėje ir rizikos vertinime atsižvelgiama bent į aukšto lygio saugumo spragas / grėsmes, saugumo spragų ar išpuolių metodų pavyzdžius ir šio priedo 1 priedėlio 4.3 lentelėje nurodytų rizikos mažinimo priemonių pavyzdžius.

Nedarant poveikio JT taisyklės Nr. 155 7.2.2.2 punkto g papunkčio reikalavimams, gamintojas stebi, ar nėra vykdomi sėkmingi išpuoliai prieš bet kurią iš šiame punkte nurodytų sistemų, juos aptinka, reaguoja į juos ir informuoja patvirtinimo instituciją apie sėkmingų išpuolių duomenis.

3.2. Patvirtinimo institucijų pareigos

Nedarant poveikio JT taisyklės Nr. 155 5.1.1 punkto reikalavimams, tipo patvirtinimo institucijos patikrina, ar gamintojo atlikta saugumo spragų / grėsmių analizė ir rizikos vertinimas yra tinkami ir pakankami. Šiuo patikrinimu užtikrinama, kad gamintojas tinkamai valdytų saugumo spragas ir grėsmes, nurodytus 1 priedėlio lentelėse. Remiamasi šiose lentelėse pateiktais pavyzdžiais.

Tipo patvirtinimo institucija gali pareikalauti papildomų dokumentų, kad patikrintų, ar siūlomi rizikos mažinimo veiksmai yra tinkamai įgyvendinti.

Tipo patvirtinimo institucijos raginamos keistis geriausia praktika ir patirtimi ES keitimosi informacija apie vykdymą forume ar panašiame susitariančiosios šalies subjekte.

3.3. Susitariančiųjų šalių institucijų pareigos

Laikydamosi Reglamento (ES) 2018/858 8 straipsnio reikalavimų dėl rinkos priežiūros institucijų pareigų arba lygiaverčių kitų susitariančiųjų šalių nuostatų, susitariančiųjų šalių institucijos reguliariai atlieka bandymus, kad patikrintų, ar apsaugos nuo klastojimo, saugumo ir kibernetinio saugumo priemonės yra pakankamos. Susitariančiųjų šalių institucijos yra atsakingos už transporto priemonių atranką, bandymų metodų taikymą, tolesnę veiklą, ataskaitų teikimą ir taisomąsias arba ribojamąsias priemones.

3.3.1. Transporto priemonių atranka priežiūros tikslais

Atlikdamos priežiūros bandymus, susitariančiųjų šalių institucijos atrenka transporto priemonių tipus atsižvelgdamos į išmetamuosius teršalus, kurie turi būti išbandyti remiantis rizikos vertinimu. Atliekant bandymus pagal 3.3.2 punktą pirmenybė teikiama transporto priemonių tipams (atsižvelgiant į išmetamuosius teršalus), kurie, remiantis rizikos vertinimu, laikomi keliančiais didesnę riziką.

Atliekant rizikos vertinimą atsižvelgiama į šiuos aspektus:

a) įrodymus, kad rinkoje yra plačiai prieinamų veiksmingų klastojimo produktų, skirtų naudoti tam tikrų tipų atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį transporto priemonėse;

b) įrodymus apie žinomas saugumo spragas, darančias poveikį tam tikriems transporto priemonių tipams atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį;

c) įrodymus apie tam tikrų tipų (atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį) transporto priemonių klastojimo atvejų dažnumą (įskaitant, be kita ko, transporto priemonių gamintojų pateiktus OBM duomenis);

d) tam tikriems transporto priemonių tipams atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį priklausančių eksploatuojamų transporto priemonių skaičių;

e) kitą svarbią informaciją, įskaitant pripažintų trečiųjų šalių bandymų rezultatus ir informaciją, kuria keičiamasi ES keitimosi informacija apie vykdymą forume ar panašiame susitariančiosios šalies subjekte.

3.3.2. Bandymų metodai

Susitariančiųjų šalių institucijos gali taikyti bet kokį bandymo metodą, kad nustatytų, ar tam tikram tipui atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį priklausančios transporto priemonės yra pakankamai apsaugotos nuo išpuolių, kurie galėtų turėti įtakos tinkamam 3.1 punkte išvardytų sistemų veikimui. Rinkos priežiūros institucijos raginamos keistis geriausia praktika ir patirtimi ES keitimosi informacija apie vykdymą forume ar panašiame kitos susitariančiosios šalies subjekte.

Prieš atliekant bandymus patikrinama, ar kiekvienos bandomosios transporto priemonės būklė yra gera, visų pirma patikinant, kad 3.1 punkte išvardytos sistemos veikia tinkamai ir kad prieš jas nebuvo įvykdyta su bandymais susijusių išpuolių. Atliekant patikrinimą užtikrinama, kad nėra išsaugotas joks susijęs trikties kodas ir neįsijungia jokia susijusi įspėjamoji lemputė, kad nė viena iš teršalų stebėsenos būsenų nėra „Klaida“ ir kad OBM praneštas klastojimo aptikimo lygis, kaip nurodyta JT taisyklės Nr. 180 dėl vidinės stebėsenos (OBM) 4 priede, yra „Normalus“.

Prireikus atliekant šį patikrinimą taip pat atliekamas *ex ante* 1 tipo arba RDE bandymas atitinkamai pagal JT taisyklę Nr. 154 arba Nr. 168. Išpuolių bandymas atliekamas tik tuo atveju, jei per *ex ante* bandymą gauti išmetamųjų teršalų kiekio rezultatai atitinka taikomas išmetamųjų teršalų ribines vertes.

Regioninių rinkos priežiūros institucijų atliekamais bandymais siekiama atkartoti išpuolius, kurie dėl didelio naudos ir sąnaudų santykio gali būti vykdomi prieš eksploatuojamas tam tikrų tipų atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį transporto priemones. Tai gali būti bandymai suklastoti transporto priemonių duomenis pasinaudojant esamomis saugumo spragomis, susijusiomis su klastojimu, saugumu ir kibernetiniu saugumu, arba įdiegiant rinkoje esančius klastojimo produktus. Išpuoliai atrenkami remiantis 3.3.1 punkte aprašytu rizikos vertinimu.

3.3.3. Bandymo rezultatų vertinimas

Susitariančiosios šalies institucija nustato bandymo rezultatus, įvertindama išpuolio poveikį variklio išmetamiems teršalams arba 3.1 punkte išvardytų sistemų naudojamų duomenų vientisumui, atsižvelgdama į transporto priemonės atsaką į išpuolius. Institucija, atsižvelgdama į išpuolio pobūdį, priima sprendimą dėl vieno ar abiejų aspektų teigiamo bandymo rezultato, poreikio imtis tolesnių veiksmų arba neigiamo bandymo rezultato.

Jei rezultatas yra teigiamas, nebereikia imtis jokių tolesnių veiksmų.

Jei nusprendžiama, kad reikia imtis tolesnių veiksmų, vykdoma 3.3.4 punkte aprašyta veikla.

Jei rezultatas yra neigiamas, vykdoma 3.3.5 punkte aprašyta veikla.

Po išpuolio susitariančiosios šalies institucija gali kondicionuoti transporto priemonę nuvažiuodama ja tam tikrą atstumą per kelis kartus arba kitomis sąlygomis, kurios, jos manymu, yra tinkamos išpuoliui aptikti.

3.3.3.1. Poveikio variklio išmetamų teršalų kiekiui vertinimas (OBM stebimi teršalai)

Po išpuolio ir neprivalomo kondicionavimo atliekamas *ex post* 1 tipo arba RDE bandymas. *Ex ante* ir *ex post* bandymai turi būti to paties tipo. Jeigu atliekami du RDE bandymai, bandymai atliekami tuo pačiu maršrutu, panašiu vairavimo stiliumi ir panašiomis aplinkos ir eismo sąlygomis.

Atlikus *ex post* išmetamo teršalų kiekio bandymą, nustatomas kiekvieno OBM sistemos stebimo teršalo bandymo rezultatas. Bandymo rezultatas laikomas teigiamu, jei pastebimas vienas iš šių aspektų:

a) palyginti su *ex ante* išmetamo teršalų kiekio bandymu, variklio išmetamų teršalų kiekis reikšmingai nepadidėja. Reikšmingas padidėjimas suprantamas kaip variklio išmetamų teršalų kiekio padidėjimas daugiau kaip 100 proc. nuo taikomos išmetamųjų teršalų ribinės vertės ir kai atliekant *ex post* bandymą išmetamųjų teršalų kiekis viršija taikomą OBD ribinę vertę;

b) variklio išmetamų teršalų kiekis gerokai padidėja ir iki 2,5 karto viršija taikomą išmetamųjų teršalų ribinę vertę, o klastojimo aptikimo lygis yra „1 lygis“ arba aukštesnis;

c) variklio išmetamų teršalų kiekis gerokai padidėja iki lygio, kuris yra 2,5 karto arba daugiau didesnis už taikomą išmetamųjų teršalų ribinę vertę, o klastojimo aptikimo lygis yra „2 lygis“ ir atitinkama OBM būsena pasikeitė į būseną „Klaida“.

Jei bandymo rezultatas nėra tiesiogiai teigiamas, transporto priemonė gali būti kondicionuojama toliau, kad OBM sistema turėtų daugiau laiko įvertinti teršalų stebėsenos būseną ir klastojimo aptikimo lygį ir juos pakeisti.

Jei po tolesnio kondicionavimo stebėsenos būsenos arba klastojimo aptikimo lygis nepasikeičia taip, kad būtų gautas teigiamas rezultatas, laikoma, kad reikia imtis tolesnių veiksmų, jei pastebimas vienas iš šių aspektų:

a) variklio išmetamų teršalų kiekis gerokai padidėja ir iki 2,5 karto viršija taikomą išmetamųjų teršalų ribinę vertę, o klastojimo aptikimo lygis yra „0 lygis“;

b) variklio išmetamų teršalų kiekis gerokai padidėja iki lygio, kuris yra 2,5 karto arba daugiau didesnis už taikomą išmetamųjų teršalų ribinę vertę, o atitinkama OBM būsena pasikeitė į būseną „Klaida“ ir klastojimo aptikimo lygis yra „1 lygis“ arba žemesnis.

Jei rezultatas nėra nei teigiamas, nei reikalaujantis tolesnių veiksmų, jis laikomas neigiamu.

Transporto priemonės, kuriose neįrengta OBM sistema, neįtraukiamos į poveikio variklio išmetamų teršalų kiekiui vertinimą pagal šį punktą.

3.3.3.2. Poveikio variklio išmetamų teršalų kiekiui vertinimas (OBM nestebimi teršalai)

Po išpuolio ir neprivalomo kondicionavimo atliekamas *ex post* 1 tipo arba RDE bandymas. *Ex ante* ir *ex post* bandymai turi būti to paties tipo. Jeigu atliekami du RDE bandymai, bandymai atliekami tuo pačiu maršrutu, panašiu vairavimo stiliumi ir panašiomis aplinkos ir eismo sąlygomis.

Atlikus visų išmetamųjų teršalų, kurių OBM sistema nestebi, kiekio *ex post* bandymą, laikoma, kad tolesnių veiksmų reikia imtis tuo atveju, kai teršalų kiekis iš esmės padidėja iki lygio, viršijančio taikytinas OBD ribines vertes, nurodytas JT taisyklės Nr. 154 6.8.2 punkte, o trikčių indikatorius (MI) neįsijungia. Bet kuriuo kitu atveju bandymo rezultatas laikomas teigiamu.

Jei bandymo rezultatas nėra tiesiogiai teigiamas, transporto priemonė gali būti kondicionuojama toliau, kad OBD sistema turėtų daugiau laiko įvertinti padėtį ir aktyvuoti trikčių indikatorių.

3.3.3.3. Poveikio duomenų vientisumui vertinimas

Po išpuolio ir neprivalomo kondicionavimo rezultatas laikomas teigiamu, kai išpuolio metu nepavyksta modifikuoti 3.1 punkte išvardytų sistemų duomenų.

Jei išpuolio metu sėkmingai modifikuojami 3.1 punkte išvardytų sistemų duomenys, susitariančiosios šalies institucija rezultatus įvertina pagal šiuos du kriterijus:

a) poveikį: kokia yra duomenų modifikavimo svarba atsižvelgiant į poveikį aplinkai;

b) atsaką: ar transporto priemonė sureagavo tinkamai pateikdama informaciją apie modifikuotų duomenų netinkamumą.

Kai poveikis laikomas nereikšmingu, rezultatas laikomas teigiamu.

Kai poveikis laikomas reikšmingu, o institucija mano, kad atsakas yra tinkamas, rezultatas laikomas teigiamu.

Kai poveikis laikomas reikšmingu, o atsakas laikomas netinkamu, laikoma, kad reikia imtis tolesnių veiksmų. Tokiais atvejais rinkos priežiūros institucija kreipiasi į gamintoją, kad informuotų jį apie bandymo rezultatus, transporto priemonės charakteristikas ir atliktų bandymų pobūdį.

Gamintojas gali pasiūlyti atlikti papildomą kondicionavimą, kad transporto priemonė turėtų daugiau laiko reaguoti į išpuolį, arba pakartoti bandymus naudojant panašias transporto priemones. Po tolesnio kondicionavimo arba atlikus pakartotinius bandymus, įvertinamas transporto priemonės atsakas. Jei susitariančiosios šalies institucija vis dar mano, kad transporto priemonės atsakas yra netinkamas, turi būti patvirtinta, kad reikia imtis tolesnių veiksmų. Jei transporto priemonės atsakas laikomas tinkamu, rezultatas laikomas teigiamu.

3.3.4. Tolesni veiksmai

Jei įvykdžius išpuolį buvo gautas rezultatas, rodantis, kad reikia imtis tolesnių veiksmų, rezultatas išsamiai išnagrinėjamas, prireikus bendradarbiaujant su gamintoju ir patvirtinimą suteikusiąja tipo patvirtinimo institucija, siekiant nustatyti:

a) kokiomis saugumo spragomis buvo pasinaudota ir ar jos buvo nustatytos tipo patvirtinimo metu;

b) jei saugumo spragos buvo nustatytos tipo patvirtinimo metu – ar buvo tinkamai taikomos rizikos mažinimo priemonės;

c) ar saugumo spragos susijusios su kitais transporto priemonių tipais atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį.

Nepažeidžiant Reglamento (ES) 2018/858 XI skyriaus reikalavimų ar lygiaverčių kitos susitariančiosios šalies nuostatų, gamintojas per laikotarpį, sutartą su susitariančiosios šalies institucija, susitariančiosios šalies institucijai pasiūlo techninį sprendimą, kaip padidinti transporto priemonės atsparumą išpuoliams, veiksmingai sumažinant naudojimąsi saugumo spragomis arba įgyvendinant išpuolio aptikimo ir tinkamo atsako inicijavimo metodus, taip pat šio techninio sprendimo įgyvendinimo planą. Susitariančiosios šalies institucija įvertina techninį sprendimą ir pridedamą įgyvendinimo planą ir prireikus paprašo padaryti pakeitimus.

Kai susitariančiosios šalies institucija priima techninį sprendimą ir įgyvendinimo planą, gamintojas įgyvendina techninį sprendimą, dėl kurio susitarta su susitariančiosios šalies institucija.

Jei techninis sprendimas ir įgyvendinimo planas susitariančiosios šalies institucijos netenkina, laikoma, kad rezultatas yra neigiamas.

Išpuolių, po kurių tyrimo gautas rezultatas rodo, kad reikia imtis tolesnių veiksmų, rezultatai pateikiami ES keitimosi informacija apie vykdymą forumui ar panašiam susitariančiosios šalies subjektui.

3.3.5. Ataskaitų teikimas, taisomosios ir administracinės priemonės, jei rezultatas yra neigiamas

Įvykdžius išpuolį gautas neigiamas rezultatas išsamiai išnagrinėjamas, prireikus bendradarbiaujant su gamintoju ir patvirtinimą suteikusiąja tipo patvirtinimo institucija, siekiant nustatyti:

a) kokiomis saugumo spragomis buvo pasinaudota ir ar jos buvo nustatytos tipo patvirtinimo metu;

b) jei saugumo spragos buvo nustatytos tipo patvirtinimo metu – ar buvo tinkamai taikomos rizikos mažinimo priemonės;

c) ar saugumo spragos susijusios su kitais transporto priemonių tipais atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį.

Išsami informacija apie bandymus, kurių rezultatas neigiamas, pateikiama gamintojui, o susitariančiosios šalies institucijos reikalauja, kad gamintojas imtųsi priemonių pagal Reglamento (ES) 2018/858 XI skyriaus „Apsaugos sąlygos“ nuostatas ar lygiavertes kitos susitariančiosios šalies nuostatas, kad užtikrintų, kad saugumo spraga, kuria buvo pasinaudota, būtų veiksmingai sumažinta, pageidautina, įdiegiant belaidį atitinkamų transporto priemonių sistemų programinės įrangos atnaujinimą pagal JT taisyklę Nr. 156.

Nustatydamos taisomųjų priemonių tinkamumą, institucijos atsižvelgia į transporto priemonės tipo atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį technologijų būklę, galimų rizikos mažinimo priemonių technines galimybes ir pasinaudojimo saugumo spraga tikimybę (apytikriai nustatytą pagal išpuolio naudos ir sąnaudų santykį). Gamintojas, pateikdamas tinkamus patvirtinamuosius įrodymus, gali įrodyti, kad saugumo spraga negali būti veiksmingai sumažinta arba kad dėl transporto priemonės architektūros techninių apribojimų klastojimo aptikimo sistema negali tinkamai reaguoti. Jeigu gamintojas susitariančiosios šalies institucijai visapusiškai įrodo, kad mažinimas yra techniškai neįmanomas, gamintojas gali nesiimti taisomųjų priemonių.

Išpuolių, kurių rezultatas buvo neigiamas, tyrimo rezultatai pateikiami ES keitimosi informacija apie vykdymą forumui ar panašiam susitariančiosios šalies subjektui. Jei nustatoma saugumo spragų, kurių negalima veiksmingai sumažinti dėl techninių apribojimų, forumas ar panašus subjektas apsvarsto galimybę atliekant būsimus tipo patvirtinimus prašyti taikyti atitinkamas papildomas rizikos mažinimo priemones.

3.4. Susitariančiųjų šalių ir pripažintų trečiųjų šalių vaidmenys ir pareigos

Susitariančiosios šalys ir pripažintos trečiosios šalys, taikydamos 3.3.2 punkte aprašytus metodus, gali patikrinti, ar tam tikram tipui atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį priklausančios transporto priemonės yra pakankamai apsaugotos nuo bandymų suklastoti duomenis, saugumo ir kibernetinio saugumo išpuolių, darančių poveikį 3.1 punkte išvardytoms sistemoms.

4. Administracinės nuostatos

4.1. Administracinės nuostatos dėl apsaugos nuo klastojimo, saugumo ir kibernetinio saugumo

Dokumentus, kuriais įrodoma atitiktis 3.1 punktui, gamintojas pateikia dviem dalimis:

a) patvirtinti skirtą oficialų dokumentų rinkinį pagal JT taisyklės Nr. 155 3.3 punkte nustatytus dokumentų reikalavimus, kuris tipo patvirtinimo institucijai pateikiamas tuo pačiu metu kaip ir tipo patvirtinimo paraiška. Šį dokumentų rinkinį tipo patvirtinimo institucija naudoja kaip pagrindinę informaciją patvirtinimo procesui atlikti. Tipo patvirtinimo institucija užtikrina, kad šį dokumentų rinkinį būtų galima gauti ne trumpiau kaip 10 metų, skaičiuojant nuo transporto priemonės tipo (atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį) gamybos visiško nutraukimo;

b) gamintojas gali pasilikti su šios taisyklės reikalavimais susijusią papildomą medžiagą, tačiau tipo patvirtinimo metu padaro ją prieinamą tikrinimo tikslais. Gamintojas užtikrina, kad bet kuri medžiaga, kuri tipo patvirtinimo metu buvo padaryta prieinama tikrinimo tikslais, išliktų prieinama bent 10 metų nuo to laiko, kai galutinai baigiamos gaminti atitinkamo tipo (atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį) transporto priemonės.

Tais atvejais, kai informacijai taikomos intelektinės nuosavybės teisės arba ji yra susijusi su ypatingomis gamintojo ar jo tiekėjų turimomis žiniomis, gamintojas arba jo tiekėjai turi pateikti užtektinai informacijos, reikalingos siekiant tinkamai atlikti šioje taisyklėje nurodytus patikrinimus. Ši informacija laikoma konfidencialia.

Tipo patvirtinimo tikslais gamintojas pateikia gamintojo atitikties šiame reglamente nustatytiems apsaugos nuo klastojimo, saugumo ir kibernetinio saugumo reikalavimams deklaraciją. Ši deklaracija pateikiama pagal 2 priedo 2 priedėlyje pateiktą formą.

9 priedas. 1 priedėlis

Aukšto lygio saugumo spragos / grėsmės, saugumo spragų ar išpuolių metodų pavyzdžiai ir rizikos mažinimo priemonių pavyzdžiai

Gamintojai, analizuodami 3.1 punkte išvardytų sistemų saugumo spragas / grėsmes ir vertindami joms kylančią riziką, atsižvelgia į visas svarbias saugumo spragas ar išpuolių metodus, susijusius su kiekviena aukšto lygio saugumo spraga / grėsme, ir įgyvendina proporcingas rizikos mažinimo priemones, kad transporto priemonės tipas atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį būtų atitinkamai apsaugotas. 4.1, 4.2 ir 4.3 lentelėse pateikiami saugumo spragų ar išpuolių metodų, į kuriuos reikia atsižvelgti, pavyzdžiai ir įgyvendintinų rizikos mažinimo priemonių pavyzdžiai, skirti kiekvienos sistemos kiekvienai aukšto lygio saugumo spragai / grėsmei. JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A ir B dalyse nurodyti pavyzdžiai nagrinėjami atsižvelgiant į konkrečią sistemą, kuriai jie taikomi.

4.1 lentelė

Aukšto lygio saugumo spragos / grėsmės, saugumo spragų ar išpuolių metodų pavyzdžiai ir rizikos mažinimo priemonių pavyzdžiai

Sistema	Aukšto lygio saugumo spraga / grėsmė	Saugumo spragų ar išpuolių metodų pavyzdžiai	Rizikos mažinimo priemonių pavyzdžiai
Taršos kontrolės sistemos	Neteisėtas variklio / jutiklio valdymo bloko (ECU / SCU) duomenų arba programinės įrangos kodo modifikavimas	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos arba išpuolių metodai: 9.1, 12.1, 17.1, 18.3	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		Neteisėtas programinės įrangos įterpimas naudojant ECU perrašymo įrankius siekiant išjungti išmetamųjų teršalų kontrolės komponentus arba pakeisti jų veikimą, slopinti OBD / OBM įspėjimus arba užkirsti kelią diagnostinių trikties kodų (DTK) atsiradimui	Prieigos kontrolės metodai / sprendimai ir saugios programinės įrangos atnaujinimo procedūros, pvz., atnaujinimo autentiškumo patvirtinimas, vientisumo patikra, saugus paleidimo procesas
	Neteisėta prieiga prie ECU / SCU aparatinės įrangos ir jos modifikavimas	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos arba išpuolių metodai: 28.2, 32.1	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		Neteisėta prieiga prie komponentų, susijusių su išmetamaisiais teršalais, valdymo blokų vidaus grandinės ir jos modifikavimas	Prieigos prevencijos arba aptikimo priemonės, pvz., naudojant aparatinę įrangą, kuri yra atspari klastojimui arba kurios pažeidimus galima nustatyti
	Manipuliavimas transporto priemonėje perduodamais ryšio pranešimais modifikuojant duomenis	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos arba išpuolių metodai: 11.3, 20.3, 23.1	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		Transporto priemonės ryšio pranešimų (pvz., CAN) įterpimas, perėmimas arba pakeitimas, pavyzdžiui, naudojant emuliatorius	Priemonės kenkimo vidaus pranešimams ar veiklai aptikti, pvz., patikimumo patikros, laiko analizė arba sertifikatais grindžiamas autentiškumo patvirtinimas, kad būtų išlaikytas išmetamųjų teršalų duomenų vientisumas

Sistema	Aukšto lygio saugumo spraga / grėsmė	Saugumo spragų ar išpuolių metodų pavyzdžiai	Rizikos mažinimo priemonių pavyzdžiai
	Manipuliavimas transporto priemonėje perduodamais signalais modifikuojant aparatinę įrangą	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos arba išpuolių metodai: 11.1, 25.1	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		Neteisėtas su išmetamaisiais teršalais susijusių signalų (pvz., aplinkos arba variklio išmetamų teršalų temperatūros) modifikavimas arba manipuliavimas jais atliekant fizinius pakeitimus, pavyzdžiui, naudojant modifikatorius	Diagnostikos funkcijos, patikimumo patikros arba anomalijų nustatymo sistemos
Degalų ir reagentų sistema	Neteisėtas ECU / SCU duomenų arba programinės įrangos kodo modifikavimas	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos arba išpuolių metodai: 9.1, 20.4, 23.1	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		Neteisėtas variklio valdymo programinės įrangos modifikavimas siekiant modifikuoti degalų arba reagento įpurškimą, pvz., pakeičiant įpurškiamą kiekį	Prieigos kontrolės metodai / sprendimai ir saugios programinės įrangos atnaujinimo procedūros, pvz., atnaujinimo autentiškumo patvirtinimas, vientisumo patikra, saugus paleidimo procesas
	Neteisėta prieiga prie ECU / SCU aparatinės įrangos ir jos modifikavimas	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos arba išpuolių metodai: 25.1, 27.1, 32.1	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		Neteisėta prieiga prie komponentų, susijusių su degalais arba reagentais, valdymo blokų vidaus grandinės ir jos modifikavimas	Prieigos prevencijos arba aptikimo priemonės, pvz., naudojant aparatinę įrangą, kuri yra atspari klastojimui arba kurios pažeidimus galima nustatyti
Variklis ir variklio valdymo blokai	Neteisėtas ECU duomenų arba programinės įrangos kodo modifikavimas	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos arba išpuolių metodai: 9.1, 20.4, 23.1	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		Neteisėtos mikroprogramininės įrangos, skirtos variklio funkciniams parametrams modifikuoti, įdiegimas	Prieigos kontrolės metodai / sprendimai ir saugios programinės įrangos atnaujinimo procedūros, pvz., atnaujinimo autentiškumo patvirtinimas, vientisumo patikra, saugus paleidimo procesas
	Neteisėta prieiga prie ECU aparatinės įrangos ir jos modifikavimas	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos arba išpuolių metodai: 11.3, 18.3, 32.1	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		Neteisėta prieiga prie variklio valdymo blokų vidaus grandinės ir jos modifikavimas	Prieigos prevencijos arba aptikimo priemonės, pvz., naudojant aparatinę įrangą, kuri yra atspari klastojimui arba kurios pažeidimus galima nustatyti

4.2 lentelė

Aukšto lygio saugumo spragos / grėsmės, saugumo spragų ar išpuolių metodų pavyzdžiai ir rizikos mažinimo priemonių pavyzdžiai

Sistema	Aukšto lygio saugumo spraga / grėsmė	Saugumo spragų ar išpuolių metodų pavyzdžiai	Rizikos mažinimo priemonių pavyzdžiai
OBM sistema	Neteisėtas ECU / SCU duomenų arba programinės įrangos kodo modifikavimas	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos: 9.1, 20.4, 23.1	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		OBM sistemos pateikiamų transporto priemonės duomenų modifikavimas arba blokavimas	Prieigos kontrolės metodai / sprendimai ir saugios programinės įrangos atnaujinimo procedūros, pvz., atnaujinimo autentiškumo patvirtinimas, vientisumo patikra, saugus paleidimo procesas
	Neteisėta prieiga prie ECU / SCU aparatinės įrangos ir jos modifikavimas	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos: 25.1, 32.1	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		Neteisėta prieiga prie komponentų, susijusių su OBM, valdymo blokų vidaus grandinės ir jos modifikavimas	Prieigos prevencijos arba aptikimo priemonės, pvz., naudojant aparatinę įrangą, kuri yra atspari klastojimui arba kurios pažeidimus galima nustatyti
OBD sistema	Neteisėtas ECU / SCU duomenų arba programinės įrangos kodo modifikavimas	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos: 19.1, 18.3, 20.4, 20.5, 23.1	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		Neleistinos mikroprogramininės įrangos, skirtos diagnostikos parametrams modifikuoti, įdiegimas	Prieigos kontrolės metodai / sprendimai ir saugios programinės įrangos atnaujinimo procedūros, pvz., atnaujinimo autentiškumo patvirtinimas, vientisumo patikra, saugus paleidimo procesas
	Neteisėta prieiga prie ECU / SCU aparatinės įrangos ir jos modifikavimas	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos: 25.1, 32.1	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		Neteisėta prieiga prie komponentų, susijusių su OBD, valdymo blokų vidaus grandinės ir jos modifikavimas	Prieigos prevencijos arba aptikimo priemonės, pvz., naudojant aparatinę įrangą, kuri yra atspari klastojimui arba kurios pažeidimus galima nustatyti
OBFCM įtaisas	Neteisėtas ECU / SCU duomenų arba programinės įrangos kodo modifikavimas	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos: 9.1, 20.4, 23.1	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		Įtaiso pateikiamų degalų sąnaudų duomenų modifikavimas	Prieigos kontrolės metodai / sprendimai ir saugios programinės įrangos atnaujinimo procedūros, pvz., atnaujinimo autentiškumo patvirtinimas, vientisumo patikra, saugus paleidimo procesas
	Neteisėta prieiga prie ECU / SCU aparatinės įrangos ir jos modifikavimas	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos: 25.1, 32.1	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		Neteisėta prieiga prie komponentų, susijusių su OBFCM, valdymo blokų vidaus grandinės ir jos modifikavimas	Prieigos prevencijos arba aptikimo priemonės, pvz., naudojant aparatinę įrangą, kuri yra atspari klastojimui arba kurios pažeidimus galima nustatyti

4.3 lentelė

Aukšto lygio saugumo spragos / grėsmės, saugumo spragų ar išpuolių metodų pavyzdžiai ir rizikos mažinimo priemonių pavyzdžiai

Sistema	Aukšto lygio saugumo spraga / grėsmė	Saugumo spragų ar išpuolių metodų pavyzdžiai	Rizikos mažinimo priemonių pavyzdžiai
Traukos baterijos ir susijusios valdymo sistemos	Neteisėtas ECU / SCU duomenų arba programinės įrangos kodo modifikavimas	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos: 12.2, 20.3, 23.1	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		Programinės įrangos keitimas siekiant modifikuoti įkrovimo / iškrovimo greitį ir baterijos patvarumo duomenis	Prieigos kontrolės metodai / sprendimai ir saugios programinės įrangos atnaujinimo procedūros, pvz., atnaujinimo autentiškumo patvirtinimas, vientisumo patikra, saugus paleidimo procesas
	Neteisėta prieiga prie ECU / SCU aparatinės įrangos ir jos modifikavimas	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos: 27.1, 32.1	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		Neteisėta prieiga prie komponentų, susijusių su baterijomis, valdymo blokų vidaus grandinės ir jos modifikavimas	Prieigos prevencijos arba aptikimo priemonės, pvz., naudojant aparatinę įrangą, kuri yra atspari klastojimui arba kurios pažeidimus galima nustatyti
Elektros variklis ir susiję valdymo blokai	Neteisėtas ECU / SCU duomenų arba programinės įrangos kodo modifikavimas	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos: 5.1, 9.1, 20.4, 23.1	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		Neteisėtos mikroprogramininės įrangos, skirtos inverteriui arba variklio valdikliams modifikuoti, įdiegimas	Prieigos kontrolės metodai / sprendimai ir saugios programinės įrangos atnaujinimo procedūros, pvz., atnaujinimo autentiškumo patvirtinimas, vientisumo patikra, saugus paleidimo procesas
	Neteisėta prieiga prie ECU / SCU aparatinės įrangos ir jos modifikavimas	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos: 25.1, 32.1	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		Neteisėta prieiga prie komponentų, susijusių su elektriniu varikliu, valdymo blokų vidaus grandinės ir jos modifikavimas	Prieigos prevencijos arba aptikimo priemonės, pvz., naudojant aparatinę įrangą, kuri yra atspari klastojimui arba kurios pažeidimus galima nustatyti
Aplinkosauginis transporto priemonės pasas (EVP)	Neteisėtas ECU / SCU duomenų arba programinės įrangos kodo modifikavimas	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos: 9.1, 20.4, 23.1	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		Su EVP susijusių aplinkos duomenų modifikavimas	Prieigos kontrolės metodai / sprendimai ir saugios programinės įrangos atnaujinimo procedūros, pvz., atnaujinimo autentiškumo patvirtinimas, vientisumo patikra, saugus paleidimo procesas
	Neteisėta prieiga prie ECU / SCU aparatinės įrangos ir jos modifikavimas	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo A dalyje nurodytos saugumo spragos: 25.1, 32.1	JT taisyklės Nr. 155 5 priedo B dalyje nurodytos atitinkamos rizikos mažinimo priemonės
		Neteisėta prieiga prie valdymo blokų vidaus grandinės ir jos modifikavimas siekiant modifikuoti aplinkos duomenis, susijusius su EVP	Prieigos prevencijos arba aptikimo priemonės, pvz., naudojant aparatinę įrangą, kuri yra atspari klastojimui arba kurios pažeidimus galima nustatyti

10 PRIEDAS

Etaloninių degalų specifikacijos

1. Etaloninių degalų, naudojamų atliekant transporto priemonių bandymus dėl išmetamųjų teršalų ribinių verčių, specifikacijos

1.1. Naudojamų etaloninių degalų specifikacijos yra nurodytos JT taisyklės Nr. 154 B3 priede.

2. Etaloninių degalų, naudojamų atliekant tokius transporto priemonių su kibirkštinio uždegimo varikliais bandymus, kai aplinkos temperatūra žema, specifikacijos – 6 tipo bandymas

Tipas: Benzinas (E10)

Parametras	Vienetas	Ribinės vertės ([1])		Bandymų metodas
		Minimalus dydis	Maksimalus dydis	
Tiriamasis oktaninis skaičius (RON) ([2])		95,0	98,0	EN ISO 5164
Variklinis oktaninis skaičius (MON) ([2])		85,0	89,0	EN ISO 5163
Tankis esant 15 °C temperatūrai	kg/m ([3])	743,0	756,0	EN ISO 12185
Garų slėgis (DVPE)	kPa	56,0	95,0	EN 13016-1
Vandens kiekis		Ne daugiau kaip 0,05 Išvaizda, esant –7 °C: švarus ir šviesus		EN 12937
Distiliacija:				
— garinimas 70 °C temperatūroje	tūrio %	34,0	46,0	EN ISO 3405
— garinimas 100 °C temperatūroje	tūrio %	54,0	62,0	EN ISO 3405
— garinimas 150 °C temperatūroje	tūrio %	86,0	94,0	EN ISO 3405
— virimo pabaigos temperatūra	°C	170	195	EN ISO 3405
Liekana	tūrio %	—	2,0	EN ISO 3405
Angliavandenilių analizė:				
— alkenai	tūrio %	6,0	13,0	EN 22854
— aromatiniai junginiai	tūrio %	25,0	32,0	EN 22854
— benzolas	tūrio %	–	1,00	EN 22854 EN 238
— prisotintieji angliavandeniliai	tūrio %	nurodyti		EN 22854
Anglies / vandenilio santykis		nurodyti		
Anglies / deguonies santykis		nurodyti		
Indukcijos laikotarpis ([3])	min.	480	—	EN ISO 7536
Deguonies kiekis ([4])	% (masės)	3,3	3,7	EN 22854

Parametras	Vienetas	Ribinės vertės ([1])		Bandymų metodas
		Minimalus dydis	Maksimalus dydis	
Dervų kiekis (išvalius tirpikliais)	mg/100 ml	—	4	EN ISO 6246
Sieros kiekis ([5])	mg/kg	—	10	EN ISO 20846 EN ISO 20884
Vario korozija (per 3 val., esant 50 °C temperatūrai)		—	1 klasė	EN ISO 2160
Švino kiekis	mg/l	—	5	EN 237
Fosforo kiekis ([6])	mg/l	—	1,3	ASTM D 3231
Etanolis ([4])	tūrio %	9,0	10,0	EN 22854

([1]) Specifikacijose nurodytos vertės yra tikrosios vertės. Nustatant ribines jų vertes buvo taikytos standarto ISO 4259 „Naftos produktai. Bandymo metodų tikslumo duomenų nustatymas ir taikymas“ sąlygos, o mažiausioji vertė buvo apskaičiuojama pagal mažiausiąjį teigiamą skirtumą 2R; nustatant didžiausiąją ir mažiausiąją vertes, mažiausiasis skirtumas lygus 4R (R – atkuriamumas). Nepaisant šio mato, būtino techniniais sumetimais, degalų gamintojas vis dėlto turi siekti nulinės vertės, jei nustatyta didžiausioji vertė lygi 2R, ir vidutinės vertės, jei nurodoma didžiausioji ir mažiausioji ribinės vertės. Jeigu reikėtų nustatyti, ar degalai atitinka specifikacijų reikalavimus, taikomos standarto ISO 4259 sąlygos.
([2]) Pagal standartą EN 228:2008 skaičiuojant galutinį rezultatą, atimamas MON ir RON taikomas pataisos faktorius 0,2.
([3]) Degaluose gali būti oksidacijos inhibitorių ir metalų dezaktyvatorių, kurie paprastai naudojami benzino distiliavimo srautui stabilizuoti, bet į degalus negali būti pridėta valymo ir (arba) sklaidymo priedų ir tirpiklinių alyvų.
([4]) Etanolis yra vienintelis oksigenatas, kurio galima specialiai dėti į etaloninius degalus. Naudojamas etanolis turi atitikti standartą EN 15376.
([5]) Nurodomas faktinis sieros kiekis degaluose, naudojamuose 6 tipo bandymui atlikti.
([6]) Į šiuos etaloninius degalus negalima specialiai pridėti junginių, kurių sudėtyje yra fosforo, geležies, mangano arba švino.

Tipas: Etanolis (E75)

Parametras	Vienetas	Ribinės vertės ([1])		Bandymo metodas ([2])
		Minimalus dydis	Maksimalus dydis	
Tiriamasis oktaninis skaičius (RON)		95	–	EN ISO 5164
Variklinis oktaninis skaičius (MON)		85	–	EN ISO 5163
Tankis esant 15 °C temperatūrai	kg/m^3	nurodyti		EN ISO 12185
Garų slėgis	kPa	50	60	EN ISO 1 30 16-1 (DVPE)
Sieros kiekis ([3]), ([4])	mg/kg	–	10	EN ISO 20846 EN ISO 20884
Atsparumas oksidacijai	min.	360	–	EN ISO 7536
Esamų dervų kiekis (išvalius tirpikliais)	mg/100 ml	–	4	EN ISO 6246
Išvaizda nustatoma esant aplinkos temperatūrai arba esant 15 °C (taikomas didesnis dydis).		Skaidrus ir šviesus, iš pažiūros be plaukiojančių ar nusėdusių teršalų		Apžiūra

Parametras	Vienetas	Ribinės vertės ([1])		Bandymo metodas ([2])
		Minimalus dydis	Maksimalus dydis	
Etanolis ir aukštesnieji alkoholiai ([7])	% (tūrio)	70	80	EN 1601 EN 13132 EN 1451 7
Aukštesnieji alkoholiai (C3–C8)	% (tūrio)	–	2	
Metanolis		–	0,5	
Benzinas ([5])	% (tūrio)	Likutis		EN 228
Fosforas	mg/l	0,3 ([6])		EN 15487 ASTM D 3231
Vandens kiekis	% (tūrio)	–	0,3	ASTM E 1064 EN 15 489
Neorganinių chloridų kiekis	mg/1	–	1	ISO 6227 - EN 15492
pHe		6,5	9	ASTM D 6423 EN 15490
Varinės juostelės korozija (3 val. esant 50 °C)	Reitingas	I klasė		EN ISO 2160
Rūgštumas (skaičiuojamas kaip acto rūgštis CH_3COOH)	% (masės)		0,005	ASTM 0161 3 EN 15491
	mg/1		40	
Anglies / vandenilio santykis		nurodyti		
Anglies / deguonies santykis		nurodyti		

([1]) Specifikacijose nurodytos vertės yra tikrosios vertės. Nustatant ribines jų vertes buvo taikytos ISO 4259 standarto „Naftos produktai. Bandymo metodų tikslumo duomenų nustatymas ir taikymas“ sąlygos. Nustatant mažiausiąją vertę buvo skaičiuojama pagal mažiausią teigiamą skirtumą 2R. Nustatant didžiausiąją ir mažiausiąją vertes, mažiausias skirtumas yra 4R (R – atkuriamumas). Nepaisant šios procedūros, būtinos techniniais sumetimais, degalų gamintojas vis dėlto turi siekti, kad vertė būtų lygi nuliui, jei nustatyta didžiausioji vertė lygi 2R, ir vidutinei vertei, jei nurodomos didžiausioji ir mažiausioji ribos. Jei reikia nustatyti, ar degalai atitinka specifikacijų reikalavimus, taikomos standarto ISO 4259 sąlygos.

([2]) Kilus ginčui, taikoma EN ISO 4259 aprašyta ginčų sprendimo ir rezultatų aiškinimo remiantis bandymo metodo rezultatų glaudumu tvarka.

([3]) Kilus nacionalinio masto ginčui dėl sieros kiekio, bus remiamasi arba standartu EN ISO 20846, arba EN ISO 20884 (panašu į nuorodą standarto EN 228 nacionaliniame priede).

([4]) Nurodomas faktinis sieros kiekis degaluose, naudojamuose 6 tipo bandymui atlikti.

([5]) Bešvinio benzino kiekis gali būti nustatomas kaip skaičius, gautas iš 100 atėmus vandens ir alkoholių kiekį, išreikštą procentais.

([6]) Į šiuos etaloninius degalus negalima specialiai pridėti junginių, kurių sudėtyje yra fosforo, geležies, mangano arba švino.

([7]) EN 15376 specifikaciją atitinkantis etanolis yra vienintelis oksidatorius, kurio galima specialiai pridėti į šiuos etaloninius degalus.

10a priedas

Dujinių etaloninių degalų specifikacijos

1. Dujinių etaloninių degalų specifikacijos

1.1. Naudojamų etaloninių dujinių degalų specifikacijos yra nurodytos JT taisyklės Nr. 154 B3 priede.

11 PRIEDAS

Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikros metodika, skirta grynųjų elektrinių transporto priemonių elektrinės ridos santykio esant žemai temperatūrai laboratoriniam bandymui

1. Įvadas

1,1 Siekiant patikrinti deklaruotą kiekvienos eksploatuojamos transporto priemonės ridos santykį esant žemai temperatūrai, pagal JT taisyklės Nr. 154 B10 priedo A10/1 lentelę nustatoma elektrinė rida esant žemai temperatūrai ($PER_{WLTC,LT,ave}$), o pagal JT taisyklės Nr. 154 B8 priedo A8/10 lentelėje nurodytą 7 veiksmą – grynoji elektrinė rida ($PER_{WLTC,ave}$).

1.2. Teigiamas / neigiamas sprendimas dėl atskiros transporto priemonės

Teigiamas / neigiamas sprendimas dėl atskiros transporto priemonės grindžiamas JT taisyklės Nr. 154 B10 priedo 6.1.3 punkte apibrėžtu ridos santykiu esant žemai temperatūrai.

Tikrinant atskiros transporto priemonės ridos santykį esant žemai temperatūrai, teigiamas sprendimas priimamas, jei nurodytas ridos santykis esant žemai temperatūrai, padaugintas iš 1,04, yra didesnis už deklaruotą ridos santykį esant žemai temperatūrai arba yra jam lygus pagal toliau pateikiamą lygtį.

$$\frac{PER_{LT,R154,B10}}{PER_{type1,R154,B8}} * 1.04 \geq K_{PER,WLTC,LT,dec}$$

$PER_{LT,\ R154,\ B10}$ – kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 B10 priedo A10/1 lentelėje nurodytame 2 veiksme ($PER_{WLTC,LT,ave}$).

$PER_{type1,\ R154,\ B8}$ – kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 B8 priedo A8/10 lentelėje nurodyto 7 veiksmo rezultatuose ($PER_{WLTC,ave}$), jei tai CCP, arba B8 priedo A8/11 lentelėje nurodyto 6 veiksmo rezultatuose ($PER_{WLTC,ave}$), jei tai STP.

$K_{GER,\ WLTC,\ LT,\ dec}$ – kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 154 B10 priedo A10/1 lentelėje nurodyto 4 veiksmo rezultatuose.

1.3. Teigiamas ar neigiamas sprendimas dėl imties

Patikrinimo procedūra atliekama naudojant pakankamą transporto priemonių skaičių (ne mažiau nei 1 ir ne daugiau kaip 4). Transporto priemonių apžiūra, kaip apibrėžta 5 priedo 1 priedėlyje, taikoma visoms bandymams atrinktoms transporto priemonėms. Siekiant priimti sprendimą, ar imties bandymo rezultatas yra teigiamas, ar neigiamas, registruojamas teigiamų rezultatų skaičius p ir neigiamų rezultatų skaičius f. Kiekvienas bandymas, kurio rezultatas teigiamas, vienetu padidina skaičių p, o kiekvienas bandymas, kurio rezultatas neigiamas, vienetu padidina skaičių f,

Į statistinės procedūros metu nagrinėjamą atvejį įtraukus tinkamus bandymų rezultatus, tipo patvirtinimo institucija atlieka šiuos veiksmus:

a) atnaujina su tuo atveju susijusį suminį imties dydį n, rodantį bendrą tinkamų bandymų, įtrauktų į statistinę procedūrą, skaičių;

b) įvertinusi rezultatus, atnaujina teigiamų rezultatų skaičių p ir neigiamų rezultatų skaičių f;

c) patikrina, ar pagal toliau aprašytą procedūrą galima priimti sprendimą.

Sprendimas priklauso nuo suminio imties dydžio n bei teigiamų ir neigiamų rezultatų skaičių p ir f. Teigiamam arba neigiamam sprendimui dėl eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikros tikslais atrinktos imties priimti tipo patvirtinimo institucija naudoja 11/1 lentelėje pateiktą sprendimo priėmimo schemą. Šiose schemose rodomas sprendimas, priimtinas atsižvelgiant į tam tikrą suminį imties dydį n ir neigiamų rezultatų skaičių f.

Atsižvelgiant į tam tikrą žemos temperatūros transporto priemonių šeimos derinį, taikant statistinę procedūrą gali būti priimti du sprendimai.

Teigiamas sprendimas dėl imties priimamas, kai pagal taikomą – 11/1 lentelėje parodytą – sprendimų priėmimo schemą, atsižvelgiant į suminį imties dydį n ir neigiamų rezultatų skaičių f, padaroma teigiama išvada.

Neigiamas sprendimas dėl tam tikro suminio dydžio n imties priimamas tada, kai įvykdoma bent viena iš toliau nurodytų sąlygų:

a) pagal taikomą – 11/1 lentelėje parodytą – sprendimų priėmimo schemą, atsižvelgiant į esamą suminį imties dydį n ir neigiamų rezultatų skaičių f, padaroma neigiama išvada;

Lentelė 11/1

Sprendimų priėmimo schema, pagal statistinę procedūrą taikoma transporto priemonėms („NEPR.“ reiškia, kad sprendimas nepriimtas)

Neigiamų rezultatų skaičius f	3			NEIG.	NEIG.
	2		NEPR.	NEPR.	TEIG.
	1	NEPR.	TEIG.	TEIG.	TEIG.
	0	TEIG.	TEIG.	TEIG.	TEIG.
		1	2	3	4
	Suminis imties dydis, n				

12 PRIEDAS

Eksploatuojamų transporto priemonių stabdžių išmetamų teršalų atitikties patikros metodika

Atsakingos institucijos ir trečiosios šalys gali patikrinti trinties stabdymo dalies koeficientus, deklaruotus suteikiant tipo patvirtinimą. Šiuo atveju tai atliekama pagal JT taisyklės Nr. 179 dėl stabdžių išmetamų teršalų 5 priedą, taikant eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymų procedūrą.

1. Transporto priemonių parinkimas eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymams

Atsitiktine tvarka atrenkama ne mažiau nei viena, bet ne daugiau kaip keturios eksploatuojamos transporto priemonės, reprezentatyvios vienai ar daugiau interpoliacijos šeimų, kurioms būdingas tas pats trinties stabdymo dalies koeficientas. Kriterijai, pagal kuriuos kelioms interpoliacijos šeimoms taikomas tas pats trinties stabdymo dalies koeficientas, nustatyti JT taisyklės Nr. 179 dėl stabdžių išmetamų teršalų 5 priedo 4.1 punkte.

Kad būtų galima atlikti eksploatuojamos transporto priemonės atitikties patikros procedūrą, taikomi šie reikalavimai:

a) neturi būti nustatyta stabdžių sistemos ar transporto priemonės netinkamo naudojimo (jei tai galima nustatyti);

b) neturi būti akivaizdaus per didelio stabdžių sistemos ir stabdžių sudedamųjų dalių naudojimo;

c) neturi būti matomų stabdžių sistemos ir stabdžių sudedamųjų dalių pažeidimų (pvz., perkaitimo žymių ant trinties žiedo arba matomų korozijos požymių);

d) transporto priemonė ir stabdžių sistema turi būti prižiūrėtos pagal transporto priemonės gamintojo reikalavimus;

e) trikčių atmintyje neturi būti naudotojui matomų aktyvių klaidų įrašų;

f) transporto priemonėje turi būti įrengtos originalios dalys arba originalios atsarginės dalys, kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 179 dėl stabdžių išmetamų teršalų 3 dalyje; neleidžiama naudoti jokių pakeistų sudedamųjų dalių;

g) transporto priemonės eksploatavimo laikotarpis neturi viršyti 12/1 lentelėje nustatytų verčių.

Jei kyla abejonių dėl to, ar stabdžių sistema buvo tinkamai kondicionuota, atsakinga institucija arba bandymą atliekanti trečioji šalis gali pareikalauti papildomai kondicionuoti stabdžius pagal gamintojo specifikacijas.

Lentelė 12/1

Visos transporto priemonės rekuperavimo galimybių reikalavimai per visą transporto priemonės eksploatavimo laikotarpį

c faktoriaus matavimas	M1, N1 ir M2 kategorijų transporto priemonės
Pagrindinis eksploatavimo laikotarpis	Eksploatavimo trukmė ne ilgesnė kaip 160 000 km rida arba 8 metai, nelygu, kuris terminas ankstesnis

Pastaba. Stabdžių mazgo nusidėvėjusias dalis leidžiama pakeisti nustatytais eksploatavimo intervalais.

2. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymas

Pasirinkta transporto priemonė bandoma ant važiuoklės dinamometro pagal JT taisyklės Nr. 179 dėl stabdžių išmetamų teršalų 5 priede nustatytą bandymo procedūrą ir reikalavimus.

Visos transporto priemonės išmetamas PM_{10} ir SPN10 kiekis apskaičiuojamas pagal JT taisyklės Nr. 179 dėl stabdžių išmetamų teršalų 7.1 punkte nurodytą lygtį ir apie jį pranešama, atsižvelgiant į:

a) trinties stabdymo dalies koeficientą, išmatuotą pagal šį punktą (c_{ISC});

b) priekinio ir galinio stabdžių mazgų išmetamųjų teršalų šeimos pirminių transporto priemonių pamatinius išmetamųjų teršalų faktorius, išmatuotus tipo patvirtinimo metu;

c) transporto priemonės, turinčios didžiausią bandomąją masę tarp transporto priemonių, kurioms taikomas tas pats trinties stabdymo dalies koeficientas, kaip nurodyta 1 dalyje, ratų apkrovas.

3. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties duomenų vertinimas

Tikrinama interpoliacijos šeima arba interpoliacijos šeimos, priklausomai nuo to, kas taikytina, laikomos atitinkančiomis eksploatuojamų transporto priemonių atitikties reikalavimus, jei visos pasirinktos transporto priemonės, naudojamos eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikrai, išmetamas PM_{10} kiekis neviršija teisės aktais nustatytos ribinės vertės, kaip apibrėžta JT taisyklės Nr. 179 dėl stabdžių išmetamų teršalų 3 lentelėje.

Jei visos pasirinktos transporto priemonės, naudojamos eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikrai, išmetamas PM_{10} kiekis viršija teisės aktais nustatytą ribinę vertę, parenkama kita tos pačios interpoliacijos šeimos arba interpoliacijos šeimų, priklausomai nuo to, kas taikytina, transporto priemonė ir atliekami jos bandymai tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip nurodyta 2 dalyje; atsižvelgiant į šią naują transporto priemonę atliekama pirmiau aprašyta nauja patikros procedūra, kurios rezultatas įtraukiamas į 4 dalyje aprašytą statistinę procedūrą.

4. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties imčių statistinis vertinimas

Sprendimas priklauso nuo suminio imties dydžio n bei teigiamų ir neigiamų rezultatų skaičių p ir f. Priimant sprendimą dėl patikros imties tinkamumo / netinkamumo, naudojama 12/2 lentelėje pateikta sprendimų priėmimo schema. Šioje schemoje rodomas sprendimas, priimtinas atsižvelgiant į tam tikrą suminį imties dydį n ir neigiamų rezultatų skaičių f.

Taikant visos transporto priemonės stabdžių išmetamų teršalų, apskaičiuotų pagal 2 dalį, statistinę procedūrą gali būti priimti du sprendimai.

a) Teigiamas sprendimas dėl imties priimamas, kai pagal 12/2 lentelėje parodytą sprendimų priėmimo schemą, atsižvelgiant į suminį imties dydį n ir neigiamų rezultatų skaičių f, padaroma teigiama išvada.

b) Neigiamas sprendimas dėl imties priimamas, kai pagal taikomą 12/2 lentelėje parodytą sprendimų priėmimo schemą, atsižvelgiant į suminį imties dydį n ir neigiamų rezultatų skaičių f, padaroma neigiama išvada.

Jei nepriimama jokio sprendimo („NEPR.“ – sprendimas nepriimtas), statistinė procedūra vykdoma toliau, kol, įtraukus papildomus rezultatus, priimamas koks nors sprendimas.

Lentelė 12/2

Tinkamumo / netinkamumo patikros sprendimų priėmimo schema

Neigiamų rezultatų skaičius f	3			NEIG.	NEIG.
	2		NEPR.	NEPR.	TEIG.
	1	NEPR.	TEIG.	TEIG.	TEIG.
	0	TEIG.	TEIG.	TEIG.	TEIG.
		1	2	3	4
		n			

n – suminis imties dydis (priekinių ir galinių stabdžių sudedamųjų dalių derinys – visos transporto priemonės stabdžių išmetamų teršalų kiekis)

13 PRIEDAS

Eksploatuojamų transporto priemonių OBM sistemų atitikties patikros

1. Eksploatuojamų transporto priemonių OBM sistemų atitikties patikros

1.1. Atliekant eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikras laikomasi 4 priede nustatytos bendrosios metodikos.

1.2. Priemonių, skirtų užtikrinti eksploatuojamų transporto priemonių OBM sistemų atitiktį, imamasi laikantis 1 priedėlio A dalyje nustatytų gamybos atitikties susitarimų.

1.3. Institucijos naudoja anoniminius gamintojų pateiktus OBM duomenis, kad padėtų atlikti eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikras pagal šį priedą.

2. OBM stebėsenos būsena ir transporto priemonių tinkamumas eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikroms atlikti

2.1. Transporto priemonės, kurių bent viena OBM stebėsenos būsena, nurodyta JT taisyklės Nr. 180 dėl OBM 7.2 punkte, yra „Klaida“, nėra tinkamos eksploatuojamų transporto priemonių variklio išmetamų teršalų atitikties bandymams atlikti pagal 1 dalį. Eksploatuojamų transporto priemonių variklio išmetamų teršalų atitikties bandymai, per kuriuos bent viena OBM stebėsenos būsena po bandymo pasikeičia į „Klaida“, negalioja.

2.2. Atliekant eksploatuojamų transporto priemonių variklio išmetamų teršalų atitikties bandymus pagal 1 dalį, įspėjamaisiais signalais, kurie gali rodyti, kad veikimas yra sutrikęs, pagal JT taisyklės Nr. 168 8.3.2 punktą laikomi šie elementai:

a) viena ar daugiau OBM stebėsenos būsenų yra „Klaida“, kaip nurodyta JT taisyklės Nr. 180 dėl OBM 7.3.1 punkto c papunktyje;

b) yra vienas ar daugiau nuolatinių OBD sistemos gedimų, dėl kurių trikčių indikatorius yra aktyvus;

c) kiti gedimai, nustatyti prieš maršrutą atlikus transporto priemonės apžiūrą.

2.3. Transporto priemonės, kurių bent viena OBM stebėsenos būsena prieš bandymus yra „Klaida“, nėra tinkamos eksploatuojamų transporto priemonių OBM sistemų atitikties patikroms atlikti. Tačiau tokios transporto priemonės gali būti tikrinamos pagal 3 dalį.

2.4. Transporto priemonės, kurių bent viena stebėsenos būsena prieš bandymus yra „Tarpinė“, yra tinkamos eksploatuojamų transporto priemonių variklio išmetamų teršalų kiekio bandymams atlikti pagal 1 dalį ir eksploatuojamų transporto priemonių OBM sistemų atitikties patikroms atlikti pagal 1 ir 2 priedėlius, su sąlyga, kad atliekama 1 priedėlio 4.6 punkte aprašyta parengiamojo kondicionavimo procedūra.

3. Neprivaloma OBM sistemų rinkos priežiūra

Jei susitariančiosios šalys nusprendžia atlikti rinkos priežiūros bandymus, jais turi būti tikrinama OBM sistemų atitiktis JT taisyklės Nr. 180 dėl OBM 7.1–7.8 punktams pagal 1 priedėlio B dalį.

4. Rinkos priežiūros institucijų vaidmenys ir pareigos

4.1. Rinkos priežiūros institucijos gali atlikti atrankinės patikros bandymus, kad nustatytų manipuliavimo įtaisus ir manipuliavimo strategijas, susijusius su duomenų vientisumu.

4.2. Jei nustatomas su duomenų vientisumu susijęs manipuliavimo įtaisas arba strategija, rinkos priežiūros vadovaujasi 4 priedu.

13 priedas. 1 priedėlis

Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikrų ir OBM sistemų rinkos priežiūros metodai

Šiame priedėlyje nustatoma eksploatuojamų transporto priemonių atitikties metodika, taikoma tikrinant OBM sistemų atliekamos išmetamo NOx ir PM kiekio stebėsenos atitiktį, ir neprivalomos rinkos priežiūros metodai, taikomi tikrinant OBM sistemų atitiktį bendriesiems reikalavimams.

A dalis. Eksploatuojamų transporto priemonių OBM sistemų atitikties patikros

1. Įvadas

1.1. Eksploatuojamų transporto priemonių OBM sistemų atitikties patikromis užtikrinama, kad OBM sistema, naudojama atrinktose tai pačiai OBM šeimai, kaip apibrėžta 2 dalyje, priklausančiose transporto priemonėse, pakankamai tiksliai apskaičiuoja su atstumu susijusį NOx kiekį, ir kad išmetamųjų teršalų kiekis nėra sistemingai nepakankamai įvertintas.

1.2. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikromis taip pat užtikrinama, kad OBM sistemos geba aptikti bent 2,5 karto viršytas atitinkamas išmetamųjų NOx ir PM ribines vertes, nustatytas JT taisyklės Nr. 154 1A lentelėje.

1.3. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikras atlieka transporto priemonių gamintojai ir patvirtinimą suteikusios tipo patvirtinimo institucijos.

1.4. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikras gali atlikti susitariančiosios šalys ir pripažintos trečiosios šalys.

1.5. Eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikroms minimalaus dažnumo reikalavimai netaikomi.

2. OBM šeimos apibrėžtis

2.1. Eksploatuojamų transporto priemonių OBM sistemų atitikties bandymų tikslais OBM šeimą sudaro transporto priemonės, kurioms taikoma ta pati atitikties deklaracija pagal JT taisyklės Nr. 180 dėl OBM 6 priedą.

3. Transporto priemonių atrankos kriterijai ir tinkamumas atlikti bandymus

3.1. Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija ir kiti atitinkami subjektai renka būtiną informaciją, kad nustatytų, kurias OBM šeimas reikia tikrinti. Atsižvelgiama į anoniminius OBM duomenis, kuriuos gamintojai pateikė institucijoms pagal 7.2 punktą.

3.2. Eksploatuojamų transporto priemonių OBM sistemų atitikties patikros atliekamos iki tol, kol nuvažiuojama 200 000 km, arba 10 metų, nelygu, kuris terminas ankstesnis.

3.3. Be 2 dalyje nustatytų tinkamumo eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikroms atlikti kriterijų, bus taikomi 4 priede nustatyti techniniai transporto priemonių atrankos kriterijai.

4. Eksploatuojamų transporto priemonių OBM atitikties bandymai

4.1. Eksploatuojamų transporto priemonių OBM sistemų atitikties patikros vykdomos atliekant išmetamųjų teršalų kiekio bandymą laboratorijoje arba kelyje. Atliekant bandymus kelyje su PEMS įranga, laikomasi JT taisyklės Nr. 168 6 priede nustatytos patvirtinimo procedūros.

4.2. Bandymai atliekami taip, kad per išmetamųjų teršalų kiekio bandymą ir atitinkamo OBM maršruto metu būtų išmestas toks pat teršalų kiekis ir nuvažiuotas toks pat atstumas.

4.3. Tikrinama tai pačiai OBM šeimai priklausančių transporto priemonių imtis, o rezultatai vertinami pagal 5 dalyje aprašytą vertinimo metodą. Atliekant 5.1 punkte aprašytą patikrą, gaunami ne daugiau kaip du kiekvienos bandomosios transporto priemonės rezultatai, o atliekant 5.2 punkte aprašytą patikrą – du rezultatai (vienas PM rezultatas ir vienas NOx rezultatas).

4.4. Eksploatuojamų transporto priemonių OBM sistemų atitikties patikros atliekamos kartu su eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymais, atliekamais siekiant patikrinti atitiktį pro išmetimo vamzdį išmetamų teršalų kiekio ribinėms vertėms, kaip nurodyta 4 priede. Tas pats išmetamųjų teršalų kiekio nustatymo bandymas (RDE pagal JT taisyklę Nr. 168 arba 1 tipo bandymas (keturfazė WLTP pagal JT taisyklę Nr. 154) turi būti taikytinas pagal abi bandymo metodikas.

4.5. Alternatyvus metodas: eksploatuojamų transporto priemonių OBM sistemų atitikties patikros pagal 1.1 punktą gali būti atliekamos naudojant bet kurį ilgesnį nei 40 minučių ir 20 kilometrų maršrutą kelyje, kuris atitinka JT taisyklės Nr. 168 8.1 ir 8.2 punktuose nustatytas aplinkos ir dinaminio maršruto sąlygas, kai didžiausiasis greitis yra 160 km/h. Jeigu dalis bandymo arba visas bandymas atliekamas už išplėstinių sąlygų ribų arba jei viršijamas didžiausiasis greitis, bandymas laikomas negaliojančiu.

4.6. Transporto priemonei, kurios bent viena išmetamųjų teršalų stebėsenos būsena prieš bandymą yra „Tarpinė“, taikoma parengiamojo kondicionavimo procedūra. Šio parengiamojo kondicionavimo metu transporto priemonė turi važiuoti bent 40 minučių ir 20 kilometrų su įjungtu vidaus degimo varikliu. Į parengiamąjį kondicionavimą įtraukiamos bent penkios minutės iš eilės, per kurias transporto priemonė važiuoja 90 km/h ar didesniu greičiu. Atlikus parengiamąjį kondicionavimą, galios pavara išjungiama ir nuskaitomos visos išmetamųjų teršalų stebėsenos būsenos. Transporto priemonės yra tinkamos eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymams atlikti, jei nė viena iš stebėsenos būsenų nėra „Klaida“.

4.7. Transporto priemonės, kurios parametro „OBM atstumas nuo stebėsenos būsenos pakartotinio nustatymo“ (JT taisyklės Nr. 180 dėl OBM 4 priedo 1.51 parametras) vertė yra mažesnė nei 400 km, parengiamasis kondicionavimas atliekamas taip, kaip aprašyta 4.6 punkte, kol šis parametras viršija 400 km.

5. Bandymo rezultatų vertinimas

5.1. Išmetamųjų teršalų kiekio bandymo rezultatai naudojami tikrinant OBM sistemos pagal 7.4 punktą atlikto su atstumu susijusio išmetamo NOx kiekio apskaičiavimo tikslumą.

5.2. Jei išmetamųjų teršalų kiekio bandymo rezultatai 2,5 karto arba daugiau viršija atitinkamas išmetamo NOx arba PM kiekio ribines vertes, nustatytas JT taisyklėje Nr. 154, išmetamųjų teršalų kiekio bandymo rezultatai naudojami patikrinti, ar OBM sistema gali aptikti tokį viršijimą. Ši patikra netaikoma bandymams, atliekamiems taikant alternatyvų metodą, aprašytą 4.6 punkte.

5.3. Užbaigus išmetamųjų teršalų kiekio bandymą, turi būti užregistruota ir palyginta OBM sistemos pateikta OBM maršruto metu gauta parametro „Su atstumu susijęs NOx kiekis“ (JT taisyklės Nr. 180 dėl OBM 4 priedo 2.5 parametras) vertė ir maršruto metu gauta su atstumu susijusi išmetamo NOx kiekio vertė, išmatuotos naudojant išmetamųjų teršalų laboratorijos arba PEMS įrangą.

5.4. Su atstumu susijusio išmetamo NOx kiekio maršruto metu vertė, išmatuota naudojantis PEMS įranga, apskaičiuojama bendrą maršruto metu išmetamų NOx masę padalijant iš viso maršruto atstumo. Turi būti taikoma JT taisyklės Nr. 168 11 priedo 4 dalyje nurodyta PEMS ribinės vertės pataisa ir tos pačios taisyklės 7 priedo 5 punkte nurodytos pataisos.

5.5. Nei OBM sistemos vertė, nei išmetamųjų teršalų laboratorijos ar PEMS įrangos išmatuota vertė neturi būti pakeista taikant kitus pataisos koeficientus.

6. Eksploatuojamų transporto priemonių OBM atitikties statistinė procedūra

6.1. Prieš atlikdamas pirmąjį OBM šeimos eksploatuojamų transporto priemonių OBM atitikties bandymą, gamintojas, akredituotoji laboratorija arba techninė tarnyba (toliau – šalis) praneša patvirtinimą suteikusiai tipo patvirtinimo institucijai apie ketinimą atlikti tam tikros OBM šeimos eksploatuojamų transporto priemonių atitikties bandymus. Gavusi tokį pranešimą, patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija OBM šeimos rezultatams, priskiriamiems tai konkrečiai šaliai arba šalių grupei, tvarkyti sukuria naują statistinių duomenų aplanką.

6.2. Iš dviejų ar daugiau akredituotųjų laboratorijų arba techninių tarnybų gauti bandymų rezultatai gali būti jungiami, kad būtų galima atlikti bendrą statistinę procedūrą.

6.3. Norint jungti rezultatus, reikia gauti rašytinį visų suinteresuotųjų šalių, kurios teikia jungiamus bandymų rezultatus, sutikimą, ir, prieš pradedant bandymus, apie tai pranešti patvirtinimą suteikusiajai tipo patvirtinimo institucijai.

6.4. Viena iš rezultatus jungiančių šalių paskiriama grupės vadove ir yra atsakinga už duomenų teikimą patvirtinimą suteikusiajai tipo patvirtinimo institucijai ir ryšius su ja.

6.5. Imties dydis statistinių duomenų aplanke yra 10 transporto priemonių.

7. Atitikties vertinimas

7.1. Sprendimas dėl OBM šeimos atitikties pagal 1.1 ir 1.2 punktus priimamas pagal 2 priedėlį.

7.2. Sprendimas dėl OBM šeimos atitikties pagal 1.1 punktą priimamas kiekvieną kartą, kai pasiekiamas imties dydis, o po to imtyje esančių transporto priemonių skaičius vėl prilyginamas nuliui.

7.3. Sprendimas dėl OBM šeimos atitikties pagal 1.2 punktą priimamas, kai išmetamųjų teršalų kiekio bandymo rezultatas 2,5 karto arba daugiau viršija taikytiną išmetamo PM arba NOx kiekio ribinę vertę.

7.4. Papildomu eksploatavimo laikotarpiu pagal JT taisyklę Nr. 154 taikomi patvarumo daugikliai išmetamųjų teršalų ribinėms vertėms koreguoti.

8. Ataskaitų teikimas, taisomosios ir administracinės priemonės

8.1. Jei nustatoma, kad OBM šeima neatitinka reikalavimų, tipo patvirtinimo institucijos reikalauja, kad gamintojas imtųsi priemonių pagal 4 priedą. Patvirtinimą suteikusioji tipo patvirtinimo institucija gali išplėsti tyrimus, į juos įtraukdama to paties gamintojo pagamintas eksploatuojamas transporto priemones, priklausančias kitoms eksploatuojamų transporto priemonių atitikties šeimoms su ta pačia OBM sistema, kurios gali būti susijusios su ta pačia neatitiktimi.

8.2. OBM sistemos atitikties bandymai įtraukiami į patvirtinimą suteikusiosios tipo patvirtinimo institucijos metinę ataskaitą.

B dalis. Neprivaloma OBM sistemų rinkos priežiūra

9. Įvadas

9.1. OBM rinkos priežiūros patikromis užtikrinama, kad rinkai pateiktų transporto priemonių OBM sistemos atitiktų 7.1–7.8 dalyse nustatytus bendruosius reikalavimus.

9.2. OBM sistemų rinkos priežiūros bandymams minimalaus dažnumo reikalavimai netaikomi.

10. Transporto priemonių atrankos kriterijai ir tinkamumas atlikti bandymus

10.1. Rinkos priežiūros institucijos transporto priemones, kurių bandymai turi būti atlikti, atrenka remdamosi rizikos vertinimu. Jos atsižvelgia į anoniminius gamintojų institucijoms pateiktus OBM duomenis.

10.2. Rinkos priežiūros tyrimai gali būti atliekami tol, kol transporto priemonės yra eksploatuojamos.

11. Atitikties vertinimas

11.1. Rinkos priežiūros institucijos atlieka transporto priemonių atitikties OBM sistemų ir EEEDWS bendriesiems reikalavimams vertinimą.

11.2. Tikrindamos, kaip laikomasi bendrųjų reikalavimų, rinkos priežiūros institucijos patikrina OBM duomenų vientisumą nuo jų sukūrimo iki tol, kol juos pateikia transporto priemonės gamintojas. Šį patikrinimą galima atlikti atsekant pasirinktų bandomųjų maršrutų OBM duomenų rinkinius pagal jų maišos vertes arba taikant kitus tinkamus metodus.

12. Ataskaitų teikimas, taisomosios ir administracinės priemonės

12.1. Jei nustatoma, kad OBM šeima neatitinka reikalavimų, rinkos priežiūros institucijos imasi veiksmų pagal 4 priedą.

Rinkos priežiūros institucija gali išplėsti tyrimus, į juos įtraukdama to paties gamintojo pagamintas eksploatuojamas transporto priemones, priklausančias kitoms OBM šeimoms su ta pačia OBM sistema, kurios gali būti susijusios su ta pačia neatitiktimi.

13 priedas. 2 priedėlis

OBM šeimai taikomi atitikties kriterijai

1. Atitikties kriterijai pagal 1 priedėlio A dalies 1.1 punktą.

Jei yra 10 porų su atstumu susijusio išmetamo NOx kiekio verčių, gautų per išmetamųjų teršalų kiekio bandymą, ir atitinkamo OBM maršruto metu gautų parametro „Su atstumu susijęs NOx kiekis“ verčių, OBM šeimos atitiktį su atstumu susijusio išmetamo NOx kiekio apskaičiavimo tikslumo reikalavimams galima nustatyti remiantis porų skirtumais.

Jeigu išmetamųjų teršalų kiekio bandymo rezultatas 2,5 karto arba daugiau viršija taikytiną išmetamo PM arba NOx kiekio ribinę vertę arba jei po bandymo OBM sistemos atliekamos NOx stebėsenos būsena (JT taisyklės Nr. 180 dėl OBM 4 priedo 1.47 parametras) pasikeičia į „Klaida“, per tokį išmetamųjų teršalų kiekio bandymą gauta su atstumu susijusio išmetamo NOx kiekio vertė ir atitinkamo OBM maršruto metu gauta parametro „Su atstumu susijęs NOx kiekis“ vertė neįtraukiamos į šiame punkte aprašytų atitikties kriterijų apskaičiavimą, naudojant minėtas 10 porų.

Δ vertė apskaičiuojama kaip vidutinis skirtumas tarp su atstumu susijusio išmetamo NOx kiekio pagal išmetamųjų teršalų kiekio bandymo rezultatus (*NOxemissions,i*) ir OBM maršruto metu gautos parametro „Su atstumu susijęs NOx kiekis“ vertės (*NOxOBM,i*) per visus galiojančius bandymus:

$$\Delta = \frac{1}{10}\sum_{i=1}^{10}(NOxemissions,i - NOxOBM,i)$$

σ vertė apskaičiuojama kaip visų bandymų skirtumų kvadratinis vidurkis:

$$\sigma = \frac{1}{9}\sqrt{\sum_{i=1}^{10}(NOxemissions,i - NOxOBM,i)^2}$$

OBM šeima atitinka reikalavimus šiais atvejais:

a) jei Δ vertė yra lygi nuliui arba mažesnė už nulį;

b) jei Δ vertė yra didesnė už nulį, bet mažesnė nei 30 proc. taikomos NOx ribinės vertės, o σ vertė yra mažesnė nei 50 proc. taikomos NOx ribinės vertės.

Bet kuriuo kitu atveju OBM šeima neatitinka reikalavimų ir taikoma 1 priedėlio 7 dalyje nustatyta procedūra.

2. Atitikties kriterijai pagal 1 priedėlio A dalies 1.2 punktą.

Jei išmetamųjų teršalų kiekio bandymo rezultatas 2,5 karto arba daugiau viršija taikytiną išmetamo PM arba NOx kiekio ribinę vertę, taikomi konkretūs atitikties kriterijai, pagrįsti vieno bandymo rezultatais. Į tokių bandymų rezultatus neatsižvelgiama nustatant atitiktį pagal 1 priedėlio A dalies 1.1. punktą.

OBM šeima atitinka reikalavimus šiais atvejais:

a) kai išmetamųjų teršalų kiekio bandymo rezultatas 2,5 karto arba daugiau viršija taikytiną išmetamo PM kiekio ribinę vertę:

   i) jei po OBM maršruto, atitinkančio išmetamo teršalų kiekio bandymą, OBM sistemos atliekamos PM stebėsenos būsena yra „Klaida“;

b) kai išmetamųjų teršalų kiekio bandymo rezultatas 2,5 karto arba daugiau viršija taikytiną išmetamo NOx kiekio ribinę vertę:

   i) jei po OBM maršruto, atitinkančio išmetamųjų teršalų kiekio bandymą, OBM sistemos atliekamos NOx stebėsenos būsena yra „Klaida“;

ii) jei po OBM maršruto, atitinkančio išmetamųjų teršalų kiekio bandymą, OBM sistemos atliekamos NOx stebėsenos būsena nėra „Klaida“, o skirtumas tarp su atstumu susijusio išmetamo NOx kiekio, išmatuoto išmetamųjų teršalų kiekio bandymo metu, ir OBM maršruto metu gautos parametro „Su atstumu susijęs NOx kiekis“ (JT taisyklės Nr. 180 dėl OBM 4 priedo 2.5 parametras) vertės yra ne didesnis kaip 30 proc. per išmetamųjų teršalų kiekio bandymą išmatuoto su atstumu susijusio išmetamo NOx kiekio (t. y. atliekant bandymą OBM sistema nenurodo daugiau kaip 30 proc. mažesnio išmetamo NOx kiekio).

Bet kuriuo kitu atveju OBM šeima neatitinka reikalavimų ir taikoma 1 priedėlio 8 dalyje nustatyta procedūra.